

**T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**FARKLI MALİYET YAZILIMLARININ
MATBAA İŞLETMELERİNDE UYGULANABİLİRLİĞİNİN
İNCELENMESİ**

**Cem AKPOLAT
Teknik Öğretmen**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MATBAA EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MATBAA EĞİTİMİ PROGRAMI**

**DANIŞMAN
Yard.Doç.Dr. Ömer Bünyamin ZELZELE**

İSTANBUL 2007

**T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**FARKLI MALİYET YAZILIMLARININ
MATBAA İŞLETMELERİNDE UYGULANABİLİRLİĞİNİN
İNCELENMESİ**

Cem AKPOLAT
Teknik Öğretmen
(141101920040189)

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MATBAA EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MATBAA EĞİTİMİ PROGRAMI**

**DANIŞMAN
Yard.Doç.Dr. Ömer Bünyamin ZELZELE**

İSTANBUL 2007

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KABUL VE ONAY BELGESİ

FARKLI MALİYET YAZILIMLARININ MATBAA İŞLETMELERİNDE
UYGULANABİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ

Cem AKPOLAT'ın, "*Farklı Maliyet Yazılımlarının Matbaa İşletmelerinde Uygulanabilirliğinin İncelenmesi*" isimli Lisansüstü tez çalışması, M.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 24.6.2007... tarih ve 1482 sayılı kararı ile oluşturulan jüri tarafından Matbaa Eğitimi Anabilim Dalı Matbaa Programında YÜKSEK LİSANS Tezi olarak Kabul edilmiştir.

Danışman : Yrd.Doç.Dr. Ömer B. ZELZELE Marmara Üniversitesi
Üye : Doç.Dr. Mehmet OKTAV Marmara Üniversitesi
Üye : Prof.Dr. Mert ÜLGEN Marmara Üniversitesi

Tezin Savunulduğu Tarih : 06.07.2007

ONAY

M.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 30.07.2007 tarih ve 2007/17-4 sayılı kararı ile 06.07.2007 tarihinde Cem AKPOLAT'ın MATBAA EĞİTİMİ Anabilim Dalı Programında Yüksek Lisans (M.Sc.) derecesi alması onanmıştır.

Marmara Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Sevil ÜNAL
Müdür

ÖNSÖZ

Matbaalar, müşterinden gelen sipariş talebine göre üretim yapan işletmelerdir. Müşteriden sipariş alabilmek için önce, müşterinin istediği işe fiyat teklifi hazırlaması gerekir. Eğer fiyat kabul olursa siparişin üretimine başlanmış olur. Bahsedilen bu fiyat teklifini hazırlamak için önce bir ön maliyet çalışması yapmak gerekmektedir. Matbaa sektöründe bu ön maliyet çalışması manuel olarak kişisel tecrübelerle dayanarak çıkarılmaktaydı. Zaman içinde ön maliyet çalışmaları yapılırken, işlemleri hızlandıracak pratik yollar aranmış, bilgisayar teknolojisinden faydalanarak bu maliyet çalışmaları bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Matbaa sektörü bilgisayar teknolojisinden faydalanırken, yazılım firmaları ile ortak çalışmalara gitmiş ve maliyet yazılımları gelişme göstermiştir.

Hazırlanan tezde matbaa sektörü için geliştirilen maliyet yazılımlarının, matbaalar için uygulanabilirliği incelendi. Sektör için faydalı olan taraflar ve olması gereken kısımlar ortaya kondu. Bu çalışmalar yapılırken yazılımları kullanan matbaaların tecrübelerinden faydalanıldı.

Tezi oluşturmamda bana destek olup yol gösteren danışman hocam Sn. Yrd. Doç. Dr. Ömer Bünyamin ZELZELE'ye, maddi ve manevi desteğiyle sürekli yanımda olan sevgili Selda KAYA'ya, fikir ve önerilerini sunan Matbaa Bölümü hocalarıma, matbaacılığı sevdiiren hocam Sn. Adnan YÜKSEL'e, Birinci Bilgi Sistemleri'nden Sn. Ziya HOCAOĞULLARI'na, öneri ve desteğini esirgemeyen Mikado Matbaa'ya ve Sn. Aklan ÇİÇEK'e, MY Yazılım'dan Sn. Recep GÜN'e, Stil Matbaacılık'tan Sn. Mustafa ŞEKERCİOĞLU'na, beni bugünlere getiren anneme ve babama teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
ÖZET	V
ABSTRACT	VII
ŞEKİL LİSTESİ	IX
TABLO LİSTESİ	XIII
BÖLÜM I. GİRİŞ.....	1
BÖLÜM II. İŞLETME ve MALİYET KAVRAMI	2
II.1. İŞLETME KAVRAMI	2
II.2. MALİYET KAVRAMI	5
II.2.1. Maliyetin Tanımı.....	5
II.2.1. Ön Maliyet	5
II.2.2. Son Maliyet	6
II.2.2. Maliyet Muhasebesinin Tanımı ve Amaçları.....	6
II.2.2.1. Mamullerin Maliyetini Saptamak	7
II.2.2.2. Maliyet Kontrolüne Yardımcı Olmak	8
II.2.2.3. Planlamaya Yardımcı Olmak	8
II.2.2.4. Özel Yönetim Kararlarına Yardımcı Olmak	8
II.2.3. Maliyet Muhasebesi Sistemleri	9
II.2.3.1. Kullanılan Maliyetlerin Fiili Olup Olmamasına Göre Ayırım	10
II.2.3.2. Maliyetlerin Tümüünün Temel Alınıp Alınmamasına Göre Ayırım	11
II.2.3.3. Üretim Eylemlerinin Niteliğine Göre Ayırım	12
II.2.3.3.1. Sipariş Maliyeti Sistemi	12
II.2.3.3.2. Safha Maliyeti Sistemi	13
II.2.4. Matbaa İşletmelerinde Maliyet Muhasebesi.....	13

BÖLÜM III. MALİYET YAZILIMLARININ İNCELENMESİ..... 15

III.1. PROGRAMIN TANIMI ve MATBAALARDA MALİYET PROGRAMI KULLANIMI	15
III.2. MATBAA MILLENIUM	17
III.2.1. Parametre	17
III.3.2.1. Mücellit Parametresi	20
III.3.2.2. Laminasyon Parametresi	22
III.3.2.3. Fason Parametresi	23
III.3.2.4. Kesim Parametresi	25
III.3.2.5. Müteferik (Diğer) Parametresi	26
III.3.2.6. Grafik Parametresi	27
III.3.2.7. R/A (Renk Ayrım) Parametresi.....	28
III.3.2.8. R/A (Renk Ayrım) Prova Parametresi	29
III.3.2.9. Kağıt Parametresi	30
III.3.2.10. Makine Parametresi.....	33
III.3.2.11. M.Temsilci (Müşteri Temsilcisi)	36
III.3.2.12. Spiral Parametresi	37
III.3.2.13. Teklif Notları/Firma Bilgileri.....	38
III.3.3. Müşteri	39
III.3.4. Fiyatlandırma	40
III.3.4.1. Baskı-Kağıt-Film Hesaplama.....	41
III.3.4.1.1. Optimizasyon Mantığı.....	43
III.3.4.1.2. Forma Mantığına Göre Hesaplama	47
III.3.4.1.3. Alternatifli İş Hesaplama	49
III.3.4.1.4. Diğer Hesaplama Özellikleri.....	50
III.3.4.2. Baskı Öncesi Hesaplama.....	52
III.3.4.3. Baskı Sonrası Hesaplama	55
III.3.5. Teklif	58
III.3.6. Onay	60
III.3.6.1. Raporlar	61
III.3.7. Uygulamalı Bir Örnek	62
III.4. MYTR MATBAA	63
III.4.1. Müşteri İşlemleri	63
III.4.2. Sabit Tanımlar	65
III.4.2.1. Kağıt Tanımları	65
III.4.2.2. Sabit Tanımlar	67
III.4.2.3. Makine Tanımları	71
III.4.3. Maliyet Hazırlama	73
III.4.3.1. Kağıt Girişleri	75
III.4.3.2. Baskı Aşaması	77
III.4.3.3. Baskı Sonrası.....	78
III.4.3.4. Alternatifli Hesaplama	79
III.4.4. Teklif Bölümü	80
III.4.4.1. Ayrıntılı Teklif Bölümü	80
III.4.4.2. Kısa Teklif Bölümü.....	81
III.4.5. Üretim Emri	82
III.5. MATBAA MALİYET	83
III.5.1. Fiyatlar	83
III.5.1.1. Kağıt (kg)	83

III.5.1.2. Kağıt (Adet)	84
III.5.1.3. Baskı.....	84
III.5.1.4. Kalıp Kesim	85
III.5.1.5. Kalıp.....	86
III.5.1.6. Lak & Selefon	86
III.5.1.7. Diğerleri	87
III.5.2. Müşteriler	89
III.5.3. Maliyet.....	90
III.5.3.1. Tanımlama	92
III.5.3.2. Baskı Öncesi	93
III.5.3.3. Kağıt.....	95
III.5.3.4. Baskı – Kesim	96
III.5.3.5. Cilt.....	97
III.5.3.6. Diğer İşlemler	99
III.5.3.7. Sonuçlar	100
III.5.3.8. Alternatif	101
III.5.4. Raporlar	101
BÖLÜM IV. SONUÇ VE İRDELEME.....	103
KAYNAKLAR.....	113
ÖZGEÇMİŞ.....	115

ÖZET

FARKLI MALİYET YAZILIMLARININ MATBAA İŞLETMELERİNDE UYGULANABİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ

Hazırlanan tezde, maliyet yazılımlarının matbaa işletmelerinde uygulanabilirliği, matbaa işletmelerinde kullanılırken getirdiği kolaylıklar ve program kullanıcılarına faydaları incelenmiştir, programın eksik kaldığı yönler ortaya konup çözüm önerileri sunulmuştur.

Tezin ilk bölümünde, matbaa sektörünün maliyet yazılımlarına olan ihtiyacı ve bu yazılımları oluşturan koşullar ortaya konulmuştur.

İkinci bölümde önce işletme, maliyet ve maliyet muhasebesi kavramları incelenmiş, maliyet muhasebesinin amaçları, bu amaçları gerçekleştirmek için kullanılan maliyet muhasebesi sistemleri açıklanmış ve bu sistemler içindeki sipariş maliyet muhasebesinin matbaa işletmelerine uygunluğu açıklanmıştır.

Üçüncü bölümde, matbaa işletmelerinde yaygın olarak kullanılan maliyet yazılımları incelenmiş, bu yazılımlara ait olan menüler tanıtılmış, örnekler ile açıklamalarda bulunulmuştur. Yazılımlardaki menülerin işlevleri, programı yazan firmalardan alınan bilgilerle, yazılımı kullanan matbaaların tecrübesiyle ve yazılımların eğitim dokümanlarıyla oluşturulmuştur. Matbaaların maliyet kalemlerini programa aktarırken kullandığı yöntemler incelenmiş, bu aktarmalarda yazılımların uyumluluğu, sağladığı faydalar, sorun yarattığı noktalar ortaya konulmuş, gerekli görülen yerlerde örneklerle açıklanmıştır.

Sonuç ve irdeleme bölümünde, yazılımların faydalı özellikleri, kullanıcılar tarafından uygulanabilir pratik yönleri, eksik kalınan, sorun çıkaran yönleri maddeler halinde ortaya konmuş, eksik olan yönler için çözüm önerileri sunulmuş ve bundan sonraki çalışmalara ışık tutması amacıyla, matbaa sektörüne ve yazılım firmalarına tavsiyelerde bulunulmuştur.

Haziran, 2007

Cem AKPOLAT

ABSTRACT

A STUDY OF THE APPLICABILITY OF VARIOUS COST SOFTWARE IN THE PRINTING SECTOR

This thesis is a study of the applicability and convenience of various cost software in printing houses. It also examines the deficiencies in software and offers some proposals for overcoming them.

The first chapter outlines both the cost software needs of the printing industry and the conditions in which current cost software is formulated.

Chapter two begins with an outline of the concepts of business, cost and cost accounting. It presents the aims of cost accounting and elaborates on the systems used to realise these aims.

The cost software most commonly used by printing houses is studied in chapter three. This chapter includes an introduction to the software menus accompanied by examples. The functions of menus in the software are formed from the information provided by the software company and the program, the experience of printing houses. This is followed by an outline of the methods used by printing houses in the transfer of cost items to the program and a discussion of the compatibility and benefits of software. The chapter closes with an examination of the problems which arise in the course of data transfers.

The author concludes with a general overview of the software. Problem-causing aspects are itemised and suggestions made for rectification. Finally, recommendations are made to both the printing industry and software companies in the hope that the findings of this study will serve to illuminate future projects and work.

June, 2007

Cem AKPOLAT

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>SAYFA NO</u>
Şekil III.1 Matbaa Millenium programı Parametre ekranı.....	18
Şekil III.2 Matbaa Millenium programı Mücellit parametresi ekranı.....	20
Şekil III.3 Matbaa Millenium programı Laminasyon parametresi ekranı.....	23
Şekil III.4 Matbaa Millenium programı Fason parametresi ekranı.....	24
Şekil III.5 Matbaa Millenium programı Kesim parametresi ekranı.....	25
Şekil III.6 Matbaa Millenium programı Müteferik parametresi ekranı.....	27
Şekil III.7 Matbaa Millenium programı Grafik parametresi ekranı.....	28
Şekil III.8 Matbaa Millenium programı R/A (Renk Ayrım) parametresi ekranı.....	29
Şekil III.9 Matbaa Millenium programı R/A Prova (Renk Ayrım Prova) parametresi ekranı.....	30
Şekil III.10 Matbaa Millenium programı Kağıt parametresi ekranı.....	31
Şekil III.11 Matbaa Millenium programı Kağıt parametresi, ebat girişleri görünümü.....	32
Şekil III.12 Matbaa Millenium programı Makine parametresi ekranı.....	33
Şekil III.13 Matbaa Millenium programı Müşteri Temsilcisi ekranı.....	37
Şekil III.14 Matbaa Millenium Spiral parametresi ekranı.....	38
Şekil III.15 Matbaa Millenium programı Teklif Notları / Firma Bilgileri ekranı.....	38
Şekil III.16 Matbaa Millenium programı Müşteri Takibi ekranı.....	39
Şekil III.17 Matbaa Millenium programı, Müşteri Takibi ekranı, Görüşme Notları alt ekranı.....	40
Şekil III.18 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı genel görünüm.....	41

Şekil III.19	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, maliyet hesaplaması görünümü.....	43
Şekil III.20	Matbaa Millenium programı, fiyatlandırmada optimizasyon için Örnek 1 ekranı.....	45
Şekil III.21	Matbaa Millenium programı, fiyatlandırmada optimizasyon için Örnek 2 ekranı.....	46
Şekil III.22	Matbaa Millenium programı, Montaj Planı Ekranı.....	48
Şekil III.23	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, tam forma hesaplaması	48
Şekil III.24	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, yarım forma hesaplaması.....	49
Şekil III.25	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, alternatifli iş hesaplaması	50
Şekil III.26	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, diğer hesaplama ekranı görünümü	51
Şekil III.27	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Grafik bölümü	53
Şekil III.28	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Film Çıkışı bölümü	54
Şekil III.29	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Renk Ayırım bölümü.....	54
Şekil III.30	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Renk Ayırım Prova bölümü.....	55
Şekil III.31	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Laminasyon hesaplaması bölümü	56
Şekil III.32	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Mücellit hesaplaması bölümü	57
Şekil III.33	Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Müteferik bölümü	58
Şekil III.34	Matbaa Millenium programı, Teklif Ekranı.....	59
Şekil III.35	Matbaa Millenium programı, Onay ekranı.....	60
Şekil III.36	Matbaa Millenium programı, Raporlar bölümü ekranı.....	61
Şekil III.37	Mytr Matbaa programı ana menüsü	63
Şekil III.38	Mytr Matbaa programı müşteri tanımlama ekranı	64

Şekil III.39	Mytr Matbaa programı, Müşteri Görüşmeleri ekranı.....	65
Şekil III.40	Mytr Matbaa programı Sabit Tanımlar bölümü, kağıt tanımlama ekranı.....	66
Şekil III.41	Mytr Matbaa programı Sabit Tanımlar bölümü, selefon tanımlama ekranı.....	68
Şekil III.42	Mytr Matbaa programı Sabit Tanımlar Bölümü, kar marjı tanımlama ekranı.....	69
Şekil III.43	Mytr Matbaa programı Sabit Tanımlar Bölümü, vade farkı tanımlama ekranı.....	70
Şekil III.44	Mytr Matbaa programı Sabit Tanımlar Bölümü, Baskı Fire Tablosu ekranı.....	71
Şekil III.45	Mytr Matbaa programı, Sabit Tanımlar Bölümü, Makine Tanımlama Bölümü.....	72
Şekil III.46	Mytr Matbaa programı, Maliyet Hesaplama ön ekranı.....	74
Şekil III.47	Mytr Matbaa programı, Maliyet Hesaplama ana ekranı	74
Şekil III.48	Maliyet hesaplama ana ekranının bölümlere ayrılmış görünümü	75
Şekil III.49	Ebat Maliyetler ekranı.....	76
Şekil III.50	Çizelge ekranı	77
Şekil III.51	Mytr Matbaa Programı, Ayrıntılı Teklif Bölümü	81
Şekil III.52	Mytr Matbaa Programı, Kısa Teklif Bölümü	82
Şekil III.53	Matbaa Maliyet programı Kağıt (kg) ekranı	84
Şekil III.54	Matbaa Maliyet programı Kağıt Adet ekranı.....	84
Şekil III.55	Matbaa Maliyet programı Baskı ekranı.....	85
Şekil III.56	Matbaa Maliyet programı Kalıp Kesim ekranı	86
Şekil III.57	Matbaa Maliyet programı Kalıp ekranı.....	86
Şekil III.58	Matbaa Maliyet programı Lak & Selefon ekranı	87
Şekil III.59	Matbaa Maliyet programı Diğerleri ekranı	88
Şekil III.60	Matbaa Maliyet programı Müşteriler ekranı	89
Şekil III.61	Matbaa Maliyet programı Maliyet ekranı	90
Şekil III.62	Matbaa Maliyet programı Maliyet ekranı forma uyarısı.....	91
Şekil III.63	Matbaa Maliyet programı Tanımlama ekranı	93
Şekil III.64	Matbaa Maliyet programı Baskı Öncesi ekranı	94
Şekil III.65	Matbaa Maliyet programı Kağıt ekranı.....	95
Şekil III.66	Matbaa Maliyet programı Baskı – Kesim ekranı	97

Şekil III.67 Matbaa Maliyet programı Cilt ekranı.....	98
Şekil III.68 Matbaa Maliyet programı Cilt ekranı, yanlış forma hesaplama örneği	99
Şekil III.69 Matbaa Maliyet programı Diğer İşlemler ekranı	100
Şekil III.70 Matbaa Maliyet programı Sonuçlar ekranı	100
Şekil III.71 Matbaa Maliyet programı alternatifli iş hesaplaması.....	101
Şekil III.72 Matbaa Maliyet programı Raporlar ekranı.....	102

TABLO LİSTESİ

SAYFA NO

Tablo III.1 Matbaa Millenium programı, tiraja göre artan fire tablosu..... 52

BÖLÜM I.

GİRİŞ

Matbaa işletmelerinde bir iş basılmadan önce o işin maliyeti çıkarılır ve müşteri ile fiyat üzerinde anlaşma sağlanır. Genel olarak, bu maliyet çıkarma ve fiyat verme işlemleri fiyat veren kişinin tecrübesi ve matbaacılık bilgisiyle konvansiyonel olarak, alınan mamul üzerine belli bir kâr konarak yapılır. Bu mamul ve maliyet kalemleri üzerine kâr konulurken herhangi bir muhasebeleşmeye gidilmediği için gerçek fiyatlar ortaya çıkmamaktadır. Bilgisayar teknolojisi ile gerek matbaalar gerekse yazılım firmaları maliyet çıkarma ve fiyat verme ihtiyacına yönelik bilgisayar programları üretmişlerdir. Geliştirilen bu programlar ile maliyet çıkarma yükünün kişinin üzerinden alınması amaçlanmıştır. İstenen maliyet birimlerinin bu programlara girilmesiyle kısa sürede ve minimum hata payı ile fiyat verme olanakları yaratılmaktadır. Bu bilgilerin dijital ortamda saklanabilmesi geriye dönük bilgilere ulaşabilmeyi kolay kılmaktadır. Maliyet programlarının kullanılabilmesi, o programı kullanacak operatörün matbaacılık tecrübesi ve bilgisayar kullanmaya yatkınlığıyla ilgilidir.

BÖLÜM II.

İŞLETME ve MALİYET KAVRAMI

II.1. İŞLETME KAVRAMI

İşletme, ekonomik sonuçlara ulaşmak amacıyla oluşturulan en küçük karar ünitesidir. Ekonomik sonuçlara ulaşmak (ekonomik sonuçlar; kâr, zarar ya da hizmet olabilir) bedeline katlanması ile mümkün olup müteşebbislerin belirlenen amaçlarına uygun biçimde faaliyetlerini sürdürmesi değişik aşamalarda ortaya çıkan çeşitli sorunların çözümlenmesini gerektirmektedir. Bu sorunlar, kuruluş, örgütlenme ve faaliyet (iş ve işlem) aşamalarında ortaya çıkan sorunlar olduğu kadar, muhasebe ve idari işlere, sermaye artırımını ve sermaye azaltımını gibi finansal işlere de ilişkindir.

İşletme kavramını iş kökünden gelmekte ve şu üç anlamı kapsamaktadır:

1. Bir alet, makine veya benzeri bir aracı çalıştırma,
2. Çeşitli iş ve faaliyetlerin yapıldığı yer, yani işyeri,
3. Maddi ve beşeri fonksiyonlardan oluşan bir üretim birimi.

Birincisi yalnız teknik, diğerleri ise sosyal ve teknik bir özelliğe sahiptir.

Bu açıklamalardan sonra, işletme “kişi veya kurumların ihtiyaçlarını karşılamak üzere, üretim faktörlerini bir araya getirerek mal veya hizmet üreten/pazarlayan, sonunda maddi veya manevi bir kâr elde etmeyi amaçlayan iktisadi, teknik ve hukuki birimler” olarak tanımlanabilir.

İşletme faaliyetlerinin en önemli iki sınırı olan;

- Maliyet giderleri ve
- Fiyatlar,
- İşletmenin sağlam temellere oturup oturmadığının,

- Yaşamının devam edip edemeyeceğinin,

- Kazanç olanaklarının bulunup bulunmadığının belirlenmesinde kıstas olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle maliyet giderleri ile fiyatlar sık sık yönetim tarafından karşılaştırılır, kontroller yapılır. Buna bağlı olarak zamanında gerekli önlemlerin alınması önem arz etmektedir. Kontrol; maliyetlerin minimize edilmesi amacıyla verimlilik yönünden yapılacağı gibi, işletmenin finansmanı yönünden de tüm gelir ve giderlerin karşılaştırılması ile yapılabilir.

İşletmeleri türlerine göre değişik açılardan bölümlenmek olasıdır. Örneğin sahiplik açısından işletme türleri;

- Özel işletmeler,

- Kamu işletmeleri,

- Karma işletmeler,

Yasal yapıları açısından ise işletme türleri;

- Gerçek kişi işletmeleri - Kişisel işletmeler

- Tüzel kişi işletmeleri - Şirketler

- Kamu işletmeleridir.

Bununla birlikte uygulamada en sık rastlanılan işletme türleri ise,

- Ticari işletmeler,

- Sermaye piyasası işletmeleri,

- Endüstri işletmeleridir.

Ticari işletmeler	MAL ALIR (Alış Maliyeti)	→	MAL SATAR (Satış maliyeti)
Sermaye Piyasası İşletmeleri	PARA ALIR (Alış Maliyeti)	→	PARA SATAR (Satış Maliyeti)
Endüstri İşletmeleri	HAMMADDE ALIR (Alış Maliyeti)	→ ÜRETİR → (Üretim Maliyeti)	MAL SATAR (Satış Maliyeti)

Ticari işletmeler, kendi nam ve hesabına satın aldığı malları temizleme, ayırma, tartma ölçme, ambalajlama vs. gibi işlemlerin dışında nitelik değiştirecek bir işlem yapmaksızın eş deyişle üretim faaliyetinde bulunmaksızın, riski üstlenerek satan işletmelerdir. Faaliyetlerinin konusunu mal ve malların satış ve dağıtımını oluşturur.

Sermaye piyasası işletmeleri sermaye piyasası kanunu hükümlerine tabi olan ayrıca kendi özel kanunları bulunan, kredilendirme işlemleri yapan yani değişik kanallardan toplanan para ve kredileri değişik faaliyetlerde bulunan işletmelere dağıtımını yapan banka ve banker işletmeleridir.

Endüstri işletmeleri ise mamul üretiminde bulunan, istihraç(çıkarsama)-çıkarma, inşaat ve montaj gibi işleri yapan işletmelerdir.

Mal alım satımı ile uğraşan ticari işletmelerde alış maliyetlerinin ve satılan mallar maliyetinin (satış maliyeti) saptanması, para alım satımı yapan sermaye piyasası işletmelerinde sağlanan paranın maliyeti ve satılan paranın maliyetinin saptanması, endüstri işletmelerine göre daha kolayca yapılabilmektedir. Endüstri işletmelerinde mal alım ve satım faaliyetlerinin yanı sıra üretim faaliyetlerinin de bulunması, üretim sürecinin karmaşık bir oluşuma sahip bulunması ile birlikte;

- Ne zaman, nereden ve ne miktarda hammadde tedarik edileceği,
- En uygun zaman ve bileşimde tedarik edilme zorunluluğu,
- Üretilen mamullerin (mal ve hizmet) daha ucuz fiyatlarda üretilip satılması,
- Ödeme gücünün sürekli korunması,
- Likidite ve finansman sorunları,

- Değişik enerji, işçi ve işçilik faktörlerinin getirdiği sorunlar ve maliyet yükleri, yöneticilerin sürekli çözüm aradıkları konulardır.

Bir yandan maliyet fiyatının düşürülmesi ve kârın arttırılmasının ya da dış-satımın özendirilerek maliyetlerin düşürülmesinin amaçlanması, öte yandan randıman ve prodüktivite kontrollerinin yapılması, yönetimin denetlenmesi, bütçe ve programların yapılarak gelecekteki faaliyetlerin öngörülmesinin amaçlanmış olması işletmelerde maliyet hesaplamalarının önemini ve gereğini vurgulamaktadır.

İşletme yöneticilerinin hammadde, yardımcı madde, yedek parça, işçilik ve benzeri maliyet yüklerinin azaltılması amacıyla çaba göstermesinin yanı sıra ülke yöneticilerinin de dış satımı özendirmek amacı ile işletmelerin finansman yüklerini düşürücü önlemleri alarak, makro düzeyde finansman giderlerini azaltmayı amaçladıkları görülmektedir.

Ülkemizde tüm yönetici ve bilim adamlarının öncelikle önem verdikleri konu üretim maliyetlerinin düşürülmesi ve işletme amaçlarına en uygun düzeyde tutulmasıdır. Bunun içinde maliyet giderlerinin, etkili - sağlıklı bir biçimde izlenmesi, saptanması, kontrolü ile düşürülmesi sonuçlandırılabilir.

Günümüz modern maliyet muhasebesi yaklaşımında maliyet kavramı tüm kullanımlara ait hesapları içermekte, faaliyetlerin önceden öngörülmesini her faaliyet aşamasında maliyet hesaplamalarının yapılmasını ve faaliyetlerin belirli dönemler itibarıyla sonuçlandırılarak analiz ve karşılaştırma yapılmasına olanak verecek verilerin ilgililere sunulması amaçlanmaktadır. Bu nedenle de maliyetin bilinmesi, izleme ve kontrol gerekliliği, oluşumu, oluşum yer ve biçimlerinin belirlenmesi ile birlikte tüketim veya kullanımlarda para-tutar olarak bir ödemenin yapılmış olup olmamasına bakılmaksızın maliyet hesaplamalarının yapılması zorunludur. [1, 5]

II.2. MALİYET KAVRAMI

II.2.1. Maliyetin Tanımı

Maliyet, belirli bir amaca ulaşmak için katlanılan bir değer birikiminin oluşmasına olanak veren ve parasal olarak ifade edilebilen fedakarlıkların tümü, hedeflenen bir sonuca ulaşmak için katlanılması gereken esirgenemezliklerin parasal toplamı, üretim faktörlerine üretime katılmalarından dolayı ödenen katılım paylarının parasal ifadesi, diğer bir ifade ile, hammaddenin mamul hale gelmesi için yapılan masrafların yekününe maliyet denir. Maliyet zaman açısından ön ve son maliyet olarak iki şekilde mütalaa edilir. Zamandan kasıt, bir siparişin imalatında geçen süredir. Ön ve son maliyetin görev ve anlamı da direk olarak bununla ilgilidir.

Maliyetlemenin üretilen mamul ve hizmetlerin üretim faaliyetlerinin sona erdiği zamanda yapılması durumunda üretim maliyeti (sınai maliyet), satış faaliyetlerinin bitiminde yapılması durumunda ise ticari maliyetten (satış maliyeti) söz edilmektedir.

Örneğin, bir malın maliyeti denildiğinde amaçlanan, eğer o mal satın alma yoluyla elde edilmişse “alış maliyeti”, eğer üretim sonucu elde edilmişse “üretim maliyeti”dir. Burada sonuç, elde edilen mal olup, her iki durumda da aynıdır. Ancak birinci durumda maliyet “satın alma” faaliyetinin, ikinci durumda ise “üretim” faaliyetinin neden olduğu fedakarlıklarla ölçülecektir. [1, 2, 3]

II.2.1.1. Ön Maliyet

Ön maliyet, siparişin üretiminden önceki tahmini maliyettir. Bununla belirli bir siparişin kaç mal olacağını tespit etmektedir. Bu tespit daha sonra müşteriye

yapılacak teklife esas teşkil edecektir. Gerçek anlamda ve müşteriye karşı kesinlik arz eden bir teklifin yapılabilmesi için daha önce satış bölümünce tahmin edilmiş tam ve doğru belgelere ihtiyaç duyulur.

Bu lüzumlu belgelerde herhangi bir ayrıntı eksik olursa yapılacak teklifte kesin olmaktan kaçınılmalıdır.

Ön maliyet çıkarmakla görevli kişi teknolojik bilgi ve çalışma yöntemleri yanında müessesenin kapasitesini de iyice tanımalıdır. Ön maliyet sonucu oluştuğunda fiyat bununla yüz yüze demektir. Müşteriye sunulan teklif onun sipariş vermesini sağlarsa ön maliyetteki bütün veriler böylece müteakip değerlendirmeye tabi tutulur. Sipariş böylece imalat programına dahil edilmiş olur. [3]

II.2.1.2. Son Maliyet

Son maliyet üretimden sonrası ile ilgili bir hesaplama türüdür. Amaç başarının ne olduğunu tespit etmek veya sonucu eleştirmektir. Başarı, sipariştan alınan para ile son maliyetin karşılaştırılmaları sonucu ortaya çıkar ve böylece bakiye, siparişe ilgili kazanç veya kaybı belirlemiş olur. Siparişin üretiminin zararla kapanması sonucu yapılacak bir eleştiride göz önünde bulundurulacak noktalar şöyle sıralanabilir. İlk planda, ön maliyet safhaları son maliyet masrafları ile karşılaştırılır. Müessese verimi, malzeme masrafları, müessese dışı yaptırılan işlerle ilgili masraflar ve başkaları ayrı ayrı incelenir. Müessese verimini oluşturan masraf pozisyonlarındaki sapmalar meydana çıkarılır. Ön ve son maliyetteki saat ücretleri aynen uygulandığına göre bu farklılıklar ancak, verimdeki değişimler sonucu ortaya çıkabilir. Üretim süreleri ön maliyete nazaran son maliyette fazlalık gösteriyorsa, nedenleri derhal aranmalıdır. Hatalar hazırlık safhasında, planlamada olabileceği gibi üretimde de meydana gelebilir. Ön ve son maliyet masrafları ayrı ayrı karşılaştırılır. [3]

II.2.2. Maliyet Muhasebesinin Tanımı ve Amaçları

Maliyet muhasebesi üretilen mamul ve hizmetlerin maliyetini oluşturan, maliyet giderlerini türleri, oluş yerleri ve ilgili oldukları mamul ve hizmet türleri bakımından belirlenmesine ve izlenmesine olanak sağlayan bir hesaplama ve kayıtlama sistemi olup belirli bazı faaliyetler veya faaliyet kolları için değil, her tür üretim faaliyeti için maliyet hesaplamasına olanak vermektedir. Bir başka ifade ile

maliyet muhasebesi işletme içinde oluşan iş ve işlemleri (üretim faaliyetleri) izlemektedir. Bu niteliği dolayısıyla da "Analitik Muhasebe" ya da "İşletme Muhasebesi" adı verilmektedir. Öte yandan daha çok endüstri işletmeleri ile ilgili olduğundan maliyet muhasebesi daha genel bir ifade ile "Endüstri muhasebesi", "İmalat Muhasebesi" veya "Sınai Muhasebe" adı ile de anılmaktadır.

Bu nedenle produktivite (verimlilik) ile yakından ilgilenen maliyet muhasebesi işletmelerde dinamik yönden yapılan analiz ve kontrollere ilişkin bilgi ve verileri sağlamak zorundadır. Produktivitenin önemli bir unsur ve ölçüsü olarak maliyet muhasebesi, muhasebe ve üretim tekniği arasında yer almasına bağlı olarak üretim ve muhasebe personelini birbirine yaklaştırmış ve birlikte çalışmalarını zorunlu hale getirmiştir.

Maliyet muhasebesinin amaçlarını şu başlıklar altında toplayabiliriz;

- a) Üretilen mamullere ilişkin giderlerin sınıflandırılarak saptanması,
- b) Gider türleri, gider yerleri ve gider taşıyıcıları açısından etkin bir kontrolün sağlanması,
- c) Kısa ve uzun dönem planlama faaliyetleri için gerekli bilgilerin sağlanması,
- d) İşletmelerde belirli kararların alınmasında yöneticilere yardımcı olmak,
- e) Birim maliyetlerin ayrıntılı biçimde saptanması,
- f) İşletme faaliyetlerinin yeterlilik derecelerinin anlaşılması ve gerekli incelemelerin yapılması. [1, 3, 9]

II.2.2.1. Mamullerin Maliyetini Saptamak

Mamul maliyetinin hesaplanmasıyla öncelikle üretilen mamulün, mamul stokları hesabında hangi değerle kayıtlanacağı sorusu cevaplanmış olacaktır. Buna bağlı olarak satılan mamulün maliyeti bilinecek ve bu satılan mamul maliyeti söz konusu mamulün satış hasılatı ile karşılaştırılarak gelir tablosunda mamulün brüt satış kârı veya zararına ulaşılabilecektir. Aynı zamanda üretilmiş olup henüz satılmamış mamullerin de bilançoda hangi değerle gösterileceği sorusu cevaplanmış olacaktır. Bunun yanı sıra hesaplanan mamul maliyeti, mamulün fiyatını etkileyen faktörlerden biri olduğundan, mamul fiyatlamasında da bu bilgilerden yararlanılacaktır. [4]

II.2.2.2. Maliyet Kontrolüne Yardımcı Olmak

Artan rekabet koşulları ve azalan kâr marjları nedeniyle, her geçen gün maliyet kontrolünün önemi daha da artmaktadır. Maliyet kontrolünde; gerçekleşen fiili maliyetler, önceden belirlenen maliyetlerle karşılaştırılarak sapmalar belirlenir. Bu sapmaların nedenleri araştırılır ve düzeltici önlemler alınır. Böyle bir davranış içinde üretim maliyetleri, hem maliyet türleri itibariyle mümkün olduğunca geniş ayrıma tabi tutulacak, hem de maliyet yerleri itibariyle ayrıntılı olarak izlenmiş olacaktır. Üretim maliyetlerinin ayrıntılı olarak maliyet yerleri ve türleri itibariyle izlenmesi halinde ise, sapmaların ne kadarının olumlu ne kadarının olumsuz olduğu ve her bir saptamanın hangi maliyet yerinde hangi maliyet türü bazında olduğu belirlenebilecektir. Böylece her bir çalışanın ya da her bir mamul ya da mamul grubunun, işletmenin faaliyet sonuçları üzerindeki etkisinin doğru olarak belirlenmesi söz konusu olacaktır. Bu bilgiye bağlı olarak örneğin, verimli çalışanların ödüllendirilmesi ya da en uygun üretim programının düzenlenmesi mümkün olacaktır. [4]

II.2.2.3. Planlamaya Yardımcı Olmak

Amaçlar ile bu amaçlara ulaşmada izlenecek yol ve yöntemlerin belirlenmesi şeklinde tanımlayabileceğimiz planlama işlevi, planların uygulanması ve geri bildirimden oluşan kontrol işleviyle birleştirildiğinde yönetim sürecini oluşturur. İşletme yönetiminin planlarının muhasebede rakamsal olarak ifade edilmesiyle bütçeler oluşturulur. Planların uygulanması sırasında gerçekleşen faaliyet sonuçları muhasebede kayıtlanır, sınıflanır, özetlenir ve bütçelerle mukayese edilerek başarı raporları halinde yine komuta yetkisindeki yöneticilerin bilgisine sunulur. Burada üzerinde durulması gereken noktalardan biri, gerçekte planlama ve kontrol işlevinin aslında son derece iç içe girmiş kavramlar olduğudur. Bir diğer nokta ise, işletme faaliyetlerinin planlanması sırasında özellikle işletmenin iç sürecine ilişkin verilerinin büyük bir çoğunluğunun işlendiği maliyet muhasebesi verilerinden yararlanılması gerektiğinin kaçınılmazlığıdır. [4]

II.2.2.4. Özel Yönetim Kararlarına Yardımcı Olmak

İşletme yöneticileri, günlük faaliyetleri sırasında işleri gereği sürekli kararlar almak zorundadırlar. Ancak bu kararların bir kısmı sürekli tekrarlanan rutin kararlar

olurken, bir kısmı da yeni bir sabit kıymetin satın alınıp alınmaması veya bir siparişin kabul edilip edilmemesi örneklerinde olduğu gibi, rutin olmayan özel kararlar şeklinde olabilmektedir. İşte maliyet muhasebesinin işletme yöneticilerine, rutin kararlar yanı sıra özel yönetim kararlarında da gereksinme duyacağı konularda zamanlı, yeterli ve sağlıklı bilgileri sunma amacı olmaktadır. [4]

II.2.3. Maliyet Muhasebesi Sistemleri

Maliyet muhasebesi sistemleri, işletmelerin üretmiş oldukları mamul ya da hizmetlerle ilgili olarak, gelirin ölçülmesi amacıyla birim mamul maliyetlerinin belirlenmesi ve/veya söz konusu maliyetlerin planlama, kontrol ve özel yönetim kararlarında kullanılabilmesi için geliştirilen hesap ve kayıt teknikleri olmaktadır. Kısaca maliyet muhasebesi sistemleri, maliyet muhasebesinin amaçlarını gerçekleştirme yönünde geliştirilmiş hesap ve kayıt teknikleri olarak tanımlanabilir.

Maliyet muhasebesi sistemlerinde, üretimle ilgili işlemlerin kayıtlanması, sınıflanması, gruplanması, dağıtılması ve yorumlanması eylemleri, söz konusu sistemi etkileyen pek çok faktörün etkisine bağlı olarak işletmeden işletmeye farklılıklar gösterir. Oluşturulacak maliyet muhasebesi sistemini etkileyen faktörlere örnek olarak, içinde bulunulan işletmenin büyüklüğü, örgüt yapısı, mamullerinin cinsi, kullanılan üretim tekniği ve yöneticilerinin gereksinim duydukları bilgilerin niteliği verilebilir.

Örneğin, ağır rekabet koşulları olmayan bir ortamda çalışan bir işletme için, oluşturulacak maliyet muhasebesi sisteminden elde edilmek istenen bilgiler, maliyetlerin planlama ya da kontrol amacıyla kullanılmasından ziyade sadece mamul maliyetlerini belirlemek yönünde olabilir. Bu ve buna benzer koşullar nedeniyle, tüm işletmelerce kullanılabilecek tek bir maliyet muhasebesi sisteminin geliştirilip önerilmesi mümkün olmayacaktır. Çünkü her işletme kendi koşullarına uygun bir maliyet muhasebesi sistemine ihtiyaç duyacaktır.

Değişik açılardan farklı sınıflandırmaları yapılan maliyet muhasebesi sistemlerini üç ana başlıkta toplayabiliriz;

- 1- Kullanılan maliyet verilerinin fiili olup olmamasına göre,
- 2- Mamul maliyetinin hesaplanmasında,
- 3- Maliyet unsurlarının tümünü temel alıp almaması ve üretim eylemlerinin niteliğine göre ayırım.

Ancak bu şekilde yapılan bir sınıflandırmanın bazı yanıltıcı yorumlamalara sebebiyet verebileceği de hiçbir zaman gözden uzak tutulmamalıdır. Aksi takdirde böyle bir sınıflandırma, ilk anda zihnimize sanki sipariş ve sahfa maliyetlemenin; standart maliyetleme, tam maliyetleme ya da kısmi maliyetleme ile karşılıklı ayrı kategoriler içinde bulunduğu düşüncesini yaratabilir. Oysa bilindiği gibi standart maliyetleme, sipariş ya da sahfa maliyetleme sistemleriyle birlikte kullanılabilir. [4]

II.2.3.1. Kullanılan Maliyetlerin Fiili Olup Olmamasına Göre Ayırım

Kullanılan maliyetlerin fiili olup olmamasına göre maliyet muhasebesi sistemleri, fiili rakamlara dayanan maliyet muhasebesi sistemi ve ileriye dönük rakamlara dayanan maliyet muhasebesi sistemleri olmak üzere ikiye ayrılır.

Fiili rakamlara dayanan maliyet muhasebesi sisteminde, mamulün maliyetini oluşturan maliyet unsurlarının belirlenerek dağıtılması ya da mamullere yüklenmesi; üretimin tamamlanmasından sonra elde edilen fiili (gerçekleşen) rakamlara dayandırılır. Bu nedenle burada kullanılan maliyetlere "iş işten geçtikten sonra bulunan maliyetler" adı da verilir.

Bu maliyet sisteminde, maliyet unsurlarının üretilen mamullerin maliyetlerine fiili olarak katılması genel ilke olmakla beraber, genel üretim maliyetlerinin mamullerin maliyetine katılmasında, bütçelenmiş rakamlar üzerinden işlemlerin yapılabildiği konusu da daima göz önünde tutulmalıdır.

İleriye dönük rakamlara dayanan maliyet muhasebesi sistemleri ise, yapılan tahminlerin dayandığı esas ve kesinlik derecelerine göre; tahmini maliyetlere dayalı maliyet sistemi ve standart maliyetlere dayalı maliyet sistemi olmak üzere ikiye ayrılır.

Tahmini maliyetler; geçmiş dönemlerin sonuçlarına ve gelecekteki olası gelişmelere göre, istatistiki bir takım hesaplamalara bağlı olarak tahmin edilen maliyetlerdir. Bu tür maliyetler, işletmeler için olması beklenen bir tür ortalama maliyet niteliğinde olduğundan, standart maliyetlere göre planlama ve kontrol değerleri yüksek olmamaktadır.

Standart maliyetler, bilimsel ve teknik temellere dayanılarak hesaplanan ve belirli koşullar altında gerçekleşmesi beklenen maliyetlerdir. Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, standart maliyetleri tahmini maliyetlerden ayıran iki temel özellik vardır. Bunlardan biri, standart maliyetlerin bilimsel ve teknik

esaslara göre belirlenmesi, diğeri bu maliyetlerin gerçekleşmesi gereken maliyetler olmasıdır. [4]

II.2.3.2. Maliyetlerin Tümü'nün Temel Alınıp Alınmamasına Göre Ayrım

Mamullerin birim maliyetlerinin hesaplanmasında, maliyet unsurlarının tümünü ya da bir kısmının temel alınmasına göre maliyet muhasebesi sistemleri; tam maliyet sistemi ve kısmi maliyet sistemi olmak üzere ikiye ayrılır.

Tam maliyet sisteminde; direkt ilk madde ve malzeme, direkt işçilik ve genel üretim maliyetlerinden oluşan tüm maliyet unsurları, içeriğe bakılmaksızın üretilen mamulün maliyetine katılır. Dolayısıyla söz konusu maliyetler bu şekilde mamul stoklarına aktarılmış olur. Buradan da dönem sonunda henüz satılmayan mamuller olduğunda, ilgili mamullerin maliyetleri, bir bilanço kalemi olarak izleyen döneme aktarılır. Yönetim ve finansman gideri şeklindeki giderler ile üretim arasında direkt bir ilişkinin bulunmaması nedeniyle, bu tür üretim dışında kalan giderler genellikle üretilen mamulün maliyetine eklenmeyip, faaliyet gideri olarak ilgili dönemin gelir tablosuna aktarılır.

Kapasite kullanım oranlarındaki değişikliklere bağlı olarak birim üretim maliyetlerinin doğrudan doğruya etkilendiği bir gerçektir. Bu nedenle tam maliyet sisteminin, işletme yönetimini üretim, satış ve fiyatlandırma kararlarında, yanlış istikametlere yönlendirme olasılığı vardır. Bu tür problemlerin üstesinden gelebilmek için, kısmi maliyet sistemi olarak adlandırılan maliyet sistemleri geliştirilmiştir.

Kısmi maliyetleme sistemi; kendi arasında direkt ve değişken maliyetleme sistemi olmak üzere ikiye ayrılır. Direkt maliyetleme sisteminde, üretimle ilgili sadece direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik maliyetleri üretilen mamulün maliyetini oluştururken, değişken maliyetleme sisteminde ise, üretilen mamullerin maliyetlerine direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik maliyetleri yanı sıra değişkenin genel üretim maliyetleri de eklenmektedir.

Direkt maliyetleme sisteminde; tüm genel üretim maliyetleri dönem gideri kabul edilirken, değişken maliyetleme sisteminde ise genel üretim maliyetlerinin sadece sabit kısımları dönem gideri kabul edilerek üretilen mamulün maliyetine katılmayıp doğrudan gelir tablosuna aktarılırlar. Dolayısıyla üretilen mamullerin maliyetine katılmayan genel üretim maliyetleri, dönem sonu mamul ya da mamul stokları üzerinden gelecek dönemlere aktarılmaz.

Kısmi maliyetleme sisteminin planlama, kontrol ve özel yönetim kararları açısından tam maliyetleme sistemine göre yadsınamayacak bir takım üstün yönleri olmasına karşın, bu sistemden elde edilen sonuçların yıl sonunda yapılacak bazı düzenlemelerle vergi yasalarına uygun duruma getirilmesi gerekmektedir. Şöyle ki, kısmi maliyetleme sisteminde üretim maliyetleri dışında tutulan maliyet kalemleri yıl sonunda, stoklar ile satışların maliyeti arasında dağıtılarak, maliyetler tam maliyet esasına dönüştürülebilecektir. [4]

II.2.3.3. Üretim Eylemlerinin Niteliğine Göre Ayrım

Önceki açıklamalarımızdan da hatırlanacağı gibi, maliyet muhasebesi sistemlerinin sınıflandırılmasında temel ayrım, üretim eylemlerinin niteliğine göre yapılan ayrımdır. Üretim eylemlerinin niteliğine göre maliyet muhasebesi sistemleri ise iki başlık altında toplanabilir, bunlar;

- a- Sipariş maliyeti sistemi,
- b- Safha maliyeti sistemi. [4]

II.2.3.3.1. Sipariş Maliyeti Sistemi

Çeşitli türlerde ve çoğu kez müşterilerinin özel istekleri ile verdikleri siparişler üzerine üretim yapan işletmelerde, her bir mamulün ya da mamul grubunun maliyetlerinin ayrı ayrı izlendiği sisteme, sipariş maliyeti sistemi denir. İş emri ya da parti maliyeti yöntemi olarak da adlandırılan bu sistemde önemli olan özellik ve temel amaç; her bir sipariş için üretim maliyeti unsurlarının, üretim eyleminin başlangıcından tamamlanmasına kadar geçen zaman içinde mümkün olduğu ölçüde ayrı ayrı izlenmesidir.

Bu sistemde, verilen sipariş üzerine (ya da stoklama amacıyla) iş emirleri düzenlenerek üretime başlanır. Maliyetler her bir sipariş için açılan özel "Sipariş Maliyeti Kartlarına" işlenir. Direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik maliyetlerinin siparişler itibarıyla izlenmesi nispeten kolay olmasına karşın, genel üretim maliyetlerinin siparişlere belirli kural ve varsayımlar altında bazı götürü yöntemlere göre önceden yüklemeleri yapılır. Bu sistemin kullanıldığı işletmelere örnek olarak; inşaat, basımevi, tamirhane, mobilya imalathaneleri ve mücevher üreten işletmeler verilebilir.

Yukarıda da yapılan açıklamalara bakarak, sipariş maliyet sisteminin uygulanabileceği işletme tipine örnek olarak basım işletmelerini gösterebiliriz.

Çünkü, gerek üretim tekniği, gerek mamul özellikleri ve gerekse çoğunlukla sipariş üzerine üretim yapılması gibi sistemin gerektirdiği pek çok koşulu, basım işletmelerinde bir arada görebilmek mümkündür. Bu nedenle basım işletmelerinde mamul birimi ya da mamul grubunun maliyetini hesaplayabilmek için kullanılabilirliği en fazla olan maliyet sisteminin, sipariş maliyet sistemi olduğu ortaya çıkar. [4, 6]

II.2.3.3.2. Safha Maliyeti Sistemi

Safha maliyeti sistemi, genellikle aynı cins mamullerin yığın üretimi ile ilgili bir maliyet sistemidir. Bu sistemde, her bir üretim safhasında oluşan toplam maliyetlerin söz konusu safhada gerçekleştirilen toplam üretim miktarına bölünmesiyle, her safhanın ortalama birim maliyeti bulunur. Her bir safhaya ait bulunan ortalama birim maliyet, ilgili safhada tamamlanıp, izleyen safhaya (ya da mamul stoklarına) devredilecek birim sayısı ile çarpılmak suretiyle devredilen birimlerin toplam maliyeti bulunur. Devir sonrasında safhalarda kalan maliyetler ise, ilgili safhanın yarı mamul maliyetlerini oluşturur. Kısaca, bu sistemde önemli olan özellik, mamulün geçirdiği safhalar boyunca maliyetlerinin toplanmasıdır. Bu sistemin kullanıldığı işletmelere örnek olarak; un, cam, boya, kağıt, çimento, şeker ve şarap üreten işletmeler verilebilir. [4]

II.2.4. Matbaa İşletmelerinde Maliyet Muhasebesi

Ülkemizde irili ufaklı birçok matbaa işletmesi vardır. Bu kadar değişik kapasitedeki matbaaların hepsi aynı maliyet sistemini uygulamazlar. Bizde yerleşmiş tek maliyet çıkarma yöntemi yoktur. Genellikle küçük kapasiteli matbaalar bir işin kendine olan maliyetini hesaplamazlar. Yüzeysel olarak tahmini bilirler. Yalnız o iş için gerekli direk maddeleri (kağıt, cilt gereçleri vs.) hesaplarlar. Üretim için gerekli iş gücü ve diğer etmenlerin paylarını tam olarak hesaplamazlar. Bu matbaalar, direk olarak müşterisine kârı içinde bir fiyat verirler kendi kâr oranlarını kesin olarak bilmezler.

Ülkemizde son yıllarda birçok matbaa kurulmuştur. Bu matbaalar yeni teknolojiyle donanmış matbaalardan oluşmaktadır. Matbaa sayısının çoğalması, matbaalara gelen işlerin bölünmesine, yani üretim hacimlerinin küçülmesine ve elde ettikleri gelirlerin düşmesine neden olmuştur. Bu nedenle matbaaların kendi maliyetlerini bilmesi ve maliyet sistemi kurması hayati önem taşımaktadır.

Bazı büyük matbaa işletmeleri ise bir işin üretimi için tüm birimlerdeki masrafları ve zamanı dikkate alırlar. Yani kendilerine olan maliyeti öngörü olarak gerçeğe yakın hesaplarlar. Bu maliyet üzerine kendi kâr oranlarını da ilave ederek teklif fiyatını bulurlar. Bazen bu teklif fiyatı kesin fiyat olmayabilir. Kesin fiyat, işin bitiminde hesaplanır. Bu sipariş sahibi ile matbaa arasındaki güvenle olur. Neticede teklif fiyatı ile gerçek fiyat birbirini tutmayabilir.

Matbaalardaki bu maliyet çıkarma yöntemi, Avrupa ve Amerika'da uygulanmakta olan saatlik maliyet ve saatlik ücret yöntemine göre veya sipariş maliyet sistemine göredir. [7]

BÖLÜM III.

MALİYET YAZILIMLARININ İNCELENMESİ

İşletme içinde yapılan üretim çalışmalarını doğru şekilde anlamak ve maliyet programlarını (yazılımlarını) bu anlayışa göre oluşturmak gerekmektedir. Bu şekilde oluşturulan programlar maliyet hesaplama ve fiyat verme aşamasında kullanıcılara kolaylıklar sağlar. Bir ürünün maliyetini hesaplarken, programda doğru bilgilerin bulunması ve matbaa işletmesine uygun bir altyapının var olması, programı kullanan kişiye kullanım kolaylığı sağlayacaktır. Aşağıdaki bölümlerde matbaaların, ön maliyet hazırlama ve fiyat verme aşamasında karşılaştıkları zorlukları çözmek için yazılmış programlar incelenecek, matbaa sektörüne uygunluğu irdelenecektir.

III.1. PROGRAMIN TANIMI ve MATBAALARDA

MALİYET PROGRAMI KULLANIMI

Program kelimesinin sözlük anlamına bakacak olursak;

Yapılacak bir işin bölümlerini ve her bölümün zamanını gösteren maddelerin topu, izleni. Diğer bir anlamı, bilgisayara bir işlemi yaptırmak için yazılan komutlar dizisi.

Program denilince ilk olarak, bir iş ya da durum için, plan ya da tasarı oluşturma (programlama), bu iş ya da durum için oluşturulan plan ya da tasarıya uyma gibi düşünceler aklımıza gelmektedir.

Bilgisayar teknolojisi ile, bahsedilen bu plan ya da tasarı daha kolay oluşturulabilmektedir. Bilgisayarda oluşan bu komutlar sistemine, yazılım ya da program denilmektedir.

Matbaa sektörü, ön maliyet çalışmaları yaparken, bilgisayar yardımı ile yazılımlar hazırlayıp, maliyet çalışmalarını hızlandırmak, karşılaştıkları sorunları çözme yoluna gitmektedir.

Matbaacılıkta, ön maliyet çalışması yapılırken,

- Kağıt maliyeti için ayrı bir çalışma yürütülmekte,

- Baskı maliyeti için ayrı bir çalışma yürütülmekte,

- Cilt, laminasyon ve diğer üretim bölümleri için ayrı bir maliyet çalışmasına gidilmektedir.

Matbaa sektörü zaman içinde, bahsedilen bu maliyet çalışmalarını bilgisayarda programlamaya gitmiş, maliyet çalışmalarını tek çatı altında toplamaya yönelmiştir.

Bazı matbaacılar kendileri için basit Excel tabloları hazırlamış, bazı matbaacılar bilgisayar programcıları ile çalışıp programlar oluşturmuşlardır. Bu matbaalarda bilgisayar programcıları hazırlamış oldukları programları, başka matbaalarda da kullanarak geliştirmeye devam etmişlerdir. Türkiye’de matbaa sektörü için hazırlanan maliyet yazılımları bu şekilde oluşmuş ve gelişimini sürdürmüştür.

Aşağıdaki konularda programlar anlatılırken, programlarla maliyet hesaplaması yapan kişilere kısaca “kullanıcı” denilmiştir. İncelenen yazılımlara, kimi yerde “yazılım”, kimi yerde “program” denilmiştir. Ama çoğunlukla program adı kullanılmıştır.

Programları incelerken aşağıdaki yöntemlere göre hareket edilmiştir;

- 10 ve daha üzerinde kullanıcısı olan yazılımlar incelenmiştir.

- Yazılımlar genel olarak ofset baskı ile üretim yapan matbaalara hitap ettiği için, ofset baskı ile üretim yapan matbaalar incelenmiştir.

- Yazılımların uygulama şekilleri incelenmiş ve hangi ihtiyaçlara göre yazıldıkları anlatılmıştır.

- Yazılımların matbaalarda hangi sorunlara çözüm getirdiği, ne gibi kolaylıklar sağladığı incelenmiş ve açıklanmıştır.

- Yazılımı kullanan matbaalarla görüşülüp pratik kullanımda yazılımların getirdiği kolaylıklar ve yetersiz kaldığı noktalar ortaya konmuştur. [10, 14, 16, 27, 36]

III.2. MATBAA MILLENIUM

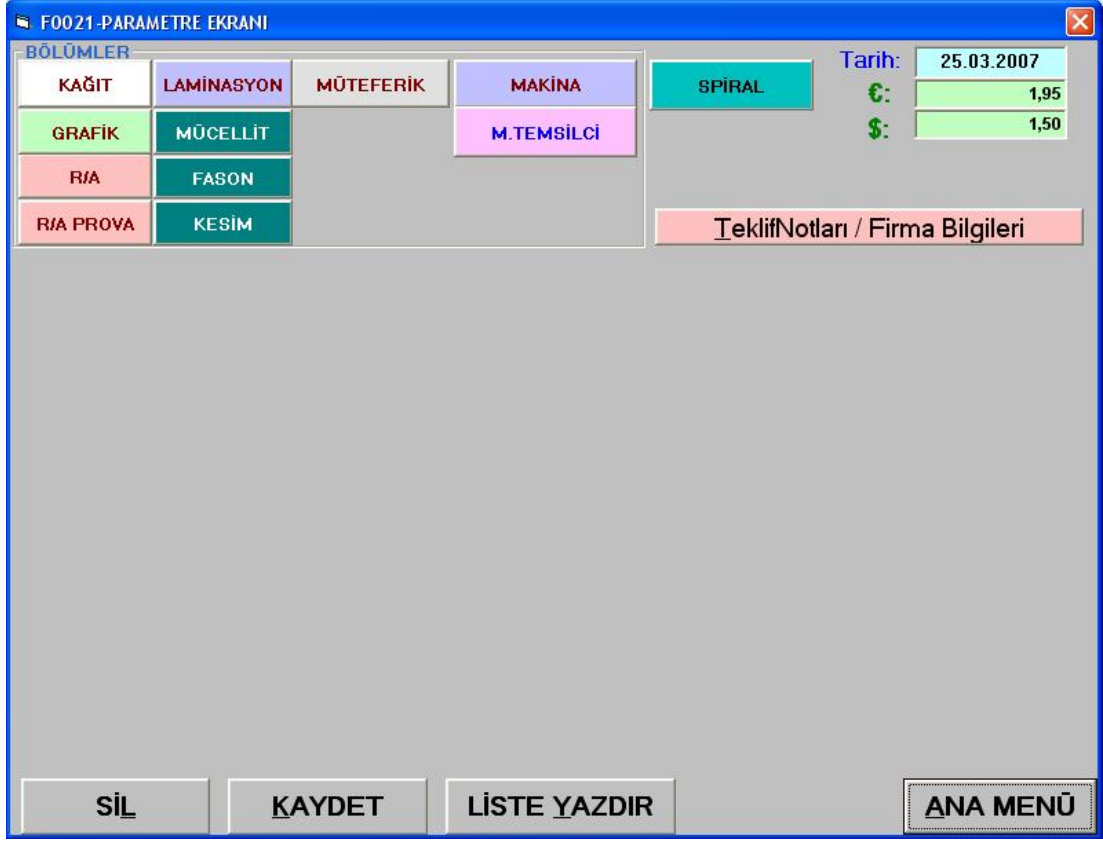
Matbaa Millenium program 1996 yılında PROMAT matbaasında yazılmaya başlanmıştır. Daha sonra programcısı tarafından matbaa sektörünün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde geliştirilmiş ve ticari bir şekilde satılarak matbaa sektöründe yaygınlaşmıştır. Program, Birinci Bilgi Sistemleri yazılım şirketi bünyesinde hizmet vermeye devam etmektedir.

Programın en önemli özelliklerinden biri, matbaa içinde ve dışında uygulanan işçiliklerin kolayca girilebildiği parametrik bir yapıya sahip olmasıdır. Parametrik yapısı programın altyapısını oluşturan temel menüdür. Maliyet hesaplaması yapan kişilere kullanım kolaylığı sağlayan, her matbaaya uyum sağlamada sorunsuz çalışan bir yapıya sahiptir.

Programın diğer bir önemli özelliği ise optimizasyon yapabilmesidir. Optimizasyon ile anlatılmak istenen; kağıt, baskı ve film unsurlarını göz önünde bulundurarak otomatik olarak en uygun baskı makinesi ve en uygun kağıt ebadını seçerek en uygun (optimum) maliyeti hesaplamasıdır. [11, 14, 15]

III.2.1. Parametre

Matbaa Millenium programında, maliyet hesaplamasında kullanılan en önemli bilgiler “Parametre” bölümünde kayıtlıdır. Programın matbaalarda kolayca kullanılmasını sağlayan esnek parametre yapısı vardır. Hesaplamalar esnasındaki kullanım kolaylığı, parametrelerin birçok farklı bilgi ve birimi kaydedebilmesi ve matbaa piyasası diline uygun şekilde kullanıma sunmasından kaynaklanmaktadır.

Şekil III.1 Matbaa Millenium programı Parametre ekranı.

Aşağıdaki bölümlerde parametre ekranında, ortak kayıt ekranını kullanan parametre grupları birlikte anlatılacaktır. Daha sonra farklı kayıt ekranları kullanan parametre grupları anlatılacaktır.

Parametre ekranında;

GRAFİK, R/A (Renk ayırım), R/A (Renk Ayırım) PROVA, LAMİNASYON, MÜCELLİT, FASON, KESİM, MÜTEFERRİK parametreleri, aynı kayıt ekranı ile kullanılır. Bu parametrelerin kayıt ekranı, hepsini kaydetme yapısına sahiptir. Çünkü bu ekrandaki BİRİM bölümü (tiraj, forma, ton, cm², sayfa, yaprak, ebat, gün, saat, dakika vb.) yukarıda yazılan parametreleri girmeye elverişlidir. (Şekil III.1)

Ama bu parametreler, programda, yapılan iş grubuna göre ayrılmış ve hepsi kendi mantıkları içinde toplanmışlardır.

Aşağıdaki şekilde görülen parametrelerin alt bölümleri ve işlevleri kısaca şöyledir;

* **Grup:** Parametrelerde oluşturulan grupların adları bu bölüme yazılır. Örneğin, mücellitte kullanılacak ise; Amerikan Cilt, Tel Dikiş, İplik Dikiş grup adları

yazılır. Laminasyon parametresinde kullanılacak ise; Mat Selefon, Parlak Selefon, Uv Lak, Dispersiyon Lak grup adları yazılır.

* **Adı:** Grup adlarının altında yapılacak işlemler burada adlandırılır. Örneğin, Amerikan Cilt grubunun altına kaç formalı ciltleme olacağını belirten 4 forma, 5 forma, 6 forma adları yazılır. Mat selefon grubunda, hangi ebada lamine olacağını belirten 25x35, 32x45, 35x50, 50x70 şeklinde girişler yapılır.

* **Birim:** Birim bölümünde, yapılan işin hangi birimi esas alarak hesaplama yapılacağı belirlenir. Birim bölümü birçok parametrenin farklı şekillerde girilmesine olanak tanıyan ve bundan dolayı programın birçok matbaaya kolayca entegre olmasını sağlayan bir bölümdür. (Şekil III.2)

* **Maliyet:** Bu bölüme, hesaplanacak işlemin maliyet tutarı yazılır. Bu bölüm maliyetin hesaplanmasında herhangi bir etkide bulunmaz. Bu bölüm satış ve maliyet arasındaki farkı görebilmek için oluşturulmuştur.

* **Satış:** Bu bölüme, hesaplaması yapılacak işlemlerin satış maliyeti yazılır. Örneğin; 5 formalı Amerikan Cilt işçiliğinin birim maliyeti satış bölümüne yazılır. Başka bir örnekte, 70x100 cm'lik bir tabakaya uygulanan mat selefon işleminin birim maliyeti bu bölüme girilir. Bu bölüme yazılacak tutar hesaplamayı etkileyecek tutardır. Amaca göre matbaa işletmeleri, bu bölüme ya direk maliyetlerini yazarlar ya da kâr eklenmiş bir tutar yazarlar.

* **PARA CİNSİ:** Bu bölüme, hesaplaması yapılan işlemlerin para cinsleri girilir. Matbaa sektörü baskı ve cilt işçiliklerini genel olarak YTL üzerinden hesaplar. Kağıt, mukavva, spiral gibi ithal ürünler USD ya da EURO üzerinden hesaplanır. Program para cinsini YTL, EURO ve USD olarak girmeye uygundur. Bu menüde para cinsi EURO olarak girilirse maliyet hesaplaması sırasında, programa girilen günlük kur ile çarpılıp YTL cinsine çevrilir.

* **MİNİMUM SINIR:** Minimum sınır, matbaa sektöründe “çember” terim adı ile kullanılan minimum maliyeti ifade eder. Buradaki çemberin anlamı, bir işlem için yazılan başlangıç bedelidir. Başka bir ifade ile; bir kitaba amerikan cilt yapılırken, cilt makinesinin ısınması, kitaba göre ayarlanması için belli bir ayar süresi ve emek gerekmektedir. Bu işçiliklerin karşılanabilmesi için, belirlenen minimum bir adede kadar sabit bir bedelin alınması gerekmektedir. Çember ya da minimum sınır bu işçilikleri karşılamak için matbaa sektöründe kullanılmaktadır. Minimum sınır, hesaplama yaparken minimum hangi adetten hesaplanmaya başlanacağını belirtir.

* **MİNİMUM FİYAT:** Minimum adede karşılık gelen minimum maliyetin yazıldığı bölümdür. Burada minimum sınır ve minimum fiyat iç içe geçmiş iki kavram olarak matbaacılıkta kullanılır.

Aşağıdaki bölümlerde, yukarıda özetlenen ortak kayıt ekranını kullanan parametreler anlatılacaktır. (Şekil III.2) [11, 14, 33]

III.3.2.1. Mücellit Parametresi

Baskı sonrası cilt işçiliklerinin hesaplanması için oluşturulmuş bir alt menüdür. Basılı malzemeye uygulanacak cilt işlemleri için, bu menüye girilen bilgiler ile hesaplama yapılır. Bu bilgiler matbaa içinde üretimi yapılan işçiliklere göre düzenlenir. Bunlar; amerikan cilt, tel dikiş, iplik dikiş, broşür kırım, forma kırım, pilyaj, elle katlama, el işçiliği vb. isimler altında kullanılır. Yapılan işe ve amaca göre bu menüye bilgi girişi yapılır. (Şekil III.2)

GRUİ	ADI	BİRİM	Para
Amerikan Cilt	Normal 27 cm	TİRAJ	YTL
Bloknot İşç.	Normal 31 cm	TİRAJ	YTL
Broşür Kırım	Normal 33 cm	TİRAJ	YTL
Delik Delme	Normal 48 cm	TİRAJ	YTL
Normal 60 cm	Normal 60 cm	TİRAJ	YTL
El işçiliği	Normal 70 cm	TİRAJ	YTL
Extra Renk	Beyaz Emayeli 27 cm	TİRAJ	YTL
Forma Kırım	Beyaz Emayeli 31 cm	TİRAJ	YTL
Harman	Beyaz Emayeli 33 cm	TİRAJ	YTL
İplik Dikiş	Beyaz Emayeli 48 cm	TİRAJ	YTL
Omega Tel Dikiş	Beyaz Emayeli 60 cm	TİRAJ	YTL
Paketleme	Beyaz Emayeli 70 cm	TİRAJ	YTL
Spiral	Siyah 27 cm	TİRAJ	YTL
Takvim Tenekesi	Siyah 31 cm	TİRAJ	YTL
Tel Dikiş	Siyah 33 cm	TİRAJ	YTL
	Siyah 48 cm	TİRAJ	YTL
	Siyah 60 cm	TİRAJ	YTL
	Siyah 70 cm	TİRAJ	YTL

Şekil III.2 Matbaa Millenium programı Mücellit parametresi ekranı.

Örnek olarak, Şekil III.2’de görülen Amerikan Cilt parametresini açıklayacak olursak;

* Grup kısmına girilen Amerikan Cilt ismi, grubun adını belirler.

* Adı kısmına girilen 4 Forma, 5 Forma gibi isimlerin anlamı ise, maliyet hesaplaması yapılacak kitap ya da derginin kaç formalı olacağını belirtir. Burada 4 forma adı için ayrı bir maliyet ve 5 forma için ise ayrı bir maliyet üzerinden hesaplama yapılır. Bunun gibi forma sayıları arttıkça (yani adlar değişikçe) onlara ait olan satış tutarları da değişik bir şekilde kaydedilebilmektedir.

* Amerikan Cilt grubu tiraj birimine göre tanımlanmıştır. Tirajın anlamı; işin cildini hesaplarken yazılan tirajı, satış tutarı ile çarparak hesaplama yapmasıdır.

* Maliyet kısmına herhangi bir birim yazılmamıştır, bu durum maliyet hesaplaması aşamasında herhangi bir etkide bulunmaz.

* Satış bölümüne ise ADI bölümünde belirtilen işe denk gelecek şekilde 4 formalık bir cildin maliyet tutarı yazılır.

* Amerikan Cilt işçiliğimizi YTL üzerinden hesaplayacağımız için, PARA CİNSİ kısmında YTL ikonu seçilmiştir.

* Minimum çalışma sınırı 1.000 olarak yazılmıştır. Bunun anlamı şudur;

1.000 adede kadar hangi tiraj hesaplanırsa hesaplanırsın sınır olarak 1.000 adet kabul edilecektir ve altındaki birimler 1.000 adet ile çarpılacaktır (matbaa sektöründe kullanılan çember adedi kastedilmektedir).

* Minimum fiyata girilen parasal değer ise, minimum adede karşılık gelen değerdir (matbaa sektöründe kullanılan çember fiyatını karşılar). Yani müşteri 500 ya da 750 adet 4 formalı amerikan cilt yaptırmak istese de, program 1.000 adet sınırı olan 100 YTL sınırını alarak hesaplama yapacaktır.

Matbaa sektörü amerikan cilt hesaplamasını hem işin tirajına göre hem de iş içindeki formaya göre hesaplamaktadır. Bazı matbaalar amerikan cilt hesaplamasında, kapak sayfasını birim fiyata ekleyerek cilt hesaplaması yaparlar. Bazı matbaalar -özellikle mücellithaneler- cilt hesaplaması yaparken kapak sayfasını forma adedine katmadan hesaplama yaparlar.

Matbaa Millemium programı, yukarıda değinilen iki şekle de uygun olarak hesaplama yapabilmektedir. Forma mantığına da uyum göstermektedir.

Şekil III.2'de gösterilen parametre ekranında, birim bölümüne tiraj yerine forma yazılmış olsaydı ve satış kısmında 1 forma işin satış tutarı yazılmış olsaydı, program hesaplamasını yaptığı tüm formaları satış tutarı ile çarpıp amerikan cilt işçiliğini hesaplamış olacaktı.

Amerikan Cilt dışında, iplik dikiş, tel dikiş gibi katlaması yapılmış işler forma veya tiraja göre programa tanıtılıp girilmektedir. [14, 18, 19, 28, 29]

III.3.2.2. Laminasyon Parametresi

Lak, vernik, selefyon gibi basılı ürüne lamine işlemleri bu bölümde tanımlanmaktadır.

Programın parametrik yapısı burada matbaa sektörünün kullanımına göre şekillendiği için, birden fazla yöntem ile selefyon tanımı yapabilmek mümkündür.

Örneğin bir selefyon maliyeti hem tabaka hem de cm^2 olarak tanımlanabilmektedir. Bir tabaka selefyonun maliyeti 'SATIŞ' kısmına yazılır, 'BİRİM' kısmında tabaka seçilirse, seçimi yapılan her tabaka sayısı satışa yazılan tutar ile çarpılarak selefyon maliyetini oluşturur. (Şekil III.3)

Bir örnekle açıklanacak olursa;

- 25x35 cm ebadında mat selefyonun 1 tabaka maliyeti 0,020 YTL, SATIŞ bölümüne yazılır, BİRİM bölümünde TABAKA birimi seçilirse, maliyet hesaplama sırasında seçimi yapılan tabaka adetleri ile parametreye yazılan tabakanın birim maliyeti çarpılıp selefyon maliyeti hesaplanmış olur.

- Bir diğer yöntem ise SATIŞ bölümüne 1 cm^2 'lik selefyonun maliyeti yazılır ve BİRİM bölümünde cm^2 seçilir ise, fiyatlandırma bölümünde seçilen her tabakanın toplam cm^2 alanı, SATIŞ bölümüne yazılan tutar ile çarpılıp selefyon maliyeti hesaplanır.

Mat, parlak, metalize selefyonun yanı sıra, lokal lak, uv lak, dispersiyon lak fiyatları, mat vernik, parlak vernik, kalıplı vernik fiyatları bu bölüme yazılmaktadır. Laminasyon mantığına uyan işçilikler bu parametreye girilebilmektedir.

Dispersiyon lak, uv lak gibi lamine işlemleri, yukarıda anlatılan tabaka mantığına göre matbaa sektöründe kullanılmaktadır.

F0021-PARAMETRE EKRANI

BÖLÜMLER

KAĞIT LAMİNASYON MÜTEFERİK MAKİNA SPIRAL Tarih: 11.04.2007

GRAFİK MÜCELLİT M.TEMSİLCİ €: 0

R/A FASON \$: 0

R/A PROVA KESİM TeklifNotları / Firma Bilgileri

GRUI Par SelefonÖ+A GRUI ADI BİRİM Para

ADI 32*45 DİSPENSİYON LAK Alan M2 YTL

BİRİM TABK 25*35 TABK YTL

MALİYET 0,00000000 Lokal Lak 25*70 TABK YTL

SATIŞ 0,09000000 Mat Selefon 32*45 TABK YTL

PARACİNS YTL Mat Selefon Ö+A 35*50 TABK YTL

Min. Sınır 500,0000 Mat Vernik 33*70 TABK YTL

Min. Fiyat 45,0000 Mat Vernik Ö+A 41*57 TABK YTL

Mürekkep 10 E 45*64 TABK YTL

Par Selefon 50*70 TABK YTL

Par SelefonÖ+A 57*82 TABK YTL

Par. Vernik Ö+A 64*90 TABK YTL

Parlak Vernik 70*100 TABK YTL

UV Lak

Zemin baskı

CM2 FİYATLAR İÇİN 1.000 CM2 FİYATI GİRİLECEK!

SİL KAYDET LİSTE YAZDIR ANA MENÜ

Şekil III.3 Matbaa Millenium programı Laminasyon parametresi ekranı.

Diğer parametrelerde olduğu gibi, aynı çalışma ekranını kullanan bu parametrede de para cinsi YTL EURO ve USD olarak girilebilmektedir. (Şekil III.3) [11, 14, 33]

III.3.2.3. Fason Parametresi

Adından da anlaşılacağı gibi bu parametre altında, matbaa dışında fason olarak yaptırılan işlemler kullanılmaktadır.

Bir matbaa her zaman tam donanımlı bir yapılanmaya gitmeyebilir, bunun nedenleri çok çeşitli olabilir. Örneğin matbaanın yıl içerisinde yaptırdığı iplik dikişli işler çok azdır ve bunun için iplik dikiş makinesi almasının bir anlamı yoktur. Ya da bu makinenin yatırım maliyeti kendi matbaasında çok fazladır ve fasonda bu işlem daha ucuza mal edilmektedir, bu nedenle bir iplik dikiş makinesi alınmamaktadır.

Matbaa sektörünün kendi dışında fason olarak yaptırdığı işler; özel bıçak - özel kesim, gofre baskısı - gofre klişesi, varak baskısı - varak klişesi, klasör yapımı, numarator baskısı, sert kapak ve sıvama gibi işçiliklerdir. Bu tür işler dergi ya da kitap baskısına oranla matbaalara daha az gelen işlerdir.

FO021-PARAMETRE EKRANI

BÖLÜMLER

KAŞİT LAMİNASYON MÜTEFERİK MAKİNA SPIRAL

GRAFİK MÜCELLİT M.TEMSİLCİ

RIA FASON

RIA PROVA KESİM

Tarih: 11.04.2007

€: 0

\$: 0

TeklifNotları / Firma Bilgileri

GRUI Sıvama Çift Yüz

ADI 33*70

BİRİM TABK

MALİYET 0,0000000

SATIŞ 0,0900000

PARACİNS YTL

Min. Sınır 500,0000

Min. Fiyat 45,0000

GRUI ADI BİRİM Para

GRUI	ADI	BİRİM	Para
Bıçak	70*100	TABK	YTL
Gofre	50*70	TABK	YTL
Klasör yapımı	33*70	TABK	YTL
Klişe			
Numaratör			
Özel Kesim			
Pedal Kesim			
Perçin			
Piliyaj			
Sert Kapak			
Sıvama Çift Yüz			
Sıvama Tek Yüz			
Varak Baskı			

CM2 FİYATLAR için 1.000 CM2 FİYATI GİRİLECEK!

SİL KAYDET LİSTE YAZDIR ANA MENÜ

Şekil III.4 Matbaa Millenium programı Fason parametresi ekranı.

Yukarıdaki paragrafta değinilen kimi işler fasoncudan alınan belli birim fiyatlara göre artış gösterir, ama kimi işler içinde sürekli olarak değışken maliyetler çıkmaktadır. Örneğın her işte kullanılan varak baskı ebadı yapılan tasarıma göre değışiklik gösterir, dolayısıyla her iş için sürekli değışken varak maliyeti ortaya çıkmaktadır. Bunun gibi fiyatı değışken olan işlerde parametre girilirken satış bölümü boş bırakılmalıdır. Böylece her iş için alınan fason fiyatı fiyatlandırma ekranında bu bölüme girilebilmektedir. (Şekil III.4)

Bu parametre grubuna da öteki grupta anlatılan mantığa göre bilgi girişı yapıp istenen hesaplama yapılabilmektedir. Mücellit kısmında anlatılan amerikan cilt grubu, fason parametresinde de tanıtılıp girilebilmektedir. Çünkü bir matbaada amerikan cilt makinesi yoksa bu işleri fasoncu firmalarda da yaptırabilmektedir. [11, 21, 14, 33]

III.3.2.4. Kesim Parametresi

Bu parametreye, basımı yapılan işe uygulanan özel kesim ve düz kesim gibi işçilikler girilmektedir.

Matbaa içinde bulunan özel kesim makinesi isimleri ve bu makineler için uygulanan birim maliyetler girilip maliyet hesaplanabilmektedir. (Şekil III.5)

F0021-PARAMETRE EKRANI

BÖLÜMLER

KAĞIT LAMİNASYON MÜTEFERİK MAKİNA SPIRAL Tarih: 14.04.2007

GRAFİK MÜCELLİT M.TEMSİLCİ €: 2,00

R/A FASON \$: 1,50

R/A PROVA KEŞİM TeklifNotları / Firma Bilgileri

GRUİ Özel Kesim GRUİ ADI BİRİM Para

ADİ 50x70 Kesim 50x70 TABK YTL

BİRİM TABK Özel Kesim 70x100 TABK YTL

MALİYET 0,0000000

SATIŞ 0,0100000

PARACİNS YTL

Min. Sınır 1.000,0000

Min. Fiyat 30,0000

CM2 FIYATLAR İÇİN 1.000 CM2 FIYATI GİRİLECEK!

SİL KAYDET LİSTE YAZDIR ANA MENÜ

Şekil III.5 Matbaa Millennium programı Kesim parametresi ekranı.

Bir örnek ile açıklayacak olursak;

Matbaada 1 adet 57x82 Heidelberg Kazanlı makinesi ve 1 adet 70x100 BOBST makinesi bulunmaktadır. Heidelberg makinesi için 2.000 adede kadar 40 YTL ve 2.000 adetten sonraki her geçiş için 0,010 YTL alınmaktadır. BOBST makinesi için 3.000 adede 75 YTL çember ücreti ve çemberden sonraki her geçiş içinde 0,017 YTL geçiş ücreti alınmaktadır.

Heidelberg makinesini parametrelere tanımlamak için; GRUP bölümüne Özel Kesim yazılır, ADI bölümüne Makinenin adı (ya da makinenin özelliğini belirten 57x82 ebadı yazılır), BİRİM bölümünde tabaka birimi seçilir, SATIŞ kısmına ise

yukarıda belirttiğimiz makine geçiş bedeli olan 0,010, PARA CİNSİ bölümüne de YTL girilir. MİNİMUM SINIR (Min. Sınır) bölümüne çember sınırı olan 2.000 adet, MİNİMUM FİYAT (Min. Fiyat) bölümüne ise 40 YTL girilir. Bu parametrenin anlamı şudur;

50x70 cm ebadında 3.500 adet baskılı tabakaya özel kesim uygularsak,
2.000 adedine kadar sabit çember ücreti 40 YTL,
kalan 1.500 adet için: $1.500 \times 0,010 = 15$ YTL

Toplam olarak tüm tabakalara $40 + 15 = 55$ YTL özel kesim bedeli ortaya çıkacaktır.

BOBST makinesinin parametre tanımlamasını da yukarıdaki örneğe benzer şekilde yapılır. Özel kesim grubunun altına BOBST ismi yazılır (ya da makinenin özelliğini belirten 70x100 ifadesi yazılabilir). BİRİM bölümünde ise TABAKA birimi seçilir, çünkü kesim makineleri işleri tabaka halindeyken keserler. SATIŞ bölümüne ise makinenin geçiş ücreti olan 0,017, PARA CİNSİ bölümüne YTL yazılacaktır. MİNİMUM SINIR bölümüne çember sınırı olan 3.000, sınır fiyatı olan 75 YTL ise MİNİMUM FİYAT bölümüne girilecektir.

Bu parametreyi de aşağıda bir örnek ile açıklayacak olursak;

70x100 ebadında 7.000 ad 300 gr bristole özel kesim uygularsak,
3.000 adede sabit çember ücreti 75 YTL

Kalan 4.000 adet için: $4.000 \times 0,017 = 68$ YTL

Toplam olarak tüm tabakalar için $75 + 68 = 143$ YTL özel kesim bedeli hesaplanır.

Genel olarak matbaalarda düz kesim işçilikleri için parametrik bir bedel kullanılmamaktadır (çünkü birçok matbaa düz kesim işlemi için herhangi bir ücret yazmamaktadır). Programda da Düz Kesim parametresi için belli bir çember ya da belli bir geçiş ücreti konulmamaktadır. Maliyet hesaplaması sırasında işin özelliğine göre ve hesaplama yapacak olan kişinin bilgi ve tecrübesine göre düz kesim için tahmini bedeller yazılmaktadır. [11, 14, 33]

III.3.2.5. Müteferik (Diğer) Parametresi

Bu parametre grubu, maliyete giren ama diğer parametrelerde olmayan giderleri yazabilmek için oluşturulmuştur. Mamul sevk bedelleri, şehir içi şehir dışı kargo bedelleri, kurye bedelleri bu parametrede toplanabilir. Her sipariş için değişiklik gösteren bu bedeller genelde parametrik bir yapıya sahip değildir ve

maliyet hesaplaması sırasında tahmini olarak ya da alınan fiyata göre girilir. (Şekil III.6) [11, 14, 33]

F0021-PARAMETRE EKRANI

BÖLÜMLER

KAĞIT	LAMİNASYON	MÜTEFERİK	MAKİNA	SPİRAL
GRAFİK	MÜCELLİT		M.TEMSİLCİ	
R/A	FASON			
R/A PROVA	KESİM			

Tarih: 17.04.2007

€: 2,00

\$: 1,60

TeklifNotları / Firma Bilgileri

GRUI: Sevkiyat

ADI: Bizden

BİRİM: ADET

MALİYET: 0,0000000

SATIŞ: 50,0000000

PARACİNS: YTL

Min. Sınır: 0,0000

Min. Fiyat: 0,0000

GRUI	ADI	BİRİM	Para
Sevkiyat	Diğer	ADET	YTL
	Bizden	ADET	YTL
	Kargo	ADET	YTL
	Şehir içi	YOK	YTL
	Şehir dışı	YOK	YTL

CM2 FİYATLAR için 1.000 CM2 FİYATI GİRİLECEK!

SİL KAYDET LİSTE YAZDIR ANA MENÜ

Şekil III.6 Matbaa Millenium programı Müteferik parametresi ekranı.

III.3.2.6. Grafik Parametresi

Grafik parametresinde baskı öncesinde yapılan grafik tasarımı ya da grafik uygulama bedelleri toplanmıştır. Matbaanın kullandığı bir liste fiyatı, ya da üyesi olduğu bir ajans grubunun liste fiyatı varsa bu bölüme bilgileri kaydedebilmektedir. Eğer matbaanın kullandığı bir liste fiyatı yoksa ve her yeni iş için farklı fiyatlar uygulanıyorsa bu parametrelerde sadece iş adları yazılır ve maliyet hesaplaması sırasında boş bırakılan fiyat bölümüne uygulanacak olan bedel girilebilir. (Şekil III.7) [11, 14, 33]

FO021-PARAMETRE EKRANI

BÖLÜMLER

KAĞIT	LAMİNASYON	MÜTEFERİK	MAKİNA	SPİRAL	Tarih: 18.04.2007
GRAFİK	MÜCELLİT		M.TEMSİLCİ	€: 2,00	
R/A	FASON			\$: 1,60	
R/A PROVA	KESİM				

TeklifNotları / Firma Bilgileri

GRUI	ADI	BİRİM	Para
Broşür	Tasarım	SAYFA	YTL
	Uygulama	SAYFA	YTL
	Dergi		

GRUI: Broşür
 ADI: Tasarım
 BİRİM: SAYFA
 MALİYET: 0,0000000
 SATIŞ: 75,0000000
 PARACİNS: YTL
 Min. Sınır: 0,0000
 Min. Fiyat: 0,0000

CM2 FIYATLAR İÇİN 1.000 CM2 FIYATI GİRİLECEK!

SİL KAYDET LİSTE YAZDIR ANA MENÜ

Şekil III.7 Matbaa Millenium programı Grafik parametresi ekranı.

III.3.2.7. R/A (Renk Ayrım) Parametresi

Bu parametre grubunda, hesaplaması yapılacak olan iş üzerindeki renk ayırım çalışmaları, film çıkış bedelleri, dia ve opak tarama bedelleri toplanmaktadır. Renk ayırında parametrik olarak tutarı belli olan bölüm film çıkış bölümüdür. Çünkü matbaa, çalıştığı renk ayırım firmasından film çıkış alıyor ise bunu belli bir liste fiyatı üzerinden alır ve müşterisine fiyat verirken de bu liste fiyatını kullanır. Örneğin;

1cm² film çıkış bedeli: 0,004 YTL olsun,

50x70 cm ebadında 1 kalıp için gerekli film hesaplaması yapılırken;

$$50 \times 70 = 3.500 \text{ cm}^2$$

3.500 x 0,004 = 14 YTL olarak hesaplama yapacaktır.

Matbaa Millenium programında bir iş maliyeti hesaplanırken, programı kağıt, baskı ve renk ayırım (film) tutarlarını göz önünde bulundurularak optimum hesaplamayı yapılır. [11, 14, 33]

FO021-PARAMETRE EKRANI

BÖLÜMLER

KAĞIT	LAMİNASYON	MÜTEFERİK	MAKİNA	SPİRAL	Tarih: 18.04.2007
GRAFİK	MÜCELLİT		M.TEMSİLCİ		€: 2,00
R/A	FASON				\$: 1,60
R/A PROVA	KESİM				

TeklifNotları / Firma Bilgileri

GRUI	ADI	BİRİM	Para
Film Çıkışı	Forma Düz Film Çıkışı	CM2	YTL
Tarama	Müşteriden CTP	CM2	YTL

GRUI: Film Çıkışı
 ADI: Forma Düz Film Çıkışı
 BİRİM: CM2
 MALİYET: 0,000000
 SATIŞ: 0,0160000
 PARACİNS: YTL
 Film Fire: 0,0000
 Min. Fiyat: 0,0000

CM2 FİYATLAR için 1,000 CM2 FİYATI GİRİLECEK!

SİL KAYDET LİSTE YAZDIR ANA MENÜ

Şekil III.8 Matbaa Millenium programı R/A (Renk Ayrım) parametresi ekranı.

III.3.2.8. R/A (Renk Ayrım) Prova Parametresi

Matbaalarda bir iş için baskı yapılmadan önce kimi müşteriler, baskı hakkında fikir verecek bir prova istemektedir. Bu ihtiyacı karşılamak için kromolin prova ya da dijital prova gibi çıkışlar alınıp müşterinin onayına sunulmaktadır (film çıkış tekniğinin, yerini CTP'ye bırakmasıyla kromolin provanın kullanımı azalmıştır). Kromolin prova veya dijital prova bilgileri girilirken, matbaaların çalışma şekillerine göre, sayfa ya da cm² olarak birim girişleri yapılmaktadır. [11, 14, 33]

FO021-PARAMETRE EKRANI

BÖLÜMLER

KAĞIT	LAMİNASYON	MÜTEFERİK	MAKİNA	SPİRAL	Tarih: 22.04.2007
GRAFİK	MÜCELLİT		M.TEMSİLCİ	€: 0	
RIA	FASON			\$: 0	
RIA PROVA	KESİM			TeklifNotları / Firma Bilgileri	

GRUI: Kromolin

ADI: Alan

BİRİM: CM2

MALİYET: 0,0000000

SATIŞ: 0,0400000

PARACİNS: YTL

Min. Sınır: 0,0000

Min. Fiyat: 0,0000

GRUI ADI BİRİM Para

Digital	Alan	CM2	YTL
Fuji			
HP			
Kodak			
Kromolin			
Ozalit			

CM2 FİYATLAR için 1.000 CM2 FİYATI GİRİLECEK!

SİL KAYDET LİSTE YAZDIR ANA MENÜ

Şekil III.9 Matbaa Millenium programı R/A Prova (Renk Ayrım Prova) parametresi ekranı.

III.3.2.9. Kağıt Parametresi

Matbaaların işlediği yarı mamul kağıttır. Basılı ürünler kağıt üzerinde şekil alır ve işlenir. Matbaa sektöründe kullanılan kağıt, karton ve mukavvalar, piyasadaki ebada, gramaja ve cinse göre çok çeşitlilik gösterir. Matbaa Millenium programındaki kağıt parametresi, çeşitlilik gösteren bu malzemeleri girebilecek şekilde yazılmıştır.

Kağıt parametre ekranı daha önce anlatılan mücellit, fason, laminasyon gibi ortak çalışma ekranını kullanan parametrelerden farklı bir veri giriş ekranına sahiptir. (Şekil III.10)

Bu ekranda bulunan bölümler aşağıda kısaca açıklanmıştır.

* **Gramaj:** Kağıt gramajının girildiği bölümdür. Örneğin mat kuşe kağıtlar için, 115 gr, 135 gr, 170 gr gibi gramajlar buradan girilebilmektedir.

* **Kağıt:** Kağıt cinsleri ve özellikleri bu bölümde girilmektedir. Amaca göre bu bölüme farklı girişler yapmak mümkündür. Örneğin;

- 1. Hamur,

- Mat Kuşe,
 - Parlak Kuşe,
 - Amerikan Bristol,
 - Krome Karton şeklinde girişler yapılabilmektedir. Ya da bu kağıtlar kullanıcıların ihtiyacına göre markalarına göre ayrılmak isteniyorsa;
 - 1. Hamur Aklım, 1. Hamur Inaset,
 - Mat kuşe Sappi, Mat kuşe Condat,
 - Parlak Kuşe Sappi, Parlak kuşe Condat,
 - Amerikan Bristol Carta Solida, Amerikan Bristol SnarBoard
 - Krome Karton Normprint, Krome Karton Exprint gibi isimler altında farklı şekillerde girilebilmektedir.
- * **Birim:** Birim kısmına, kağıdın hangi birimlerle alınıp satıldığı girilir (kg, ton, tabaka).

ADI	Kağıt Satış
110 gr. 1.Hamur	1.750.0000
110 gr. Aydınlar	0,7000
110 gr. Zarf Buklet Düz	0,0294
110 gr. Zarf BukletPencereli	0,0322
110 gr. Zarf Davetiye Zarfı	0,0000
110 gr. Zarf Dipl. Pencereli	0,0331
110 gr. Zarf Diplomat Düz	0,0410
110 gr. Zarf Extra Beyaz	0,0386
110 gr. Zarf Torba Zarf 1. Hamur	0,1150
115 gr. Mat Kuşe	900,0000
115 gr. Parlak Kuşe	900,0000
120 gr. 1.Hamur	1.750.0000
120 gr. Fantazi Alaska 122	1,4500
120 gr. Fedrigoni 1810 Acoerollo	0,5300
135 gr. Mat Kuşe	900,0000
135 gr. Parlak Kuşe	900,0000
140 gr. 1.Hamur	1.750.0000
140 gr. Fantazi Fedrigoni Tintoretto 2:	0,8000
150 gr. 1.Hamur	1.750.0000
150 gr. Mat Kuşe	900,0000
150 gr. Parlak Kuşe	900,0000
160 gr. 1.Hamur	1.750.0000

Şekil III.10 Matbaa Millenium programı Kağıt parametresi ekranı.

- * **Ebat:** Bu bölüme, bilgileri girilen kağıdın mevcut ebatları girilir (örneğin kuşe kağıtlar için 57x82 cm, 64x90 cm ve 70x100 cm gibi ebatlar girilebilmektedir).

Burada girilen ebatlar daha sonraki maliyet hesaplamalarında, işin en uygun hangi ebatlardan çıkarılacağını hesaplamada kullanılır. (Şekil III.11)

Şekil III.11 Matbaa Millenium programı Kağıt parametresi, ebat girişleri görünümü.

* **Alış:** Alımı yapılan kağıdın tedarikçiden hangi fiyata alındığı bu bölüme girilmektedir. Bu bölüme girilen bilgi maliyet hesaplamada herhangi bir etkiye sahip değildir.

* **Satış:** Alınan kağıdın hangi tutardan hesaplanacağı bu bölüme girilir. Satış bölümüne girilen tutarlar maliyet hesaplamada kullanılmaktadır.

* **Mikronu:** Eğer isteniyorsa, kağıdın mikron cinsinden kalınlığı bu bölüme girilir. Buraya girilen kağıt kalınlığı, daha sonra hesaplanacak spiral işçiliğinde, komple işin kalınlığını otomatik olarak bularak bu kalınlığa uygun olan spiral ölçüsünü hesaplayacaktır.

* **Para cinsi:** Satış bölümüne yazılan kağıdın para birimi bu bölüme yazılır. Kağıt buraya YTL, USD ve EURO olmak üzere 3 farklı birimde girilecektir. Eğer döviz olarak giriş yapılırsa, hesaplama sırasında günlük kur ile döviz fiyatı çarpılır ve kağıt tutarı YTL'ye çevrilir.

Kağıt dışında, matbaada tabaka olarak işlem gören diğer yarı mamullerde kağıt parametresine girilebilmektedir. Matbaa Millenium programı bu tür uygulamalara uyumlu bir esnekliğe sahiptir. Mukavvalar, pvc malzemeler, cilt bezleri kağıt parametresine girilebilirler.

Matbaa Millenium programında kağıt parametresinin matbaalardaki birim girişi şu şekildedir;

- 1. Hamur, kuşe, 3. hamur, bristol gibi kağıtlar ton ya da kilogram birimi ile girilir. Fantezi kağıtlar, mukavvalar, pvc malzemeler tabaka birimi ile girilir. Programa ton ile girişi yapılan kağıtlar genel olarak matbaa sektöründe ton veya kilo ile alınıp satılır. Programa tabaka ile girişi yapılan kağıtlar ise matbaa sektöründe tabaka ile alınıp satılmaktadır. [11, 14, 33]

III.3.2.10. Makine Parametresi

Matbaa Millenium programının en önemli parametre bölümlerinden biri Makine parametresidir. Baskı maliyeti bu parametreye yazılan bilgilere göre oluşur. Matbaanın baskı kalıp ve baskı geçiş maliyetleri bu bölüme girilen bilgiler sayesinde hesaplanır. (Şekil III.12)

The screenshot shows the 'F0021-PARAMETRE EKRANI' window. It has a title bar with a close button. Below the title bar, there are several tabs: 'KAĞIT', 'LAMINASYON', 'MÜTEFERİK', 'MAKİNA', and 'SİRAL'. The 'MAKİNA' tab is selected. To the right of the tabs, there is a 'Tarih:' field with the value '22.02.2007' and two currency fields for '€' and '\$', both showing '0'. Below the tabs, there are more sub-tabs: 'GRAFİK', 'MÜCELLİT', 'R/A', 'FASON', 'R/A PROVA', and 'KESİM'. The 'M.TEMSİLCİ' sub-tab is selected. Below these, there is a 'TeklifNotları / Firma Bilgileri' field. The main area of the screen is divided into two sections. On the left, there are input fields for 'ADI' (MITSUBISHI), 'EBADI' (70 x 100), 'RENK' (4 YTL), 'BASKI SATIŞ' (50,00), 'BASKI MALİYET' (0,00), 'KALIP SATIŞ' (25,00), 'KALIP MALİYET' (0,00), 'PROVA SATIŞ' (0,00), 'PROVA MALİYET' (0,00), 'MONTAJ SATIŞ' (0,00), 'MONTAJ MALİYET' (0,00), 'RBN SATIŞ' (7,5000), 'RBN MALİYET' (0,0000), 'RBN SINIRI' (3.000), and 'REVOLTA %' (0 MKt Ort2). On the right, there is a table titled 'MAKİNA LİSTESİ' with columns for 'BASKI SATIŞ', 'KALIP SATIŞ', 'RENCİBIN', and a dropdown menu. The table lists various machine models and their costs.

MAKİNA LİSTESİ	BASKI SATIŞ	KALIP SATIŞ	RENCİBIN	
HEIDELBERG-50x70,4	30,00	0,00	5,0000	Alt
MITSUBISHI-70x100,4	50,00	0,00	5,0000	Alt
HEIDELBERG-50x70,4	25,00	0,00	4,0000	Alt2
MITSUBISHI-70x100,4	40,00	0,00	4,0000	Alt2
HEIDELBERG-50x70,4	50,00	0,00	5,0000	Ort
MITSUBISHI-70x100,4	70,00	0,00	7,5000	Ort
HEIDELBERG-50x70,4	40,00	17,50	5,0000	Ort2
MITSUBISHI-70x100,4	50,00	25,00	7,5000	Ort2
HEIDELBERG-50x70,4	0,00	0,00	3,5000	Tiraj1
MITSUBISHI-70x100,4	0,00	0,00	5,0000	Tiraj1
HEIDELBERG-50x70,4	0,00	0,00	4,0000	Tiraj2
MITSUBISHI-70x100,4	0,00	0,00	6,0000	Tiraj2
HEIDELBERG-50x70,4	75,00	0,00	7,5000	üst
MITSUBISHI-70x100,4	100,00	0,00	10,0000	üst

At the bottom of the screen, there are four buttons: 'SİL', 'KAYDET', 'LİSTE YAZDIR', and 'ANA MENÜ'.

Şekil III.12 Matbaa Millenium programı Makine Parametresi ekranı.

Makine parametresi bilgi giriş ekranı, diğer parametrelerin giriş ekranından farklı olduğu için, buradaki alt bölümlerin anlamları ve işlevlerine aşağıda kısaca değinilecektir. (Şekil III.11)

* **Adı:** Bu bölüme, matbaada kullanılan makine adı girilir. Yani tanımlaması yapılacak olan alt bölüm için isimlendirme yapılacaktır. Örneğin matbaada kullanılan HEIDELBERG, MITSUBISHI markalı baskı makineleri bu isimler “Adı” kısmına girilebilirler. Bu bölüm sadece tanımlama yapmak için kullanılır, hesaplama herhangi bir etkisi yoktur.

* **Ebadı:** Tanımlaması yapılacak olan makine maksimum hangi ebada kadar baskı yapıyor ise bu ebat bilgisi “Ebadı” bölümüne santimetre cinsinden girilir. Bu ebat bilgisi önemlidir. Maliyet hesaplanırken program, optimizasyon işlemi sırasında makinenin ebadını göz önünde bulundurur.

* **Renk:** Tanımlaması yapılan makinenin kaç renk ünitesi olduğunu gösterir. Buradaki renk bölümünün maliyet hesaplamada herhangi bir etkisi yoktur.

* **Baskı Satış:** Bu bölüme, makinenin “kalıp” maliyeti ya da matbaa sektöründe kullanılan deyimi ile “çember” maliyeti girilir. Maliyet hesaplamada, hesaplanacak olan işin her bir rengi için alınacak kalıp ücreti, bu bölüme yazılan bedel ile belirlenir. İş üzerinde olan renk sayıları bu bölüme yazılan kalıp maliyeti ile çarpılacaktır.

* **Baskı Maliyet:** Bu bölüme, satışa yazılan bedelin matbaaya mal olan bedeli yazılır. Bu bölüme yazılan bedelin maliyet hesaplamada etkisi yoktur. Maliyet ve satış arasındaki farkı göstermek amacıyla oluşturulmuştur. Gerekğinde bu bölüm boş bırakılarak maliyet, ‘Baskı Satış’ bölümüne yazılır.

* **Kalıp Satış:** Maliyet hesaplamasında, ham kalıp maliyetini yazmak için oluşturulmuş bir bölümdür. Buraya yazılan maliyet, baskı satış maliyetinden ayrı olarak maliyet hesaplamasına eklenecektir. Kalıp Satış bölümü, matbaa sektörü tarafından CTP kalıp maliyetinin yazıldığı bölüm olarak da kullanılmaktadır.

* **Kalıp Maliyeti:** Ham kalıbın matbaaya olan maliyeti bu bölüme yazılmaktadır. Bu bölümün, maliyetin hesaplamasında bir etkisi yoktur. Kalıp satış ile kalıp maliyeti arasındaki farkı görmek için oluşturulmuştur. Kalıp satış bölümüne kalıbın kârsız maliyeti yazılırsa bu bölüme herhangi bir bedel girilmez.

* **Prova Satış:** Bu bölümde, prova baskı bedelleri yazılmaktadır. Baskı hesaplamasında kullanılacak her kalıp, budardaki baskı bedeli ile çarpılır ve prova baskı bedeli oluşturulur.

* **Prova Maliyet:** Prova baskı bedelinin matbaaya olan maliyeti görülmek istenirse bu bölüme yazılabilmektedir. Bu bölüme yazılan bedelin maliyet hesaplamasına herhangi bir etkisi yoktur.

* **Montaj Satış:** Kalıp için sarf edilen montaj işçiliği bu bölüme yazılmaktadır. Baskı hesaplamasında kullanılan her kalıp, bu bölüme yazılan montaj satış bedeli ile çarpılarak montaj bedeli oluşturulur.

* **Montaj Maliyet:** Montaj işlemlerine yazılan satış bedellerinin matbaaya olan maliyeti bu bölüme girilebilmektedir. Maliyet hesaplamasında herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Montaj Satış bölümüne kalıbın kârsız maliyeti yazılırsa bu bölüme herhangi bir bedel girilmez.

* **RBin Satış (Renk Bin Satış):** Baskı hesaplamasında kullanılan geçiş maliyetleri bu bölüme girilebilmektedir. Bu bölüme adını veren “Renk Bin Satış” teriminin anlamı, baskı makinesinden geçen tirajın hesaplanması olarak açıklanabilir. Baskı makinesinden geçen her tabaka baskı maliyeti 1.000 ile çarpılarak bu bölüme girilir. Örneğin;

70x100 tek renkli makinede 4.500 baskısı olan iş basılacaktır ve geçiş ücretleri 2.000 adetten sonra her 1.000 baskı için 6 YTL geçiş maliyeti yazılacaktır.

Geçiş hesaplanacak adet: $4.500 - 2.000 = 2.500$ adet,

Geçiş ücreti: $2.500 \times 0,006$ YTL (6 YTL / 1.000 geçiş) = 15 YTL hesaplanır.

Başka bir deyişle;

Geçiş ücreti: $2,5$ ($2.500/1.000$ geçiş) \times 6 YTL = 15 YTL olarak hesaplanmaktadır.

* **RBin Maliyet (Renk Bin Maliyet):** ‘Renk Bin Satış’ bölümüne girilen tutarın matbaaya olan maliyeti bu bölüme girilmektedir. Bu bölüme yazılan bedelin maliyet hesaplamasına herhangi bir etkisi yoktur. Renk Bin Satış bölümüne kalıbın kârsız maliyeti yazılırsa bu bölüme herhangi bir bedel girilmez.

* **RBin Sınırı (Renk Bin Sınırı):** Matbaa sektöründe “çember” adı ile kullanılan sınır adedi, buraya girilmektedir. Matbaa Millenium programında maliyet hesaplaması yaparken, bu bölüme girilecek adet, baskı geçiş ücretinin hesaplanmaya başlanacağı sınır adet olarak hesaplanır.

* **Revolta %:** Baskı revoltalı olarak hesaplanacaksa, baskı satışın üzerine belli bir % farkı konulmasını sağlar.

* **MKt (Makine Kategorisi):** Makine kategori bölümü; tanımlaması yapılan makinelerin, baskı satış tutarlarının birden fazla değerde yazılmasını sağlar.

Örneğin;

70x100 MITSUBİSHİ baskı makinesi için baskı satış tutarına (çember fiyatı),

Alt kategoride 50 YTL

Orta kategoride 70 YTL

Üst kategoride 100 YTL yazılabilmektedir.

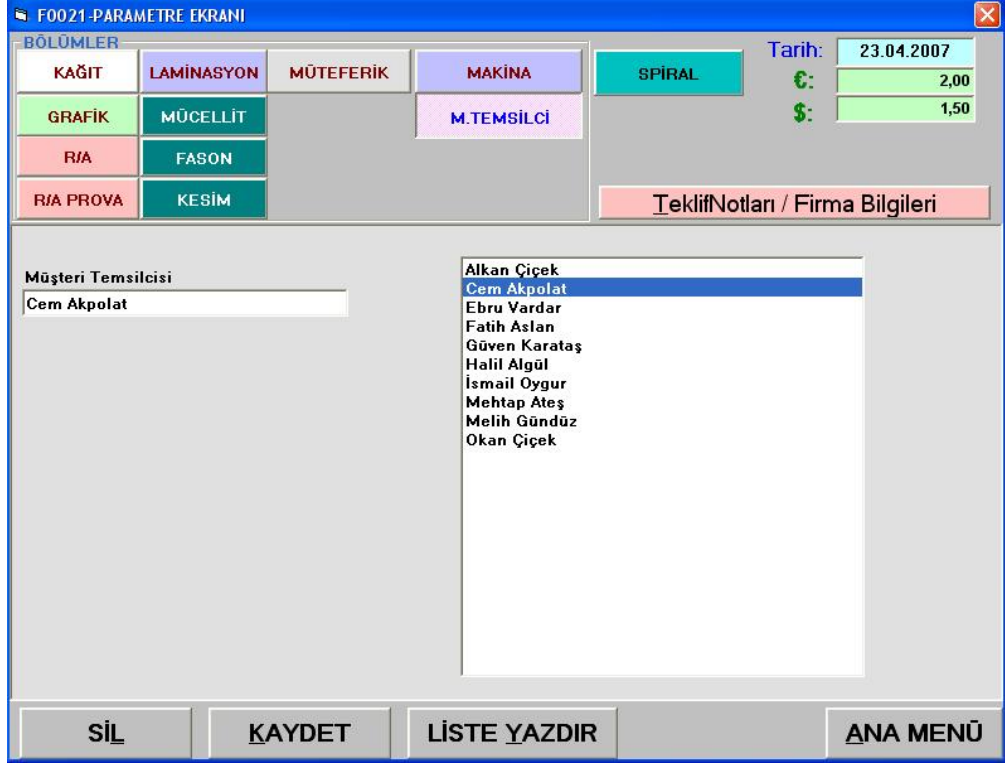
Bu kategori bazlı baskı satış (çember) maliyeti girişi, matbaacılar tarafından sık kullanılan bir yöntem olduğu için oluşturulmuştur ve Matbaa Millenium programının matbaa sektörü tarafından kullanılabilirliğini artırmıştır.

Yukarıda sözü edilen bölümlerde, Baskı Maliyet - Kalıp Maliyet - Prova Maliyet - Montaj Maliyet - Renk Bin Maliyet bölümlerinin, maliyet hesaplamada herhangi bir etkisinin bulunmadığı söylenmiştir. Program kullanıcıları, satış bölümlerine direk olarak kendi maliyetlerini yazarak da hesaplama yapabilmekte ve teklif ekranında, hesaplanan maliyete kâr koyarak fiyat teklifi oluşturmaktadırlar. (Şekil.3.12) [11, 14, 15, 33]

III.3.2.11. M. Temsilci (Müşteri Temsilcisi)

Parametre ekranında yer alan bu bölüme, matbaada çalışan müşteri temsilcisi ve fiyat teklifini hazırlayan kullanıcıların girişi yapılmaktadır.

Bu bölüme girişi yapılacak olan isimler ile maliyet hesaplamasını kimin yaptığı ve fiyat teklifini müşteriye kimin gönderdiği kaydedilebilmektedir. Şekil III.13'te görülen, ekranın sol tarafında bulunan "Müşteri Temsilcisi" bölümüne girişler yapılmaktadır. Kaydet tuşuna basılınca, yazılmış olan isim, ekranın sağ tarafında bulunan havuza kaydolacaktır. (Şekil III.13) [14, 33]

Şekil III.13 Matbaa Millenium programı Müşteri Temsilcisi ekranı.

III.3.2.12. Spiral Parametresi

Matbaa Millenium programının bu bölümünde, spiral cilt hesaplamada kullanılan spiralın malzeme tutarı otomatik olarak hesaplanabilmektedir. Spiral malzemesinin özellikleri programın veri tabanında kayıtlıdır. Parametrelerde yalnızca, kayıtlı olan spiralın bobin fiyatı bölümüne müdahale edilebilmektedir. Maliyet hesaplamasında spiralın hangi kalınlıkta kullanılacağı ise, kağıt parametresinde kayıtlı olan, kağıdın mikron kalınlığı ile hesaplanabilmektedir. (Şekil III.14) [11, 14, 33]

Sprld	TanimId	Tanim	LoopInch	Olcumm	OlcunCh	OlcuStr	CiltKalinalikMin	CiltKalinalikMax	LoopBobin	BobinFiyati	PC
1	1	Metalik	3,0000	4,7625	0,1875	3/16	0,0000	3,2000	127,000,0000	127,0000	EURO
2	1	Metalik	3,0000	6,3500	0,2500	1/4	3,3000	4,8000	87,000,0000	104,4000	EURO
3	1	Metalik	3,0000	7,9375	0,3125	5/16	4,9000	6,4000	60,000,0000	96,0000	EURO
4	1	Metalik	3,0000	9,5250	0,3750	3/8	6,5000	7,9000	46,000,0000	87,4000	EURO
5	1	Metalik	3,0000	11,1125	0,4375	7/16	8,0000	9,5000	31,000,0000	77,5000	EURO
6	1	Metalik	3,0000	12,7000	0,5000	1/2	9,6000	11,0000	26,000,0000	67,6000	EURO
7	1	Metalik	2,0000	14,2875	0,5625	9/16	11,1000	12,5000	21,500,0000	57,7500	EURO
8	1	Metalik	3,0000	15,8750	0,6250	5/8	12,6000	12,7000	10,500,0000	70,9500	EURO
9	1	Metalik	2,0000	19,0500	0,7500	3/4	12,8000	14,5000	8,000,0000	53,6000	EURO
10	1	Metalik	2,0000	22,2250	0,8750	7/8	14,6000	17,5000	6,000,0000	51,6000	EURO
11	1	Metalik	2,0000	25,4000	1,0000	1	17,6000	20,0000	4,200,0000	44,9400	EURO
12	1	Metalik	2,0000	31,7500	1,2500	1 1/4	20,1000	25,0000	2,000,0000	36,4000	EURO
13	1	Metalik	2,0000	38,1000	1,5000	1 1/2	25,1000	30,0000	1,000,0000	22,0000	EURO
14	2	Renkli	3,0000	4,7625	0,1875	3/16	0,0000	3,2000	127,000,0000	100,0000	EURO
15	2	Renkli	3,0000	6,3500	0,2500	1/4	3,3000	4,8000	87,000,0000	98,0000	EURO
16	2	Renkli	3,0000	7,9375	0,3125	5/16	4,9000	6,4000	60,000,0000	84,0000	EURO
17	2	Renkli	3,0000	9,5250	0,3750	3/8	6,5000	7,9000	46,000,0000	79,0000	EURO
18	2	Renkli	3,0000	11,1125	0,4375	7/16	8,0000	9,5000	31,000,0000	69,0000	EURO
19	2	Renkli	3,0000	12,7000	0,5000	1/2	9,6000	11,0000	26,000,0000	62,0000	EURO

Şekil III.14 Matbaa Millenium Spiral parametresi ekranı.

III.3.2.13. Teklif Notları/Firma Bilgileri

Bu bölümde, Matbaa Millenium programının kullanıldığı matbaaların şirket bilgilerinin ve müşteriye sunulan teklif mektubundaki teklif notlarının girişi yapılmaktadır. (Şekil III.15) [11, 33]

F0001-VERİ TABANI BAKIMI (Version 4.0)	
Adı:	Deneme Matbaacılık ve Ticaret Ltd. Şti.
Adr:	Perpa İş Merkezi A Blok No: 1043
Semt:	
İlçe:	Şişli
İl:	İSTANBUL
Ülke:	TÜRKİYE
Yetk:	Ziya Hocaoğulları
VerD:	*
Tel:	0 212 289 44 44
VerN:	*
Fax:	0 212 289 45 45
EMai:	info@birsoft.net
Lisans YAZ	
* Fiyata KDV dahil değildir.	
İleri	
Geri	
Teklif Notu Güncelle	
SON	

Şekil III.15 Matbaa Millenium programı Teklif notları / Firma Bilgileri ekranı.

III.3.3. Müşteri

Matbaa Millenium programında, maliyet hesaplaması, girilen bir müşteri kaydı altında yapılabilmektedir. Müşterilerin programa kayıt işlemiyse “Müşteri Takibi” adlı ekrandan yapılabilmektedir.

Matbaanın çalıştığı müşteri ile ilgili bilgiler;

Müşterinin adı, faaliyet gösterdiği sektör, çalıştığı reklam ajansı, firma sahibi, ilgili kişisi, telefon numarası, faks numarası, şirket e-maili, firma adresi vb. Müşteri Takibi ekranına kaydolmaktadır. Müşteri bilgilerinin buraya kaydolması, tüm müşteri bilgilerine kolayca ulaşılmasını sağlamaktadır. Belirli bir süre sonra, matbaadan bir müşteri temsilcisi ayrılrsa bile, onun hizmet ettiği müşterilere ulaşmak için bu ekrandaki bilgilerden yararlanır. (Şekil III.16)

Müşteri Takibi ekranından “Görüşme Notları” isimli alt ekrana geçilmektedir. Bu ekranda, müşteri ile yapılan görüşmeler, görüşülen kişi, görüşmeyi yapan müşteri temsilcisi ve görüşme tarihi girilebilmektedir. Bu ekran, müşteri temsilcisinin müşterisi ile olan görüşmeleri kaydetmesinde ve gerektiğinde müşterisine tekrar ulaşmasında fayda sağlamaktadır. (Şekil III.17)

Şekil III.16 Matbaa Millenium programı Müşteri Takibi ekranı.

F0016-Görüşme Notları

Müşteri ARASTA REKLAM

Görüşme

Görüşme Tarihi 23.04.2007 Saati 17:58

Görüşülen Yetkili 1 * Görevi *

Görüşülen Yetkili 2 * Görevi *

Müş. Temsilcisi 1

Müş. Temsilcisi 2

NOTLAR

YAZDIR KAYDET SİL MÜŞTERİ TAKIP

Şekil III.17 Matbaa Millenium programı, Müşteri Takibi ekranı, Görüşme Notları alt ekranı.

Ama Görüşme Notları ekranına yeni bir görüşme notu girildiğinde eski görüşmenin üzerine kaydetmektedir. Bu durum eski bilgilerin kaybolmasına neden olmakta ve kullanılabilirlik açısından müşteri temsilcilerine sorun yaratmaktadır. [11, 14, 33]

III.3.4. Fiyatlandırma

Fiyatlandırma bölümü, Matbaa Millenium programının ana çalışma ekranıdır. Maliyet çalışmaları bu ekrandan yapılmakta ve kaydedilmektedir. Bu bilgiler programın veri tabanına kaydolmakta ve daha sonra yapılan maliyet hesaplaması, teklif arama ekranından çağırılarak eski bilgilere ulaşılmaktadır.

Bu bölüme girilen bilgiler, maliyeti hesaplanacak işe ait olan bilgilerdir. Kısaca;

Tiraj, sayfa sayısı, ebat bilgileri, kağıt cinsi, renk sayısı, film (renk ayırım) bilgisi, baskıyı yapacak olan makine bilgileri (Makas payı, kesim payı, sırt kalınlığı) gibi bilgilerdir. Ancak parametreler ve müşteri girişi yapıldıktan sonra bu ekranda işlem yapılabilmektedir.

F0011-MYS - FİYATLANDIRMA

MÜŞTERİ [Yıl: 2007] €: 2,20 \$: 1,60

İŞİN CİNSİ [Bit.Tiraj: 0] Bit.Ebat []

İŞİN ADI [Alternatif: 1]

Teklif Tarihi: 23.01.2007 Kayıt Tipi: [A] Grupla [] Baskı Yok [] Kağıt Müşteriden []

YENİ KAYIT

Sırt(mm) [0] Makas Payı (mm) [12] Kesim Payı(mm) [3] ADET [0]

Forma Düzeninde mi? [✓] * NET TİRAJ [0] SAYFA [0] RENK [0] Ön [0] Arka [0] Revolta? [Yok]

EBAT [DĞ] [0] X [0] CTP / FİLM [Yok] [Yok]

KAĞIT CİNSİ [0 gr. Yok] ÖnFilm [0] ArkaFilm [0]

Min. BASKI EBADI: [0] X [0]

Mkt: [Alt] **OTOMATİK HESAP**

Kapak	İç	GENEL
EkA	EkB	
KAĞIT	0	
BASKI	0	
OF.PROV	0	
GRAFİK	0	
R/A	0	
R/A PROV	0	
MONTAJ	0	
KALIP	0	
LAMİN	0	
MÜCELLİT	0	
FASON	0	
KESİM	0	
MÜTEFER	0	
	0	

PARAMETRELER [SİL] [TEKLİF] [YERLEŞİM] [ANA MENÜ]

Şekil III.18 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı genel görünüm.

Aşağıdaki bölümlerde, fiyatlandırma ekranında yapılan maliyet işlemleri, belirli birkaç çatı altında incelenmiştir. (Şekil III.18) [11, 33]

III.3.4.1. Baskı-Kağıt-Film Hesaplama

Fiyatlandırma yapmak için önce müşteri seçilir (müşteri girişinin ‘Müşteri Takibi’ ekranından girilmiş olması gerekir). İşin cinsi seçilir. Bitmiş Ebat ve Bitmiş Tiraj ile bilgiler buradan girilebileceği gibi mouse ile üzerlerine çift tıklama yapılarak hesaplamada kullanılan tiraj ve ebat bilgileri buraya otomatik olarak getirilebilir.

Teklif Tarihi: gg.aa.yyyy şeklinde program tarafından o günkü tarih olarak girilir.

Şekil III.18’de görülen ekranda, iki kırmızı çizgi arasında kalan bölümlere girilen bilgiler, maliyet hesaplaması sırasında kullanılacak olan ana bilgilerdir. Bu bilgilerin anlamlarını kısaca açıklayacak olursak;

Sırt (mm): Yapılacak işte eğer sırt genişliği kullanılacaksa buradan verilir.

Makas Payı(mm): Baskı hesaplamada, kullanılan makinenin makas payı bu bölüme girilir. İş ebatları tabakalara yerleştirilirken, makas ve kesim payları göz önüne alınır.

Kesim Payı(mm): Forma üzerine yerleştirilecek sayfaların aralarında kesim için bırakılan paydır.

Adet: Otomatik yerleştirme yerine, basılacak olan tabakaya kaç adet ebadın yerleşeceğini yazmaya yarar.

Forma Düzeninde mi?: Bu bölüm, mouse ile tıklanarak işaretlenir veya işaret kaldırılır. Eğer iş kırma katlama makinesinde katlanacak ise işin forma düzeninde olması seçilir. Tek yaprak (2 Sayfa) işlerde bu opsiyon seçilmemelidir. Örneğin, kapak hesabında ve tek yapraklı föylerde bu bölüm seçilmez. Broşür, dergi kitap vb. işlerde seçilir.

Net Tiraj: İşin firesiz miktarı, yani müşterinin talep ettiği iş miktarıdır.

Ebat: Standart ise programdan seçilir(A3, A4, A5 vb..), değil ise DĞ (diğer) seçilerek el ile en ve boy cm olarak girilir.

Kağıt Cinsi: Programa kayıtlı olan kağıtlar liste halinde burada görülür.

Minimum Baskı Ebadı: Optimizasyon sırasında otomatik hesaplanacak olan baskı ebadının minimum hangi ebattan başlanması isteniyorsa buraya yazılır.

Renk (Ön ve Arka): Bu bölüme işin renk adetleri girilir. Hesaplama sırasında her renk için bir kalıp hesabı yapılacaktır. Renk Bilgisi baskı hesabı için mutlaka girilmelidir.

Film (Ön ve Arka): Bu bölüme, Renk bölümüne yazılan renk adedi kadar film adedi gelecektir. Eğer film çıkışını matbaa almayacak ise 'Yok' seçilerek 'Adetler' sıfır olarak girilebilir.

Revolta: Renk bilgisinin sağında Revolta var ya da yok seçilir, program revoltalı hesaplama olacağına otomatik olarak karar verecektir. Revolta, programı kullanan matbaalar için önemli bir özelliktir.

Bunun ardından Otomatik Hesap butonuna tıklayarak kağıt, baskı ve film çıkışı fiyatlandırması için programın önerisi hesaplanır.

Bu hesaplamalar % 99 doğrudur. Ancak program yazımında öngörülemeyen istisnai işler olabilir. Bu açıdan çetrefilli ve standart dışı işlerin otomatik hesabı mutlaka kontrol edilmeli özel durumuna göre el ile Makine / kalıp seçimi yapılarak "Kendi Değerlerinize Göre Hesap" seçeneği ile hesaplatılmalıdır. Otomatik Hesap butonu altındaki değerlerden Forma ve Kalıp Ebatları değiştirilerek "Kendi Değerlerinize Göre Hesap" işlemi yaptırılabilir. Ayrıca bu değerlerden fire miktarı da

el ile düzeltilerek, 'kendi değerlerinize göre' ya da 'otomatik hesapla' denilebilir. Fire miktarları, baskıya girecek kesilmiş tabaka üzerinden / baskıya girecek forma üzerinden hesaplanır. (Şekil III.19)

Matbaa Millenium programının fiyatlandırma ekranı matbaa sektörünün kullandığı dile göre oluşturulmuş bir programdır.

Fiyatlandırma menüsünün belli başlı ayırt edici özellikleri şunlardır;

- Optimizasyon mantığı,
- Forma mantığına göre hesaplama,
- Alternatifli iş hesaplama,
- Diğer hesaplama özellikleri. [11, 14, 33]

Şekil III.19 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, maliyet hesaplaması görünümü.

III.3.4.1.1. Optimizasyon Mantığı

Matbaa Millenium programı, otomatik hesap işlemini yaparken üç ana unsur göz önünde bulundurmaktadır, bunlar;

- Kağıt maliyeti,
- Baskı maliyeti,

- Film maliyetidir.

Program, fiyatlandırma işlemini yaparken yukarıda sözü edilen üç ana gider kaleminin toplam bedellerini düşünür ve fiyatı minimum seviyede çıkarabilecek en uygun hesaplamayı yapar. Başka bir deyişle matbaada bulunan (programın parametrelerinde kayıtlı olan) kağıt ebatları ve baskı makineleri ve sarf edilecek film maliyetini düşünerek optimum maliyet hesaplama şeklini bulmaya çalışır (optimizasyon yapar).

Optimizasyon mantığını aşağıdaki birkaç örnekle açıklayacak olursak;

Örnek 1.:

Maliyet hesaplaması yapılacak matbaada donanımsal olarak;

- 1 adet 50x70 4 renkli ofset baskı makinesi bulunmaktadır ve 3.000 adede kadar kalıp bedeli 50 YTL ve 3.000 adet üzerindeki her bir tabaka geçişi için 0,005 YTL alınmaktadır.

- 1 adet 70x100 4 renkli ofset baskı makinesi bulunmaktadır ve 3.000 adede kadar kalıp bedeli 70 YTL VE 3.000 adet üzerindeki her bir tabaka geçişi için 0,0075 YTL alınmaktadır.

- 1 adet 70 cm eninde film çıkış makinesi,

- Tedarik edebileceği 135 gr mat kuşenin 57x82 cm, 64x90 cm ve 70x100 cm ebatları bulunmaktadır. Bu özellikler Matbaa Millenium programının parametreler bölümünde kayıtlı bulunmaktadır.

Müşteriden gelen fiyat talebinde;

1.000 adet afiş istenmekte ve teknik özellikleri;

43x62 cm ebadında,

4+0 renkli,

135 mat kuşe kağıda baskılı olması gerekmektedir.

Yukarıda verilen afiş özellikleri fiyatlandırma ekranında gerekli yerlere girilip “otomatik hesap” butonuna basınca, program otomatik olarak şu öneriyi yapacaktır:

- Basılacak kalıp ebadı olarak 50x70’i seçecektir:

Çünkü 4 renkli afiş için;

* 50x70 makinenin kalıp bedelleri toplamı: $4 \times 50 = 200$ YTL ve

* 70x100 makinenin kalıp bedelleri toplamı: $4 \times 70 = 280$ YTL olacaktır.

En uygun olan 50x70 makineye göre baskı yapmaktır. (Şekil III.20)

- Basılacak kağıt ebadı olarak 64x90 cm ebadındaki kağıdı seçecektir;
 - 43x62 cm ebadında afiş için;
 - * 70x100 cm kağıttan 50x70 cm'lik tabakaya baskı yapılırsa;
 - enden 7 cm ve boydan 8 cm lik fire oluşacaktır.
 - * 64x90 cm kağıttan 45x64 cm'lik tabakaya baskı yapılırsa;
 - enden 3 cm ve boydan 2 cm'lik fire oluşacaktır.
 - * 57x82 cm tabakaya baskı yapılırsa,
 - enden 13 cm ve boydan 18 cm'lik fire oluşacaktır.
- En uygun kağıt, en az fire ile baskı yapan 64x90 cm'lik tabakadır. (Şekil III.20)

FO011-MYS - FİYATLANDIRMA

MÜŞTERİ ARASTA REKLAM_ARAST Yıl 2007 €: 2,00

İŞİN CİNSİ Afiş Bit.Tiraj 1.000 Bit.Ebat 43x62 \$: 1,50

İŞİN ADI FESTİVAL AFİŞ Alternatif 1

Teklif Tarihi 28.04.2007 Kayıt Tipi: A Grupla

YENİ KAYIT

Sırt(mm) 0 Makas Payı (mm) 12 Kesim Payı(mm) 3 ADET 0

Forma Düzeninde mi? 900.00 EURO-TON Ön Arka Revolta ?

NET TİRAJ 1.000 SAYFA 2 RENK 4 + 0 Yok

EBAT DĞ 43 X 62 CTP / FILM Forma Düz l Yok

KAĞIT CİNSİ 135 gr. Mat Kuşe ÖnFilm 4 ArkaFilm 0

Min. BASKI EBADI: 0 X 0

OTOMATİK HESAP

Rbin Fiyatı 5,00 Tam Forma M1 2 Sayfa Yarım Forma M2 0 Sayfa Rbin Fiyatı 0,00

Rbin Sınırı 3.000 45x64 Form Ebadı 00x00 Rbin Sınırı 0

Kalıp Baskı 50,00 1 Form Sayısı 0 Kalıp Baskı 0,00

Kalıp 0,00 2 Tabaka/Sayfa Kalıp 0,00

Montaj 0,00 50x70 Kalıp Ebadı 00x00 Kalıp 0,00

Prova 0,00 4 Yok Kalıp Sayısı 0 Yok Montaj 0,00

0 % 0 Fire 0 % 0 Prova 0,00

64,0x90,0 Tabaka Ebadı 00x00

500 Tabaka Adet 0

1.000 Kesilmiş Adet 0

KENDİ DEĞERLERİNİZE GÖRE HESAP

PARAMETRELER SİL TEKLİF YERLEŞİM ANA MENÜ

İç 69.98

BASKI 200.00

OF. PROV 0.00

GRAFİK 0.00

R/A 46.08

R/A PROV 0.00

MONTAJ 0.00

KALIP 0.00

LAMİN 0.00

MÜCELLİT 0.00

FASON 0.00

KESİM 0.00

MÜTEFER 0.00

316.06

Şekil III.20 Matbaa Millenium programı, fiyatlandırmada optimizasyon için Örnek 1 ekranı.

Örnek 2.:

Örnek 1'deki matbaa donanımları geçerli olmak üzere,

Müşteri, 43x62 afişten 30.000 adet istemektedir.

Örnekte verilen işin özellikleri Matbaa Millenium programının fiyatlandırma ekranında gerekli yerlere yazılır ve "otomatik hesap" butonuna basılınca program otomatik olarak şu önermeyi yapar:

Örnek 1’de açıklandığı üzere bu örnekte de, basılacak kağıt ebadı olarak 64x90 cm ebadı seçecektir. (Şekil 3.21)

- Basılacak kalıp ebadı olarak 70x100’ü seçecektir:

Çünkü 4 renkli afiş için;

* 50x70 makinenin kalıp bedelleri toplamı: $4 \times 50 = 200$ YTL,

çember sınırından sonraki geçiş ücreti:

27.000 adet 48x68 cm tabaka geçişi x 0,005 YTL geçiş ücreti x 4 renk = 540 YTL,

toplam baskı ücreti, 540 YTL + 200 YTL = 740 YTL olarak hesaplanacaktır.

* 70x100 makinenin kalıp bedelleri toplamı: $4 \times 70 = 280$ YTL,

çember sınırından sonraki geçiş ücreti:

12.000 adet 64x90 cm tabaka geçişi x 0,0075 YTL geçiş ücreti x 4 renk = 360 YTL,

toplam baskı ücreti, 360 YTL + 280 YTL = 640 YTL olarak hesaplanacaktır.

En düşük maliyetle baskı yapacak olan makine 70x100’dür. (Şekil 3.21) [11, 33]

The screenshot displays the 'FİYATLANDIRMA' (Pricing) window in the F0011-MYS software. The window is divided into several sections:

- MÜŞTERİ (Customer):** ARASTA REKLAM_ARAST, Yıl: 2007, €: 2,00, \$: 1,50.
- İŞİN CİNSİ (Job Type):** Afiş, Bit.Tiraj: 30.000, Bit.Ebat: 43x62.
- İŞİN ADI (Job Name):** FESTIVAL AFİŞ, Alternatif: 2.
- Teklif Tarihi (Quote Date):** 28.04.2007, Kayıt Tipi: A, Grupla.
- YENİ KAYIT (New Record):** Kapak: İç, GENEL; Eka: EKB, GENEL; İç: İç.
- KAĞIT (Paper):** 2.099,52.
- BASKI (Printing):** 640,00 (highlighted in green).
- OF.PROV (Offset):** 0,00.
- GRAFİK (Graphic):** 0,00.
- R/A (Registration):** 92,16.
- R/A PROV (Registration Proof):** 0,00.
- MONTAJ (Mounting):** 0,00.
- KALIP (Mold):** 0,00.
- LAMİN (Lamination):** 0,00.
- MÜCELLİT (Finishing):** 0,00.
- FASON (Trimming):** 0,00.
- KESİM (Cutting):** 0,00.
- MÜTEFER (Miscellaneous):** 0,00.
- Toplam (Total):** 2.831,68.
- OTOMATİK HESAP (Automatic Calculation):** Rbin Fiyatı: 7,50; Rbin Sınırı: 3.000; Kalıp Baskı: 70,00; Kalıp: 0,00; Montaj: 0,00; Prova: 0,00. Parameters include: Surt(mm): 0, Makas Payı (mm): 12, Kesim Payı(mm): 3, ADET: 0, Form Düzeninde mi?: 900,00 EURO-TON, NET TİRAJ: 30.000, SAYFA: 2, RENK: 4 + 0, Revolta?: Yok, EBAT: DĞ, 43 X 62, CTP / FILM: Forma Düz I, Yok, KAĞIT CİNSİ: 135 gr. Mat Kuşe, ÖnFilm: 4, ArkaFilm: 0, Min. BASKI EBADI: 0 X 0.
- KENDİ DEĞERLERİNİZE GÖRE HESAP (Calculate with your own values):** Rbin Fiyatı: 0,00; Rbin Sınırı: 0; Kalıp Baskı: 0,00; Kalıp: 0,00; Montaj: 0,00; Prova: 0,00. Parameters include: Tam Forma M1: 2 Sayfa, Yarım Forma M2: 0 Sayfa, Rbin Fiyatı: 0,00, Rbin Sınırı: 0, Kalıp Baskı: 0,00, Kalıp: 0,00, Montaj: 0,00, Prova: 0,00, Form Ebadı: 64x90, Forma Sayısı: 1, Tabaka/Sayfa: 0, Kalıp Ebadı: 70x100, Kalıp Sayısı: 4, Fire: 0, TabakaEbadı: 64,0x90,0, TabakaAdet: 15.000, KesilmişAdet: 15.000.
- PARAMETRELER (Parameters):** SİL, TEKLİF, YERLEŞİM, ANA MENÜ.

Şekil III.21 Matbaa Millennium programı, fiyatlandırmada optimizasyon için Örnek 2 ekranı.

III.3.4.1.2. Forma Mantığına Göre Hesaplama

Matbaa Millenium programının fiyatlandırma ekranında, hesaplanacak olan iş, forma özelliğine uyan defter, kitap, katalog gibi işler ise sayfa sayısı girilirken işin forma düzenine uygun şekilde sayfa sayılarının girilmesi gerekmektedir.

Bir örnek ile forma düzenine uygun bir hesaplama yaparsak;
Hesaplanacak olan işin sayfa sayısı 256'dır,

Ebat A4 olacaktır,

İç sayfalar: 80 gr 1. Hamur, Kapak sayfaları: 240 gr Bristol olacaktır,

İç sayfalar: 1+1 renk ve Kapak sayfası: 4+0 renk olacaktır.

2.000 adet kitap istenmektedir,

gerekli veriler programa girilip "otomatik hesap" butonuna basıldığı takdirde, programın önermesi aşağıdaki gibi olacaktır,

A4 ebat kitap en az fire ile 64x90 cm tabakaya sığacaktır, sığacak olan tabakayı forma düzenine göre yerleştirecektir. (Şekil III.22.)

64x90 cm tabakaya 16 sayfa iş yerleştirecek ve 256 sayfa için,

$256 / 16 = 16$ tam forma olarak hesaplama yapar. (Şekil III.23.)

Örneğimizdeki kitabın sayfa sayısı 248 olsaydı programın önermesi aşağıdaki gibi olacaktır,

$248 / 16 = 15,5$ forma, yani 15 tam formayı "Tam Forma M1" bölümünde hesaplayacak ve kalan yarım formayı 8 sayfa revolta şeklinde "Yarım Forma M2" bölümü altında hesaplayacaktır. (Şekil III.24)

Doğru giriş yapılmadığı takdirde, yani forma düzenine uymayan 250, 254 sayfa gibi girişler yapıldığında, otomatik hesap bölümünün altına açılan ekranda görülecek olan sayfa sayıları kırmızı renk ile görünür, burada hatalı ve fireli bir yerleştirme olduğu anlatılmak istenir.

F0014-MONTAJ PLANI EKRANI

TABAKA: 64x90 - 16 forma. İşin Eni: 21 cm. Yerleşim sayısı: 8 Adet. İç: Fire 13,375

İşin Boyu: 29,7 cm. Kesim Payı: 3mm. REVOLTA ŞEKLİ: Yok

Makas: 12 mm. Paylar(Boy-En): 6,00 - 4,60

Birinci Makina İkinci Makina YAZDIR TAMAM

Şekil III.22 Matbaa Millenium programı, Montaj Planı Ekranı.

F0011-MYS - FİYATLANDIRMA

MÜŞTERİ ARASTA REKLAM_ARAST Yıl 2007 €: 2,00

İŞİN CİNSİ Kitap Bit.Tiraj 2.000 Bit.Ebat 21x29,7 \$: 1,50

İŞİN ADI DENEME KİTAP A4 Alternatif 1

Teklif Tarihi 09.03.2007 Kayıt Tipi: A Grupa

YENİ KAYIT

Sırt(mm) 0 Makas Payı (mm) 12 Kesim Payı(mm) 3 ADET 0

Forma Düzeninde mi? * On Arka Revolta ?

NET TIRAJ 2.000 SAYFA 256 RENK 1 + 1 Var

EBAT DĞ 21 X 29,7 CTP / FILM Forma Düz 1 Forma Düz Fi 1

KAĞIT CİNSİ 80 gr. 1.Hamur ÖnFilm 1 ArkaFilm 1

Min. BASKI EBADI: 0 X 0

MKE: Ort

OTOMATİK HESAP

Tam Forma M1	Yarım Forma M2	Rbin Fiyatı
256 Sayfa	0 Sayfa	0,00
64x90	00x00	0
16	0	0,00
16	0	0,00
70x100	00x00	0,00
32 Yok	0 Yok	0,00
2.100 % 0	2.100 % 0	0,00
64,0x90,0	00x00	0,00
34.100	0	0,00
34.100	0	0,00

KENDİ DEĞERLERİNİZE GÖRE HESAP

PARAMETRELER SİL TEKLİF YERLEŞİM ANA MENÜ

Şekil III.23 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, tam forma hesaplaması.

F0011-MYS - FİYATLANDIRMA

MÜŞTERİ ARASTA REKLAM_ARAST Yıl 2007 €: 2,00
İŞİN CİNSİ Kitap Bit.Tiraj 2.000 Bit.Ebat 21x29,7 \$: 1,50
İŞİN ADI DENEME KİTAP A4 Alternatif 1
Teklif Tarihi 09.03.2007 Kayıt Tipi: A Grupla

YENİ KAYIT

Sırt(mm) 0 Makas Payı (mm) 12 Kesim Payı(mm) 3 ADET 0
Forma Düzeninde mi? * Ön Arka Revolta ?
NET TIRAJ 2.000 SAYFA 248 RENK 1 + 1 Yar
EBAT DĞ 21 X 29,7 CTP / FILM Forma Düz I Forma Düz Fi
KAĞIT CİNSİ 80 gr. 1.Hamur ÖnFilm 1 ArkaFilm 1
Min. BASKI EBADI: 0 X 0

OTOMATİK HESAP		KağıtBizden	
Rbin Fiyatı	Tam Forma M1 240 Sayfa	Yarım Forma M2 8 Sayfa	Rbin Fiyatı 7,50
Rbin Sınırı	64x90	64x90	Rbin Sınırı 3.000
Kalıp Baskı	15	1	Kalıp Baskı 70,00
Kalıp	70x100	70x100	Kalıp 0,00
Montaj	30 Yok	1 Rev	Montaj 0,00
Prova	64,0x90,0	64x90	Prova 0,00
	32.100	3.100	
	32.100	3.100	

KENDİ DEĞERLERİNİZE GÖRE HESAP

PARAMETRELER SİL TEKLİF YERLEŞİM ANA MENÜ

Şekil III.24 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, yarım forma hesaplaması.

Matbaa Millenium programı, forma mantığı olan işlerde ve tek yapraklı broşür, kartvizit, el ilanı gibi işlerde revoltalı hesaplamayı otomatik olarak yapabilmektedir. (Şekil III.24)

Revoltalı iş basmanın anlamı, aynı kalıpları kullanarak bir tabakanın hem ön yüzüne hem de arka yüzüne baskı yapabilmektir. Matbaa Millenium programı otomatik revoltalı baskı hesaplayabilme özelliği ile programı kullanan kişilere fikir vermekte ve kullanıcıdan kaynaklanacak hesaplama hatalarının önüne geçmekte ve fayda sağlamaktadır.

III.3.4.1.3. Alternatifli İş Hesaplama

Matbaa sektöründe sıkça karşılaşılan bir durum, aynı işe farklı adetlerde fiyat istenmesidir. Matbaa Millenium programında, farklı alternatiflere göre fiyat vermeyi kolaylaştıran “Alternatif” özelliğini bulunmaktadır. (Şekil III.25)

Matbaa Millenium programında alternatif mantığı şu şekilde çalışmaktadır;

Programa bir iş girilip kaydedildikten sonra alternatif kutucuğuna imleci getirip enter tuşuna basılır. Kutucuğun içindeki 1 rakamı 2 olarak değişecektir.

Bunun anlamı 2. bir alternatif sayfası tanımlanmıştır ve 2. alternatif sayfasında işin tirajına istenilen rakam yazılarak hesaplamaya devam edilebilir.

Şekil III.23'te görülen 2.000 adet kitap için, Şekil III.25'te görülen 4.000 adet hesaplama yapılmak istenirse sadece net tirajı değiştirip otomatik hesap butonuna basmak yeterli olacaktır. Burada işin kağıt, cilt, laminasyon ve bunun gibi parametreye dayanan diğer verileri de otomatik olarak yeni tiraj ile çarpılıp değişecektir. Bu durum programı kullanan matbaalar için zaman tasarrufu sağlamaktadır.

Matbaa Millenium programında, alternatifli işin sadece tirajı değişebilmekte ama diğer bilgileri değişmemektedir. Eğer işin ebat, kağıt, renk bilgileri gibi başka özellikleri değişecekse iş farklı bir iş olur ve ayrı bir şekilde yeniden tanımlanıp hesaplanır. [11,14, 15, 24]

The screenshot shows the 'FİYATLANDIRMA' (Pricing) screen in the Matbaa Millenium program. The window title is 'FO011-MYS - FİYATLANDIRMA'. The main data fields include:

- MÜŞTERİ:** ARASTA REKLAM_ARAST
- Yıl:** 2007
- İŞİN CİNSİ:** Kitap
- Bit.Tiraj:** 4.000
- Bit.Ebat:** 21x29,7
- İŞİN ADI:** DENEME KİTAP A4
- Alternatif:** 2 (highlighted in green)
- Teklif Tarihi:** 09.03.2007
- Kayıt Tipi:** A
- Grupla:** (button)
- Yeni Kayıt:** (button)
- Sırt(mm):** 0
- Makas Payı (mm):** 12
- Kesim Payı(mm):** 3
- ADET:** 0
- Forma Düzeninde mi?:**
- NET TİRAJ:** 4.000 (highlighted in green)
- SAYFA:** 256
- RENK:** 1 + 1
- Revolta?:** Var
- EBAT:** DĞ
- 21 X 29,7**
- CTP / FILM:** Forma Düz I
- Forma Düz Fi:** (dropdown)
- KAĞIT CİNSİ:** 80 gr. 1.Hamur
- ÖnFilm:** 1
- ArkaFilm:** 1
- Min. BASKI EBADI:** 0 X 0
- MKT:** Ort
- OTOMATİK HESAP:** (button)
- KağıtBizen:** (dropdown)
- Rbin Fiyatı:** 7,50
- Tam Forma M1:** 256 Sayfa
- Yarım Forma M2:** 0 Sayfa
- Rbin Fiyatı:** 0,00
- Rbin Sınırı:** 3.000
- 64x90** (Forma Ebadı)
- 00x00** (Forma Ebadı)
- Rbin Sınırı:** 0
- Kalıp Baskı:** 16
- 16** (Forma Sayısı)
- 0** (Forma Sayısı)
- Kalıp Baskı:** 0,00
- Kalıp:** 70,00
- 70x100** (Kalıp Ebadı)
- 00x00** (Kalıp Ebadı)
- Kalıp:** 0,00
- 32 Yok** (Kalıp Sayısı)
- 0 Yok** (Kalıp Sayısı)
- Montaj:** 2.100 % 7
- 0 % 0** (Fire)
- Montaj:** 0,00
- Prova:** 0,00
- 64,0x90,0** (TabakaEbadı)
- 00x00** (TabakaEbadı)
- Prova:** 0,00
- 66.100** (TabakaAdet)
- 0** (TabakaAdet)
- 66.100** (KesilmişAdet)
- 0** (KesilmişAdet)
- KENDİ DEĞERLERİNİZE GÖRE HESAP:** (button)
- PARAMETRELER:** (button)
- SİL:** (button)
- TEKLİF:** (button)
- YERLEŞİM:** (button)
- ANA MENÜ:** (button)

Şekil III.25 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, alternatifli iş hesaplaması.

III.3.4.1.4. Diğer Hesaplama Özellikleri

Matbaa Millenium programında ön maliyet çalışması yaparken matbaalara uyum sağlamaya yönelik, programın kullanılmasını kolaylaştırmaya yönelik

özellikler zaman içinde tecrübe edilerek geliştirilmiştir. Bu özellikler aşağıda kısaca açıklanmıştır.

* Hesaplaması yapılacak her iş için makas payı, kesim payı, kapak baskısı için sırt payı girilebilmektedir. Bu özellikler, bir işin tabaka üzerinde kapladığı alan hesaplaması düşünülürken net ebada eklenecek olan paylardır. (Şekil III.26)

* Adet kutucuğu, Matbaa Millenium programında otomatik olarak yerleştirmesi yapılamayan sayfalar varsa, ya da yerleşim program kullanıcısı tarafından yapılmış ise yapılan yerleştirme adedinin girileceği bölümdür. (Şekil III.26)

* Otomatik hesap butonunun sağ tarafında bulunan yardımcı menüde, kağıt bedelinin hesaplamaya katılıp katılmayacağına karar verilir;

- Kağıt bizden seçeneği işaretli ise hesaplamaya kağıt bedelini dahil edecektir,
- Kağıt müşteriden seçeneği işaretlenirse, hesaplamaya kağıt bedeli eklenmeyecek, kağıdın müşteri tarafından gönderileceği anlaşılır,

FO011-MYS - FİYATLANDIRMA

MÜŞTERİ ARASTA REKLAM_ARAST Yıl 2007 €: 2,00

İŞİN CİNSİ Kitap Bit.Tiraj 2.000 Bit.Ebat 21x29,7 \$: 1,50

İŞİN ADI DENEME KİTAP A4 Alternatif 1

Teklif Tarihi 09.03.2007 Kayıt Tipi: A Grupa

YENİ KAYIT

Sırt(mm) 0 Makas Payı (mm) 12 Kesim Payı(mm) 3 ADET 0

Forma Düzeninde mi? * Ön Arka Revolva ?

NET TİRAJ 2.000 SAYFA 256 RENK 1 + 1 Var

EBAT DĞ 21 X 29,7 CTP / FILM Forma Düz l Forma Düz Fi

KAĞIT CİNSİ 80 gr. 1.Hamur ÖnFilm 1 ArkaFilm 1

Min. BASKI EBADI: 0 X 0

Mkt: Ort

OTOMATİK HESAP KağıtBizden

Rbin Fiyatı	Tam Forma M1	Tam Forma M2	Rbin Fiyatı
7,50	256 Sayfa	0 Sayfa	0,00
Rbin Sınır	64x90	00x00	Rbin Sınır
3.000	16	0	0
Kalıp Baskı	16	0	Kalıp Baskı
70,00	0	0	0,00
Kalip	70x100	00x00	Kalip
0,00	32 Yok	0 Yok	0,00
Montaj	2.100 % 7	0 % 0	Montaj
0,00	64.00x90.0	00x00	0,00
Prova	34.100	0	Prova
0,00	34.100	0	0,00

KENDİ DEĞERLERİNİZE GÖRE HESAP

PARAMETRELER SİL TEKLİF YERLEŞİM ANA MENÜ

Şekil III.26 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, diğer hesaplama ekranı görünümü.

- Kağıt baskılı seçeneği işaretlenirse, daha önce basılı olan tabakanın tekrar

basılacağı anlaşılacak ve kağıt bedeli hesaplanmayacaktır. (Şekil III.26)

* Hesaplanacak olan baskı tabakalarının sayısına göre, program otomatik olarak, belirli bir fireli adedini hem baskı tutarına hem de kağıt tutarına ekleyecektir. Bu tabaka adetlerine göre oluşan fire adetleri programın veri tabanında kayıtlıdır. (Tablo 3.1.) (Şekil III.26)

Tablo III.1. Matbaa Millenium programı, tiraja göre artan fire tablosu.

Fireler	
tiraj	Fire
5.000	150
10.000	200
20.000	250
50.000	300
100.000	350
1.000.000	400

Tablo 3.1’de görülen fire tablosunda, tirajlara göre değişen fire miktarları görülmektedir. Tablonun anlamı ise;

5.000 geçiş için 150 adet fire tabaka sayısı toplam tabaka miktarına eklenecektir,

10.000 geçiş için 200 adet fire,

20.000 geçiş için 250 adet fire miktarı eklenecektir.

Fire miktarlarına elle müdahale mümkündür. Şekil III.26’da görülen 2.000 adet kitap hesaplaması için 2.100 tabaka fire tabakası toplam adede eklenmiştir. Burada yazılı olan 2.100 rakamına elle müdahale ederek istenen fire miktarı yazılıp “kendi değerlerine göre hesap” butonu işaretlendiğinde, istenen fire miktarı otomatik olarak programa kaydolacaktır.

* Matbaa Millenium programında, hesaplaması yapılan ebatların tabakalara yerleşim şekilleri otomatik olarak yapılmakta ve istenirse elle müdahale edip başka ebat/tabaka yerleşimine çevrilebilmektedir. (Şekil III.22, Şekil III.26) [11, 15, 30, 33]

III.3.4.2. Baskı Öncesi Hesaplama

Bu bölümde, Grafik, Renk Ayrım ve Renk Ayrım Prova bölümlerinin girişleri yapılmaktadır. Bu bölümlere kayıt yapılabilmesi için önce baskı bölümüne girişler yapılmalıdır. Böylece hesaplanacak iş veri tabanına kaydolur ve sonraki maliyet işlemlerine devam edilir.

Grafik bölümüne yapılan girişler genel olarak parametrik artış göstermezler ve tasarımı yapılan çalışmaya göre değişkenlik gösterirler. Fiyatlandırma ekranının sağ tarafında bulunan grafik butonuna fare ile gelip tıkladığı zaman, grafik maliyetlerinin kaydolacağı bir ekran açılacaktır, uygulanmak istenen grafik bedeli bu bölüme girilip kaydedilmektedir. (Şekil III.27)

FO011-MYS - FİYATLANDIRMA

MÜŞTERİ AD İLETİŞİM_AD Yıl 2007 €: 2,20
 İŞİN CİNSİ Broşür Bit.Tiraj 3.000 Bit.Ebat 14,85x21 \$: 1,60
 İŞİN ADI A5 BROŞÜR Alternatif 1
 Teklif Tarihi 31.01.2007 Kayıt Tipi: A Grupla Baskı Yok Kağıt Müşteriden

YENİ KAYIT

Sırt(mm) 0 Makas Payı (mm) 12 Kesim Payı(mm) 3 ADET 0
 Forma Düzeninde mi? * Ön Arka Revolta ?
 NET TİRAJ 3.000 SAYFA 2 RENK 4 + 4 Var
 EBAT DĞ 14,85 X 21 CTP / FILM Forma Düz I Forma Düz Fi
 KAĞIT CİNSİ 115 gr. Parlak Kuşe ÖnFilm 4 ArkaFilm 4
 Min. BASKI EBADI: 0 X 0

Kapak	İç	GENEL
EkA	EkB	
İç		
KAĞIT	37,77	
BASKI	200,00	
OF. PROV	0,00	
GRAFIK	500,00	
R/A	46,08	
R/A PROV	0,00	
MONTAJ	0,00	
KALIP	0,00	
LAMİN	75,00	
MÜCELLİT	55,00	
FASON	0,00	
KESİM	10,00	
MÜTEFER	50,00	
	923,85	

PARÇA İç MIKTAR 1,00
 GRUP Dergi FİYATI 500,00 OK
 ADI Tasarım
 PARÇA GRUP ADI MIKTAR FİYAT
 İç Dergi Tasarım 1,00 500,00

PARAMETRELER SİL TEKLİF YERLEŞİM ANA MENÜ

Şekil III.27 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Grafik bölümü.

R/A (Renk Ayrım) bölümünde, işe sarf edilecek olan film bedelleri, Matbaa Millenium programı tarafından otomatik olarak hesaplanmaktadır. Hesaplanan filmde kaç takım film alındığı ve hesaplanmanın yapıldığı parçalara ait film tutarları da "Film Çıkışı" ekranında görülebilmektedir. Burada oluşan bedele manuel olarak müdahale edilememektedir. Film çıkışı ekranında hesaplanan bilgilerin kaynağı, daha önceden girilen parametreler bölümünde kayıtlı olan bilgilerle otomatik olarak hesaplanmaktadır. (Şekil III.28, Şekil III.29)

F0006-FİLM ÇIKIŞI							
	(1) Sayfa	Takım	(2) Sayfa	Takım	Renk	Fiyatı	TAMAM
Kapak Ön	0	0	0	0	0	0,00	
Kapak Arka	0	0	0	0	0	0,00	
İç Ön	1	8	0	0	4	46,08	
İç Arka	0	8	0	0	4	0,00	
EKA Ön	0	0	0	0	0	0,00	
EKA Arka	0	0	0	0	0	0,00	
EKB Ön	0	0	0	0	0	0,00	
EKB Arka	0	0	0	0	0	0,00	
TOPLAM:						46,08	YTL

Şekil III.28 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Film Çıkışı bölümü.

MÜŞTERİ		AD İLETİŞİM_AD		Yıl	2007	€:	2,20
İŞİN CİNSİ	Broşür	Bit.Tiraj	3.000	Bit.Ebat	14,85x21	\$:	1,60
İŞİN ADI	A5 BROŞÜR			Alternatif	1		
Teklif Tarihi	31.01.2007			Kayıt Tipi:	A	Grupla	☐ Baskı Yok ☐ Kağıt Müşteriden
YENİ KAYIT							
Sırt(mm)	0	Makas Payı (mm)	12	Kesim Payı(mm)	3	ADET	0
Forma Düzeninde mi?	☒	*		Ön	Arka	Revolta ?	
NET TİRAJ	3.000	SAYFA	2	RENK	4 + 4	Var	
EBAT	DĞ	14,85	X	21	CTP / FILM	Forma Düz I	Forma Düz Fi
KAĞIT CİNSİ	115 gr. Parlak Kuşe			ÖnFilm	4	ArkaFilm	4
Min. BASKI EBADI:	0	X	0				
Kapak	İç	GENEL					
EKA	EKB						
İç							
KAĞIT	37,77						
BASKI	200,00						
OF.PROV	0,00						
GRAFİK	500,00						
RIA	114,45						
RIA PROV	0,00						
MONTAJ	0,00						
KALIP	0,00						
LAMİN	75,00						
MÜCELLİT	55,00						
FASON	0,00						
KESİM	10,00						
MÜTEFER	50,00						
	992,22						
PARAMETRELER		SİL	TEKLİF	YERLEŞİM	ANA MENÜ		

PARÇA	İç	EBAT	14,85x21	FİLM ÇIKIŞI	46,08	OK
GRUP	Tarama	MIKTAR	2,00			
ADI	Opak	FİYATI	62,37			
PARÇA	GRUP	ADI	EBAT	MIKTAR	FİYAT	
İç	Tarama	Dia	14,85x21	2,00	6,00	
İç	Tarama	Opak	14,85x21	2,00	62,37	

Şekil III.29 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Renk Ayırım bölümü.

Renk Ayırım bölümünde yapılacak diğer işlemler, dia ve opak tarama gibi işlemlerdir. Dia – opak gibi imajlar taranırken, tarama ebatları için belirlenen cm^2 birim maliyetine göre hesaplama yapılır. Bu birim maliyetler Matbaa Millenium programında parametreler bölümüne girilir ve tarama yapılacak işin ebadı, fiyatlandırma sayfasında ebat kısmına girilirse, dia ya da opak orijinaler için tarama bedeli hesaplanmış olur. (Şekil III.29)

'Renk Ayrım Prova' bölümünde ise kromolin çıkış ya da dijital çıkış işlemlerinin hesaplaması yapılmaktadır. Buradaki prova çıkışların matbaaya olan maliyeti sayfa sayısına göre ya da cm² tutarına göre yapılabilmektedir. (Şekil III.30) [11, 15, 18, 33]

Şekil III.30 Matbaa Millennium programı, Fiyatlandırma ekranı, Renk Ayrım Prova bölümü.

III.3.4.3. Baskı Sonrası Hesaplama

Baskı, film çıkışı, ve kağıt hesabı yapıldıktan sonra diğer fiyatlandırmalar Şekil 3.31'de görülen, soldaki alt alta renkli butonlara tıklanarak açılan ekranlardan birim maliyet üzerinden veya toplam tutar girilerek ilave edilirler. (Şekil III.31)

F0011-MYS - FİYATLANDIRMA

MÜŞTERİ AD İLETİŞİM_AD Yıl 2007 €: 2,20
İŞİN CİNSİ Broşür Bit.Tiraj 3.000 Bit.Ebat 14.85x21 \$: 1,60
İŞİN ADI A5 BROŞÜR Alternatif 1
Teklif Tarihi 31.01.2007 Kayıt Tipi: A Grupla Baskı Yok Kağıt Müşteriden

YENİ KAYIT

Sırt(mm) 0 Makas Payı (mm) 12 Kesim Payı(mm) 3 ADET 0
Forma Düzeninde mi? *
NET TİRAJ 3.000 SAYFA 2 RENK Ön Arka Revolta ?
4 + 4 Yar
EBAT DĞ 14,85 X 21 CTP / FILM Forma Düz l Forma Düz Fi
KAĞIT CİNSİ 115 gr. Parlak Kuşe ÖnFilm 4 ArkaFilm 4
Min. BASKI EBADI: 0 X 0

Kapak	İç	GENEL
EkA	EkB	

İç

KAĞIT	37,77
BASKI	200,00
OF. PROV	0,00
GRAFIK	0,00
RIA	46,08
RIA PROV	0,00
MONTAJ	0,00
KALIP	0,00
LAMİN	75,00
MÜCELLİT	0,00
FASON	0,00
KESİM	10,00
MÜTEFER	0,00
	368,85

PARÇA İç 1 Mak. EBAT 45x64 Mak.(1) 45x64 (2) 00x00
GRUP Mat Telefon Ü+A MIKTAR 500,00 375 0
ADI 45*64 B.FİYAT 0 ÇARPAN 0 OK
FİYAT 75,00

PARÇA	GRUP	ADI	EBAT	MIKTAR	Çar.	FİYAT
1	İç	Mat Telefon Ü+A	45*64	500,00	0	75,00

PARAMETRELER SİL TEKLİF YERLEŞİM ANA MENÜ

Şekil III.31 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Laminasyon hesaplaması bölümü.

Laminasyon girişlerinde, yapılacak olan lamine işlemi seçilir, bu seçim Şekil III.31’de görülen Grup bölümünden yapılır. Bu bölüme gelen bilgiler, daha önce anlatılan Matbaa Millenium programının parametreler bölümüne girilen veriler sayesinde meydana gelir. Grup ve Adı bölümlerinden, yapılacak olan lamine işlemi ve ebadı seçilir. Ebat seçimi yapılırken makinenin baskı yaptığı tabakaya göre seçim yapılmalıdır. Gene burada hesaplanacak olan tutar, baskı hesaplaması sonucunda oluşan net tabaka adedinden gelir (Şekil III.31’de, Laminasyon ekranında işaretli çember içinde olan “MİKTAR” bölümüne net tabaka adedi gelir) ve parametrelerde kayıtlı olan birim maliyet ile çarpılarak laminasyon hesaplamasını oluşturur.

Mücellit butonuna tıklandığında, baskısı hesaplanan işe uygulanacak mücellit işlemlerinin bulunduğu ekran açılır. (Şekil III.32)

F0011-MYS - FİYATLANDIRMA

MÜŞTERİ AD İLETİŞİM_AD Yıl 2007 €: 2,20
 İŞİN CİNSİ Broşür Bit.Tiraj 3.000 Bit.Ebat 14.85x21 \$: 1,60
 İŞİN ADI A5 BROŞÜR Alternatif 1
 Teklif Tarihi 31.01.2007 Kayıt Tipi: A Grupla Baskı Yok Kağıt Müşteriden

YENİ KAYIT

Sırt(mm) 0 Makas Payı (mm) 12 Kesim Payı(mm) 3 ADET 0
 Forma Düzeninde mi? *
 NET TIRAJ 3.000 SAYFA 2 RENK Ön Arka Revolta ?
 4 + 4 Var
 EBAT DĞ 14,85 X 21 CTP / FILM Forma Düz l Forma Düz Fi
 KAĞIT CİNSİ 115 gr. Parlak Kuşe ÖnFilm 4 ArkaFilm 4
 Min. BASKI EBADI: 0 X 0

Kapak	İç	GENEL
EkA	EkB	

KAĞIT	37,77
BASKI	200,00
OF.PROV	0,00
GRAFİK	0,00
R/A	46,08
R/A PROV	0,00
MONTAJ	0,00
KALIP	0,00
LAMİN	75,00
MÜCELLİT	55,00
FASON	0,00
KESİM	10,00
MÜTEFER	0,00
	423,85

PARÇA İç 1 Mak. EBAT 45x64 Mak.(1) 45x64 Mak.(2) 00x00
 GRUP Broşür Kırm MIKTAR 3.000,00 3000 0
 ADI Kırm orta B.FİYAT 0 ÇARPAN 0 OK
 FİYAT 55,00

PARÇA	GRUP	ADI	EBAT	MIKTAR	Çar.	FIYAT
1	İç	Broşür Kırm	45x64	3.000,00	0	55,00

PARAMETRELER SİL TEKLİF YERLEŞİM ANA MENÜ

Şekil III.32 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Mücellit hesaplaması bölümü.

Açılan mücellit ekranında, uygulanacak olan cilt işlemleri girişleri yapılmaktadır. Şekil III.32’de görülen “Grup” ve “Adı” bölümlerinde, yapılmak istenen cilt işçilikleri seçilir. Burada Grup ve Adı bölümlerine gelen bilgiler, daha önce parametre konusunda anlatılan veri girişlerine göre gelmektedir. Miktar kısmına gelen bilgiler ise, baskı hesaplamasından gelen tabaka baskı bilgileridir. Bu ekranda sağ üst köşede görülen Mak (1) ve Mak (2) olarak isimlendirilen iki küçük ekran içindeki bilgiler, fiyatlandırma ekranında baskı hesaplaması sonucunda makinelerden geçen tabakaların ebatları ve geçiş adetleridir.

Baskı sonrası işlemler olan laminasyon, mücellit, fason, kesim bölümleri aynı çalışma ekranını kullanırlar ve bu bölümlere gelen bilgiler, parametrelere girilen bilgilere göre ve baskı hesaplaması sonucu oluşan bilgilere göre hesaplanırlar. Hesaplaması yapılacak cilt işçiliği parametrelerde kayıtlı değilse bile, bu ekranlara elle müdahale edip istenilen terim ve istenilen fiyat girilebilmektedir. Bu durum kullanım kolaylığı sağlamaktadır. Bu ekranlara birden fazla satır kaydetme olanağı olduğu için, istenilen miktarda cilt işçiliği ya da istenilen miktarda laminasyon işçiliği bu bölümler kaydolmaktadır. Örneğin, bir iş üzerine hem mat telefon, hem

lokal lak, hem de kabartma lak işlemleri uygulanmak istenirse bu ekranlara kolaylıkla girilebilir.

Müteferik (diğer) ekranının çalışma ekranı mücellit, laminasyon, fason ve kesim ekranlarından farklıdır.

BÖLÜM	AÇIKLAMA	MİKTAR	FİYAT
Sevkiyat	Müşteriye teslim	1,00	50,00

Şekil III.33 Matbaa Millenium programı, Fiyatlandırma ekranı, Müteferik bölümü.

Müteferik bölümüne girilen bilgiler genelde parametrik değildir ve hesaplanan her işe göre değişik tutarlar girilebilir. Bu bölüme genelde, üretim süreçleri ile doğrudan ilgili olmayan ama maliyeti etkileyecek olan giderler girilmektedir. Üretilen malın sevki ya da diğer bölümlerde gösterilemeyen bunun gibi giderler bu bölüme girilebilmektedir. (Şekil III.33) [14, 19, 21, 24, 33]

III.3.5. Teklif

Fiyatlandırma ekranında yapılan maliyet çalışmalarından sonra, oluşan bedele kâr koymak, verilecek kâr oranını ve teklifin fiyatını yazmak, kağıda vade farkı uygulamak gibi işlemler teklif ekranından yapılmaktadır. Teklif mektubuna girişlerde bu teklif ekranından yapılır.

F0034-TEKLİF EKRANI

FİRMA: AD İLETİŞİM Kategori: Broşür 31.01.2007
İŞ ADI: A5 BROŞÜR Alternatif: 1 Yıl: 2007 €: 2.20
\$: 1.60

3.000 ad. YERLEŞİM PLANI K:19.14 Kg M:0.20 Kg

	Kapak	İç	Ek1	Ek2	Ek3	Ek4	GENEL	Vade (%)	TOPLAM
KAĞIT	0.00	37.77	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3 3	41.17
BASKI	0.00	200.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0 0	200.00
OF. PRV	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0 0	0.00
GRAFİK	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0 0	0.00
FİLM	0.00	46.08	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0 0	46.08
FİLM PRV	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0 0	0.00
CTPMNTJ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0 0	0.00
KALIP	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0 0	0.00
LAMİN	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0 0	0.00
MÜCELLT	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0 0	0.00
FASON	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0 0	0.00
KESİM	0.00	10.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0 0	10.00
DİĞER		19.14 Kg					0.92514718		0.00
TOPLAM	0.00	293.85	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00		297.25
TEKLİF FİYATI	Birim Fiyat		0.100000		2.75		300.00		YTL
İç : 2 Sayfa , 14.85x21 / 4+4-4+4 Renk./ 115 gr. Parlak Kuşe 0ET (1)-64,0x90,0 289 tbk./45x64-575 kesilmiş tbk./1frm./ 4 kal.-Rev.Rev									
ONAY	YAZDIR	TEKLİF MEKTUBU	MT_1 : Cem Akpolat	MT_2 :	KAYDET				

Şekil III.34 Matbaa Millenium programı, Teklif Ekranı.

Teklif ekranında, maliyet hesaplaması yapılan baskı, kağıt, film, cilt gibi bölümlere hem ayrı ayrı kâr konulabilmekte, hem de toplam maliyete toplam kâr konulabilmektedir. Bu ekranda hesaplanan kağıtların kilo miktarları hem ayrı ayrı, hem de toplam olarak görülmektedir (iç kağıt miktarı, kapak kağıt miktarı gibi). Teklif ekranında görülen bilgiler, yazdır butonuna basılınca kağıt çıkışı alınıp kontrol edilmekte ve saklanabilmektedir. Alınan kağıt çıkışı üzerinde fiyatlandırmaya ait bilgilerin ayrıntıları görülebilmektedir. (Şekil III.34)

Müşteriye verilen fiyat teklifine, teklif ekranında bulunan “Teklif Mektubu” butonuna tıklanarak girilebilmektedir. Teklif mektubuna, maliyet çalışması sırasında kullanılan bilgiler ve teklif ekranında kaydedilen fiyat bilgisi gelmektedir. Bu sebepten, maliyet çalışması sırasında hatalı verilerle hesaplama yapılmış ise, bunlar teklif mektubunda fark edilmekte ve düzeltilebilmektedir. Verilen her teklif mektubu için, program bir referans numarası vermektedir.

Teklif mektubu, hem programından kağıt çıkışı olarak alınmakta, hem de Word belgesine veya pdf formatına dönüştürülerek müşteriye gönderilebilir. Teklif

mektubunda, işin toplam fiyatı ve istenirse birim fiyatı, kağıt fiyatı, ofset prova fiyatı gibi detaylar gösterilebilir. Fiyat teklifi isteğe göre, YTL ve programa girilen o günkü döviz kuruna göre USD veya EURO'ya çevrilebilir. [11, 14, 21, 33]

III.3.6. Onay

Müşteriler için hesaplanan işlerin aşamalarının görülmesine yarayan bölümdür.

Maliyet çalışması yapılan işler sırasıyla, müşteriye sunulur (fiyat teklifi), müşteriden onay gelir (ya da gelmez), onay gelirse iş matbaada üretime alınır ve iş bitirilir. Matbaa Millenium programının onay ekranında, açıklanan her işlem sırası için bir onay bölümü bulunmaktadır. Bunlar;

- Yet. Onay (Yetkili Onayı),
- Müş. Onay (Müşteri Onayı),
- BÖ. Onaydır (Baskı Öncesi Onay).

Belirtilen bu bölümler için onay verilmemişse “HAYIR” onay verilmişse “EVET” seçenekleri işaretlenir. (Şekil III.35)

Tarih	MüşteriKod	Yıl-Kategori-Sayı	İŞİN ADI	ALTERNATİFLERİ SİL (İŞEMRİNDEN ÖNCE !!!)	ALTERNATİF TIRAJLAR	Yet.Onay	Müş.Onay	BÖ.Onay	
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-2	OGC BROŞÜR		1	5.000	HAYIR	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-2	OGC BROŞÜR		2	10.000	HAYIR	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-2	OGC BROŞÜR		3	25.000	HAYIR	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-2	OGC BROŞÜR		4	50.000	HAYIR	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-3	BASINDA BITKİLER		1	5.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-3	BASINDA BITKİLER		2	10.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-3	BASINDA BITKİLER		3	25.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-3	BASINDA BITKİLER		4	50.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-4	TEN DERGİ		1	5.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-4	TEN DERGİ		2	10.000	EVET	EVET	EVET
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-4	TEN DERGİ		3	25.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-4	TEN DERGİ		4	50.000	EVET	HAYIR	HAYIR
27.01.2007	KADİR	2007-Broşür-5	BENİM MAĞAZAM DERGİ		1	5.000	EVET	EVET	HAYIR
27.01.2007	KADİR	2007-Broşür-5	BENİM MAĞAZAM DERGİ		2	10.000	EVET	HAYIR	HAYIR
27.01.2007	KADİR	2007-Broşür-5	BENİM MAĞAZAM DERGİ		3	25.000	EVET	HAYIR	HAYIR
27.01.2007	KADİR	2007-Broşür-5	BENİM MAĞAZAM DERGİ		4	50.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-6	ELİT BROŞÜR		1	5.000	EVET	EVET	EVET
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-6	ELİT BROŞÜR		2	10.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-6	ELİT BROŞÜR		3	25.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-6	ELİT BROŞÜR		4	50.000	EVET	HAYIR	HAYIR
27.01.2007	KADİR	2007-Broşür-7	FOREVER ŞİRKET İLKELERİ KİTAPÇIĞI		1	10.000	EVET	HAYIR	HAYIR
27.01.2007	KADİR	2007-Broşür-7	FOREVER ŞİRKET İLKELERİ KİTAPÇIĞI		2	50.000	EVET	EVET	HAYIR
27.01.2007	KADİR	2007-Broşür-7	FOREVER ŞİRKET İLKELERİ KİTAPÇIĞI		3	100.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-8	FOREVER 12.7x17.7 PROGRAM KİTAPÇIĞI 1.h.		1	10.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-8	FOREVER 12.7x17.7 PROGRAM KİTAPÇIĞI 1.h.		2	50.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-8	FOREVER 12.7x17.7 PROGRAM KİTAPÇIĞI 1.h.		3	100.000	EVET	HAYIR	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Broşür-9	FOREVER A4 KATALOG		1	5.000	EVET	HAYIR	HAYIR
31.01.2007	KADİR	2007-Dergi-2	DERGİ 2000 AD		1	2.000	EVET	EVET	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Katalog-2	FOREVER ÜRÜN KATALOGU		1	50.000	EVET	EVET	HAYIR
26.01.2007	KADİR	2007-Katalog-2	FOREVER ÜRÜN KATALOGU		2	100.000	EVET	HAYIR	HAYIR

Şekil III.35 Matbaa Millenium programı, Onay ekranı.

Yetkili Onayı: Maliyet çalışması yapılmış fakat, fiyat teklifi verilmemişse otomatik olarak hayır seçeneği işaretlidir. Fiyat teklifi verilmişse bu bölüm otomatik olarak evet seçeneği işaretlenir.

Müşteri Onayı: Verilen fiyat teklifi müşteri tarafından onaylanırsa Müşteri Onayı bölümü evet olarak işaretlenir, onaylanmaz ise bu bölümde hayır seçeneği işaretli kalır.

Baskı Öncesi Onay: Onay gelen iş üretime alındığı zaman Baskı Öncesi Onay seçeneği işaretlenir.

Tüm bu işlemlerden sonra, sipariş bitip teslim edildiğinde, İş Bitti butonuna tıklanarak iş tamamlanır ve bu ekrandan kaldırılır.

Onay ekranında, müşteriye verilen fiyatlar takip edilebilmekte, hangi fiyatın onaylandığı ve hangi fiyatın onaylanmadığı kolayca görülebilmektedir. Bu müşteri takibi, “Raporlar” bölümünden daha rahat ve detaylı olarak görülebilir.

Onay ekranından “İş Talep Formu” adı altında, baskı öncesi için iş emri alınabilmektedir. İşe ait bilgiler bu formda bulunmakta ve bu bilgilere göre üretim için iş emri oluşturulabilmektedir. İş Talep Formu, matbaanın kurumsallaşmasında faydalı bir özelliktir. [11, 18, 19, 21, 33]

III.3.6.1. Raporlar

Matbaa Millenium programında hesaplanan, onay gelen ve üretilen işlerin takibi bu bölümden yapılmaktadır.

The screenshot shows a software interface for generating reports. At the top, there's a title bar with a close button. Below it, a search bar contains 'EXCELe Gönder'. To the right, there are two date dropdowns: 'Başlama Tarihi' (02.05.2007) and 'Bitiş Tarihi' (02.05.2007). Below these are two main buttons: 'AŞAMALARA GÖRE GÖSTER' and 'AŞAMALARA GÖRE YAZDIR'. To the right of these buttons are four checkboxes: 'Teklif Aşamasındaki İşler' (checked), 'Sipariş Aşamasındaki İşler', 'Sadece Üretime Girenler', and 'Sadece Teslim edilmişler'. Below these are two more checkboxes: 'Sadece bu Müşteri Temsilcisi (MT1)' and 'Sadece bu Müşteri Temsilcisi (MT2)'. At the bottom, there's a checkbox for 'Sadece Seçili Müşteri için' and a 'Ciro Raporu' button. The 'Müşteri' field is set to 'AD İLETİŞİM_AD'.

Şekil III.36 Matbaa Millenium programı, Raporlar bölümü ekranı.

Raporlar bölümünde istenilen tarih aralıklarına göre, tek ya da tüm müşteriler için;

- Teklif aşamasına göre,
- Sipariş aşamasına göre,
- Üretimde olmalarına göre ve
- Teslim edilmelerine göre raporlar alınabilmektedir.

Sadece belirli bir kişinin çıkardığı fiyat teklifleri de bu ekrandan görülebilmektedir. (Şekil III.36) [11, 14, 33]

III.3.7. Uygulamalı Bir Örnek

Matbaalardaki ön maliyet hesaplamasının yazılımlara uygulanması bir örnekle ile açıklanırsa;

Matbaanın yapmış olduğu maliyet çalışmaları sonucu,

- 70x100 ebadında kırım makinesinin bir saatlik maliyeti 47,78 YTL'dir.

- Makinede 20.000 adet tek kırımlı broşür katlaması yapılacaktır.

- Kırım makinesi saatte 5.000 adet tek kırımlı broşür katlanabilmektedir (mücellit işlemlerinde yaşanan tecrübeler sonucu ortaya çıkan bilgidir).

Makinenin broşürü katlamak için hazırlık süresi, 30 dakikadır.

Broşür, 20.000 adet / 5.000 = 4 saatlik çalışma sonucu kırabilecektir.

Makinenin çalışma saatleri toplamı = 4,5 saattir.

4,5 saat x 47,75 YTL (kırım makinesinin saatlik maliyeti) = 215 YTL'dir.

Bu ön maliyet hesaplamasını programa uyarlar isek;

Kırım makinesi için açılacak parametrede çember (çember adedi terimi için Matbaa Millenium programında "Minimum sınır" bölümü kullanılmaktadır) ücreti 25 YTL yazılır, makinenin her broşür kırımı için 0,010 YTL yazılır ise;

Hesaplama sırasında 1.000 adede kadar 25 YTL çember ücreti alınır,

Kalan 19.000 adet broşür için x 0,010 YTL birim kırım ücreti = 190 YTL kırım ücreti hesaplanır,

Sonuç olarak: 190 YTL kırım ücreti + 25 YTL çember ücreti = 215 YTL toplam maliyet program tarafından hesaplanmış olur.

Bu örnek, sonraki bölümlerde anlatılacak programlar için de uygulanabilir bir örnektir.

III.4. MYTR MATBAA

Matbaa sektörünün ihtiyacını karşılamak için oluşturulmuş bir maliyet analiz programıdır.

Mytr Matbaa programı, MY Grup Şirketler topluluğu tarafından yazılan bir programdır. MY Grup bünyesindeki reklam ajansı, çalıştığı matbaalardan fiyat teklifi isterken, matbaaların teklif hazırlamada geç kaldığını görmüştür. Ankara'da bir matbaanın da kendilerine maliyet hazırlamaları için bir program yazmalarını isteyince, Mytr Matbaa programının yazımına başlanmıştır. Program My Grup bünyesinde matbaa sektörüne hizmet vermeye devam etmektedir.

Programın ilk açılış ekranında 8 ana yönetim menüsü bulunmaktadır. Bazı çalışma menülerine ait alt çalışma ekranları bulunmaktadır. Bu menüler ve menülerin kullanım yöntemleri aşağıda ele alınmıştır. (Şekil III.37) [12, 16]

Şekil III.37 Mytr Matbaa Programı ana menüsü.

III.4.1. Müşteri İşlemleri

Bu ekran tüm müşterilerinizin genel bilgilerini içerir. Müşteri girişi yapmak için önce 'Yeni' butonuna tıklanmalı, giriş bölümü aktif hale getirilmelidir. 'Müşteri

Türü' bölümünden müşteriler, ajanslar, ihracat ve diğer olarak sınıflandırabilir. Müşteri bilgilerinin girişi yapıldıktan sonra kaydedilmelidir. Kaydedilen firmalar 'Firma Listesi'nde yer alacaktır. Koyu renkli bant, firma listesinde hangi firmanın üzerinde ise o firmanın bilgileri görülebilir. Alt kısımda yer alan maliyet butonuna tıklayarak bu firma için maliyet çıkartılabilir. Bu bölümde yapılacak girişler "Bilgi Formu" kısmında kullanılacağı için bilgilerin tam ve eksiksiz doldurulmasına dikkat edilmelidir.(Şekil III.38)

Firma Kod	Firma Adı	Müşteri Türü	Telefon	Fax	Email	Müşteri Temsilcisi
A00001	ASYA AJANS	Ajanslar	0212 320 84 70			RECEP GÜN
M00001	MY MEDYA A.Ş.	Müşteriler	0216 537 01 37	0216 537 01 42	info@ajanstr.com	RECEP GÜN
M00002	DENEME	Müşteriler				RECEP GÜN

Şekil III.38 Mytr Matbaa programı müşteri tanımlama ekranı.

Bu ekranın alt kısmında 'Hızlı Arama' bölümü bulunmaktadır. Bu bölümdeki kutucuklara girilen firma isim veya kodu ile aranılan firma bilgilerine kolayca ulaşmak mümkündür.

Tarih	Saat	Konusu	Görüşülen Kişi	Açıklama
01.04.2007	18:21:15	İLK GÖRÜŞME	CEM	İKİNCİ GÖRÜŞMEYE GİDİLİP FİYAT TEKLİFİ İÇİN BİLGİ ALINACAK.
02.04.2007	14:10:14	İKİNCİ GÖRÜŞME	CEM	FİYAT TEKLİFİ İÇİN BİLGİ ALINDI YAIN FİYAT TKLİFİ SUNULACAK.

Şekil III.39 Mytr Matbaa programı, Müşteri Görüşmeleri ekranı

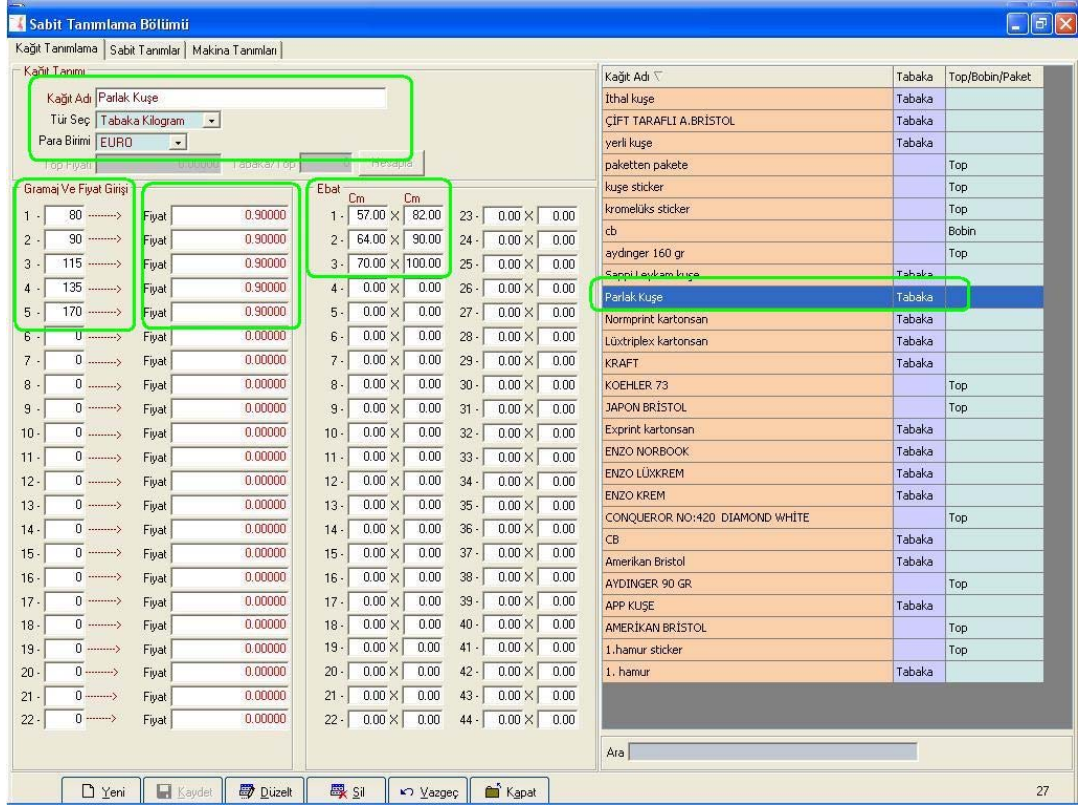
Şekil III.39’da, müşteri ile yapılan görüşme ya da diğer bilgileri kaydetmek için bulunan “Müşteri Görüşmeleri” ekranı bulunmaktadır. Bu bölüm müşteri temsilcileri ya da fiyat çıkarıcı kullanıcı için kullanışlı bir bölümdür, geriye dönük bilgileri saklamak için faydalı bir özelliktir. [12, 34]

III.4.2. Sabit Tanımlar

Bu bölüm Mytr Matbaa programının veri girişlerinin kaydedildiği bölümdür. Matbaaların ön maliyet çalışması sırasında kullandıkları veriler bu bölüm altındaki menülere girilmektedirler.

III.4.2.1. Kağıt Tanımları

Bu ekranda, matbaanın kullandığı kağıtların girişleri yapılmaktadır. Kağıt girişleri bir kaç yöntemle yapılabilmektedir. Yeni bir giriş için ‘Yeni’ butonuna tıklayarak giriş bölümü aktif hale getirilir. Girişi yapılacak kağıdın adı girildikten sonra ‘Tür Seç’ kısmından kağıdın kilo, top/tabaka, sürekli form ise bobinden pakete ya da paketten pakete cinsinden girişi belirlenmelidir. (Şekil III.40)

Şekil III.40 Mytr Matbaa programı Sabit Tanımlar bölümü, kağıt tanımlama ekranı.

Eğer kağıt, kilo cinsinden girilecekse 'Tür Seç'ten 'Tabaka Kilogram' bölümü seçilmelidir. Daha sonra kağıdın hangi döviz cinsinden alındığı belirlenmelidir (YTL, USD, EURO). Gramaj ve Fiyat Girişi kısmında kağıt gramajları girilmelidir. Her kağıt için 22 adet farklı gramaj girişi yapılabilmektedir. Fiyat kısmında her gramajın karşısına kilo fiyatları yazılmalıdır. Daha sonra da o kağıdın ebatları girilmelidir. Burada 44 farklı ebat girişi yapılabilmektedir. Özellikle bobinden kağıt kestirenler için özel ebat girişleri yapabilme imkanı vardır. Ebat girişi yapılırken her gramajın karşısına gelmesi gerekmemektedir. Örneğin;

57x82, 64x90, 68x100, 70x100 gibi ebatlar bir defa tanımlanmalı ve bu tanımlamalar yapıldıktan sonra kaydedilmelidir. Kaydedilen kağıt sağ tarafta belirecektir. Kağıdın tabaka, paket ya da top cinsinden alındığı durumlarda kağıt girişi 'Tür Seç' bölümünden 'Top' seçilerek yapılmalıdır. Kağıdın para birimi belirlenmelidir. Eğer kağıt top olarak alınıyorsa top fiyatı, paket olarak alınıyorsa paket fiyatı ya da tabaka olarak alınıyorsa tabaka fiyatı 'Top Fiyatı' yazan bölüme girilmelidir. Daha sonra 'Tabaka/Top' bölümüne, top, paket ya da tabaka ise adedi girilmelidir. Gramaj ve Fiyat Girişi kısmına, kağıdın gramajı ve hesaplanması istenen ebadı girilmelidir. Bu girişler yapıldıktan sonra 'Hesapla' butonuna basılmalı ve

kaydedilmelidir. Hesapla butonuna basıldıktan sonra fiyat kısmında o kağıdın kilo fiyatı karşınıza çıkacaktır. İstenirse daha sonrası için kullanılabilir.

Sürekli form kullanıcıları için kağıt girişinde bobinden pakete ve paketten pakete kağıt girişleri yapılmaktadır. Bu girişler de yukarıdaki paragrafta açıklandığı gibidir. Her ikisi içinde muhakkak gramaj girişi yapılmalıdır. Fiyatlar yazılıp, gramaj ve ebat girişi yapıldıktan sonra 'Hesapla' butonuna basılmalı ve kaydedilmelidir. Ebatlar inch x cm cinsinden tanımlanmıştır. [12, 31, 34]

III.4.2.2. Sabit Tanımlar

* **Mat selefona m² tanımlama:** Burada cm² cinsinden ve aralıklarla tanımlama yapılmaktadır. Belirtilen aralıklara yazılacak sayılar cm² ifade etmektedir. Yani 1. ve 2. Aralıkta belirtilen cm²'ler arasında selefona m² maliyeti tanımlanmaktadır. Fiyat kısmına m² maliyeti girilmelidir. Örneğin;

Cm²'si 0.000025 YTL için m² maliyeti 0.25 YTL olacak ve bu şekilde girilecektir. Burada mevcut fiyat listeleri aynen girilebileceği gibi tek bir m² fiyatı da tanımlanabilir. Eğer liste girilmek istenirse aralıklarla bu tanımlamalar yapılabilmektedir. Örneğin;

25x35 iş 875 cm² dir,

Bu işin selefona alınması için alınacak ücret 0.03 YTL olsun,

Dolayısıyla bu 1. aralık 1, 2. aralık 875 ve m² fiyatı (0.03/875)x10000 YTL olarak yani, 0.342857 YTL olarak yazılacaktır. Enter tuşuna basılarak ikinci satır da tanımlanmalıdır.

Burada 1. aralık en son kalınan aralığın bir fazlası olacak, ikinci aralık yine ikinci işlemin ebatlarının çarpımı kadar olacaktır. Yani ikinci ebat 35x50 ise 1. aralık 876, 2. aralık 1750 olacaktır. Listenin diğer kısımları da bu şekilde girilmelidir. 'Parça Fiyatı', belirli bir miktara kadar yapılan işlerden alınan ücreti ifade etmektedir. Örneğin: 1000 adete kadar 25x35 işin selefona alınması gibi.

***Parlak selefona m² tanımlama:** Mat selefona tanımlaması gibi yapılmaktadır. (Şekil III.41)

Mat ve parlak selefona tanımlamasında m² girişi dışında tabaka girişi gibi tanımlamalar yapılamamaktadır.

Sıra	Sabit Tanım Başlıkları	1.Aralık	2.Aralık	Fiyat	Parça Fiyatı
1	Mat Selefön M2 Tanımlama	1	1,750	0.30000	20.00000
2	Parlak Selefön M2 Tanımlama	1,751	3,500	0.25000	40.00000
3	Film M2 Tanımlama	3,501	7,000	0.20000	60.00000
4	Lake M2 Tanımlama	0			
5	Sıvama M2 Tanımlama				
6	Genel Gider Tanımlama				
7	Baskı Sonrası Tanımlama				
8	Kar Marjı Tanımlama				
9	Vade Farkı Tanımlama				
10	Kısa Teklif Fiyat Listesi				
11	Tel Spiral Listesi Fiyat 3:1				
12	Tel Spiral Listesi Fiyat 2:1				
13	Personel Tanımlama				
14	Ürün Kategorisi Tanımlama				
15	Sektör Tanımlama				
16	Teklif Sabitleri				
17	Baskılı Form Tanımları				
18	Baskı Fire Tablosu				
19	Kısmi Lake Fiyat Tanımlama Tablosu				
20	Ayrıntılı Teklif Dil Tanımlaması				
21	Kısa Teklif Dil Tanımlaması				
22	Ambalaj Sabitleri				
23	Nakliye Sabitleri				

Şekil III.41 Mytr Matbaa programı Sabit Tanımlar bölümü, selefön tanımlama ekranı.

* **Film m² tanımlama:** Burada m² cinsinden ve aralıklarla tanımlama yapılmaktadır. Belirtilen aralıklara yazılacak sayılar m²'yi ifade etmektedir. Yani 1. ve 2. Aralıkta belirtilen m²'ler arasında filmin tek renk m² maliyeti tanımlanmaktadır. Fiyat kısmına m² maliyeti girilmelidir.

* **Lake (lak) m² tanımlama:** Mat selefön tanımlaması gibi bilgi girişi yapılmaktadır.

Uv lak, dispersiyon lak gibi tanımlamalar sabitler bölümünde bulunmamakta ve istenilen yeni bir alt bölüm açmak için imkan sunmamaktadır.

* **Sıvama m² tanımlama:** Bu tanımlama ekranında mat veya parlak selefön tanımlaması gibi girişler yapılmaktadır.

Mat ve parlak selefön, lak tanımlama, sıvama gibi sabitlerin tanımlamasında m² girişi dışında tabaka girişi gibi tanımlamalar yapılamamaktadır.

* **Genel Gider Tanımlama:** Genel giderler başlığı altında belirleyeceğimiz değerler yine birim tabanlı girilmektedir. Açıklama kısmına uygulama adı (Saat tabanlı işçilik, nakliye vs.) Fiyat kısmına bu işlemler için birim maliyet girilmelidir. Enter tuşuna basınca ikinci bir satır açılarak yeni uygulama girişi yapılabilmektedir.

* **Baskı Sonrası Tanımlama:** Her türlü mücellit uygulaması birim esasına göre girilmektedir. Açıklama kısmına uygulama adı (Harman, Kırım, Kapak takma vs.) Fiyat kısmına bu işlemler için birim maliyet bedeli girilmelidir. Enter tuşuna basınca ikinci bir satır açılarak yeni uygulama girişi yapılabilmektedir.

Bu bölümde herhangi bir tanımlama yapılmamışsa daha sonra bu girişler maliyet sayfasından manuel olarak da yapılabilmektedir.

Baskı sonrası sabitlere yeni bir tanımlama yapıldığında sadece tiraja göre giriş yapılabilmekte, forma bazlı giriş yapılamamaktadır. Kırım+Harman, Tel Dikiş, İplik Dikiş, Omega Dikiş, amerikan cilt sabitleri dışında yeni bir sabit tanımı yapmak istenildiğinde, bu yeni tanım girilen birimi iş tirajı ile çarparak sonucu vermektedir.

* **Kâr Marjı Tanımlama Tablosu:** Bu bölüm aralıklar şeklinde tanımlanmıştır. Belirtilen aralıktaki maliyetlerde belirlenecek olan kâr marjlarının % olarak tanımlanması yapılmaktadır. Enter tuşuna basınca ikinci bir satır açılarak yeni girişi yapılabilmektedir.

Bu kısımda herhangi bir tanımlama yapılmamışsa daha sonra kâr marjı ayarlaması maliyet sayfasından manuel olarak da yapılabilmektedir. (Şekil III.42)

Sabit Tanımlama Bölümü					
Kağıt Tanımlama		Sabit Tanımlar		Makina Tanımları	
Sıra	Sabit Tanım Başlıkları	1.Aralık	2.Aralık	Kar Marjı	
1	Mat SeloFan M2 Tanımlama	1.00000	1,000.00000		
2	Parlak SeloFan M2 Tanımlama	1,001.00000	10,000.00000	10	
3	Film M2 Tanımlama	10,001.00000	100,000.00000	6	
4	Lake M2 Tanımlama				
5	Sivama M2 Tanımlama				
6	Genel Gider Tanımlama				
7	Baskı Sonrası Tanımlama				
8	Kar Marjı Tanımlama				
9	Vade Farkı Tanımlama				
10	Kısa Teklif Fiyat Listesi				
11	Tel Spiral Listesi Fiyat 3:1				
12	Tel Spiral Listesi Fiyat 2:1				

Şekil III.42 Mytr Matbaa programı Sabit Tanımlar Bölümü, kâr marjı tanımlama ekranı.

* **Vade Farkı Tanımlama Tablosu:** Vade farkı uygulamalarında uygulanacak gün ve vade farkı, % olarak 'Oran' kısmına girilmektedir. Enter tuşuna basınca ikinci bir satır açılarak yeni veri girişi yapılabilmektedir. (Şekil III.43)

Sabit Tanımlama Bölümü					
Kağıt Tanımlama		Sabit Tanımlar		Makina Tanımları	
Sıra	Sabit Tanım Başlıkları	Gün	Oran		
1	Mat Selofan M2 Tanımlama	30	3		
2	Parlak Selofan M2 Tanımlama	60	7		
3	Film M2 Tanımlama	90	9		
4	Lake M2 Tanımlama				
5	Sivama M2 Tanımlama				
6	Genel Gider Tanımlama				
7	Baskı Sonrası Tanımlama				
8	Kar Marjı Tanımlama				
9	Vade Farkı Tanımlama				
10	Kısa Teklif Fiyat Listesi				
11	Tel Spiral Listesi Fiyat 3:1				
12	Tel Spiral Listesi Fiyat 2:1				
13	Personel Tanımlama				
14	Ürün Kategori Tanımlama				

Şekil III.43 Mytr Matbaa programı Sabit Tanımlar Bölümü, vade farkı tanımlama ekranı.

* **Tel Spiral Fiyat Listesi:** Bu bölüm spiral uygulamaları tanımlamaları için ve sabit fiyat listesi var olan firmalar için hazırlanmıştır. Spiral tanımlamaları 3:1 ve 2:1 olarak ayrı ayrı yapılmaktadır. Para birimi kısımlarında YTL, USD ve EURO cinsinden tanımlama yapılabilmektedir. Bunun için o kutucuğa farenin sol tuşu ile çift tıklanarak kullanılacak döviz cinsi seçilir. Tanımlamalar yapıldıktan sonra bilgiler kaydedilir.

Mevcut fiyat listesi girişi yapıldıktan sonra 'Kısa Teklif' bölümünden liste seçeneği kullanılarak, maliyet çıkartmadan teklif verilebilmektedir. Enter tuşuna basınca ikinci bir satır açılarak yeni veri girişi yapılabilmektedir.

* **Personel Tanımlama:** Bu bölüme, Mytr Matbaa programını kullanacak kişilerin isimleri, çalıştığı bölümler ve görev yerleri tanımlanmaktadır. Maliyet çalışması yapacak kişiler ve fiyat teklifinde ismi çıkacak olan kişilerin adları bu bölüme kaydedilir.

* **Baskı Fire Tablosu:** Aralıklara göre baskıda verilecek firenin belirtilmesi gerekmektedir. Örneğin, 1. aralık 1, 2. Aralık 1000 olsun. Bu aralıkta verilecek fire sayısı 100 ise bu rakam girilir. Alt satırda ise son kalan aralıktan bir fazlasını girilerek işlem yapılır. Maliyetlendirme 'Fire otomatik (FO)' bölümünü işaretlenirse bu tanımlanmış olan rakamlar otomatik olarak gelecektir. İsteğe göre manuel olarak da giriş yapılabilir. (Şekil III.44)

Sabit Tanımlama Bölümü				
Kağıt Tanımlama Sabit Tanımlar Makina Tanımları				
Sıra	Sabit Tanım Başlıkları	1. Aralık	2. Aralık	Fire Miktarı
1	Mat Selofan M2 Tanımlama	1	500	50
2	Parlak Selofan M2 Tanımlama	501	1,000	100
3	Film M2 Tanımlama	1,001	3,000	150
4	Lake M2 Tanımlama	3,001	10,000	200
5	Sivama M2 Tanımlama	10,001	30,000	300
6	Genel Gider Tanımlama	30,001	50,000	500
7	Baskı Sonrası Tanımlama	50,001	100,000	1,000
8	Kar Marjı Tanımlama			
9	Vade Farkı Tanımlama			
10	Kısa Teklif Fiyat Listesi			
11	Tel Spiral Listesi Fiyat 3:1			
12	Tel Spiral Listesi Fiyat 2:1			
13	Personel Tanımlama			
14	Ürün Kategorisi Tanımlama			
15	Sektör Tanımlama			
16	Teklif Sabitleri			
17	Baskılı Form Tanımları			
18	Baskı Fire Tablosu			
19	Kısmi Lake Fiyat Tanımlama Tablosu			
20	Ayrıntılı Teklif Dil Tanımlaması			

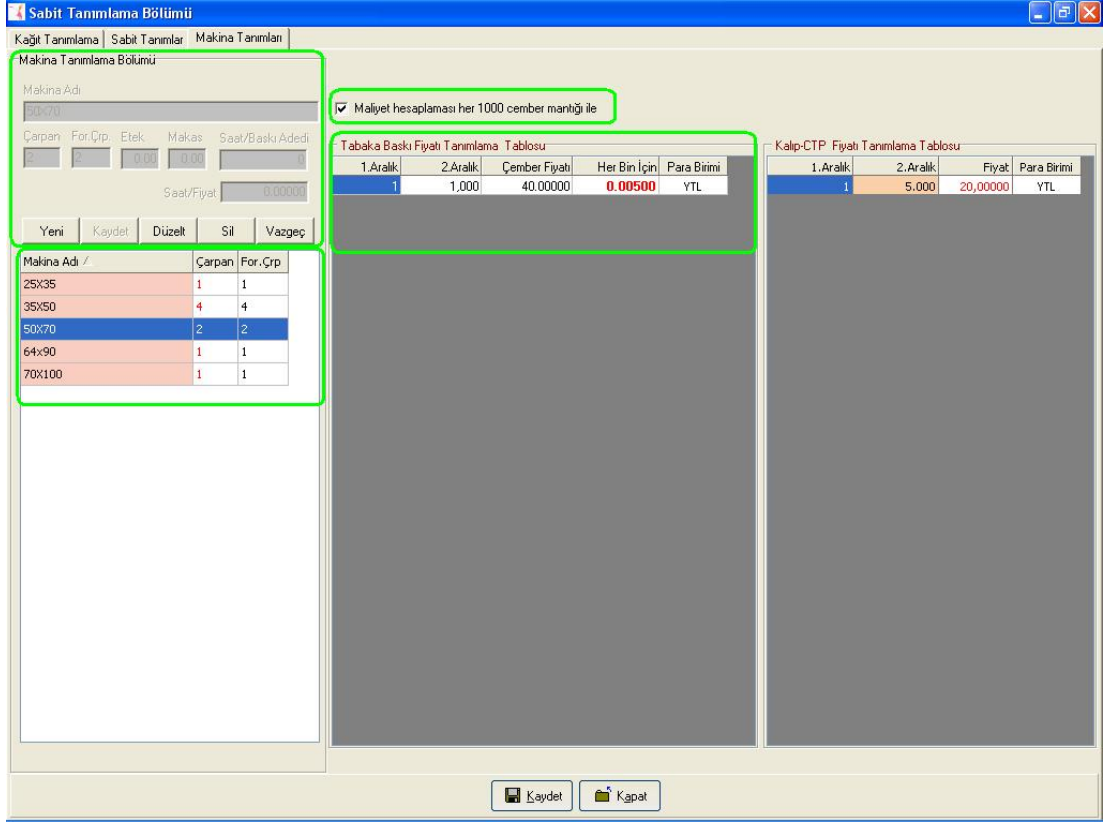
Şekil III.44 Mytr Matbaa programı Sabit Tanımlar Bölümü, Baskı Fire Tablosu ekranı.

* **Kısmi Lake (Lak) Fiyat Tanımlama Tablosu:** Bu tanımlama ekranında mat veya parlak selofan tanımlaması gibi girişler yapılır.

* **Ayrıntılı Teklif Dil Tanımlaması:** Müşteri fiyat tekliflerini farklı dillerde hazırlamaya yarayan tanımlamaların olduğu bölümdür. [12, 23, 34]

III.4.2.3. Makine Tanımları

Bu bölümde makinelerin tanımı yapılmaktadır. Makinelerdeki baskı aralıkları, kalıp maliyetleri ve belirtilen aralıktan sonraki her 1.000 geçiş için alınacak ücret burada belirtilmektedir. Bu bölümde iki türlü maliyet hesaplaması mevcuttur. Eğer 'Maliyet hesaplaması her 1.000 çember mantığı ile' işaretlenmiş ise 1.000 baskının üzerindeki her değeri ikinci bine tamamlamaktadır. Yani 1.500 baskılılık bir iş 2.000 olarak hesaplanmaktadır. Eğer 'Maliyet hesaplaması her 1.000 çember mantığı ile' seçili değilse baskı sayısı birim olarak görülmektedir. Örneğin 1.650 baskılılık bir işi 1.650 baskı (geçiş) olarak hesaplanır. (Şekil III.45)

Şekil III.45 Mytr Matbaa programı, Sabit Tanımlar Bölümü, Makine Tanımlama Bölümü.

Bu bölümde işletmede kullanılan makineleri tanımlamak için önce 'Yeni' butonuna basılır. Makinenin adı ya da makineyi hesaplamalarda kullanırken hatırlanacak bir isimlendirme yapılmalıdır. Bu bölümde iki tane çarpan bulunmaktadır (Çarpan ve Forma Çarpan). Bunlardan 'Çarpan' baskı sayısını ayarlamaktadır. Bu nedenle buraya ana ebat kağıt (57x82, 64x90, 68x100, 70x100 gibi) makineye kaç bölerek veriliyorsa o sayı yazılmalıdır. Örneğin: 70x100 kağıt, 50x70 makineye 2'ye bölerek veriliyorsa, 50x70 makinenin çarpanı 2, 3'e bölünerek veriliyorsa (33x70 iş gibi) çarpan 3 olarak yazılmalıdır. Çarpana ne yazılırsa 'For. Çrp' yani forma çarpanı da aynı olmalıdır. Örneğin 50x70 makine için çarpan 2 ise For. Çrp. de 2 olmalıdır.

* **Tabaka Baskı Fiyatı Tanımlama Tablosu:** Aralıklar şeklinde tanımlanmıştır. Buraya ilk sabit baskı aralığı girilmelidir (1-1.000, 1-3.000 vb.). Örneğin: ilk 1.000 ya da 3.000 gibi. Çember fiyatı, belirtilen aralık içinde tek renkten kalıp için alınan fiyattır. 'Her bin için YTL', belirtilen baskı aralığının üzerindeki her 1.000 baskı için alınan fiyattır. Buraya yazılacak değer birim bazlı olmalıdır. Örneğin: Tiraj baskıda her 1.000 için 6 YTL alınacak ise 'Her bin için YTL' bölümüne 0,006 YTL yazılmalıdır.

* **Kalıp/CTP Fiyatı Tanımlama Tablosu:** Aralıklar şeklinde tanımlanmıştır. Belirtilen aralıklardaki miktar kadar kalıp için alınacak fiyat girilmelidir. Örneğin; 1. aralık 1, 2. aralık 1.000 ise, 1.000 adede kadar kalıp maliyetini belirtmektedir. Kalıp maliyetini baskıdan ayırmak ya da kalıbın maliyetini baskıya eklemek için kullanılan bir bölümdür.

CTP kullanımının yaygınlaşması ve film kullanımının azalması nedeniyle bu tablo, CTP maliyetinin yazılması içinde kullanılmaya başlanmıştır. (Şekil III.45) [12, 23]

III.4.3. Maliyet Hazırlama

Bu bölümde üst sol tarafta sınıflandırma türüne göre belirlenecek firma listesi ve sağ tarafta da yine sınıflandırma türüne göre belirleyebileceğiniz çıkarılmış maliyetler listesi yer almaktadır. Koyu şerit hangi firmanın üzerinde ise o firma için işlem yapılabilir ve yapılmış işlemler görülebilir. Yeni bir maliyet çıkartılmak isteniyorsa, önce maliyet çıkarılmak istenen firma seçilir ve sonra ‘Yeni‘ butonuna basılır. İşin adı, adedi, varsa vadesi girildikten sonra maliyet butonuna tıklanmalıdır.

Burada (Şekil III. 46) işin özellikleri kısmına girilecek olan bilgiler maliyet çıkarma aşamalarına herhangi bir etkide bulunmayacaktır, bu bilgiler teklif mektubuna gidecek olan bilgileri oluşturacaktır. Bu bilgiler girildikten sonra ekranın en alt sol köşesinde bulunan “Maliyet” butonuna tıklanır ve burada maliyet çalışmasının yapıldığı ana ekrana gelinir.

Tüm hesaplamalar için her zaman kağıt girişini kullanarak tanımlamaya başlanmalıdır. (Eğer kapaklı iş yapılmıyorsa, kapak ve iç yazısı dikkate alınmaz.) İş için kullanılacak kağıt ve gramaj belirlenir. Kağıt fiyatı tercihe yani vadeli işlem ya da peşin işleme göre o kağıdın kilo fiyatı ekrana gelecektir. İç ebatlar kısmına işin ebadı girilmelidir. Burada, işin basılma şekli dikkate alınmalı ve ebat ona göre belirlenmelidir. Eğer işin fireli ebadı girildiyse firesi düşük olan kağıdı, firesiz ebat girildiyse, firesi basıma ve sonraki işlemlere uygun olan kağıt tercih edilmelidir. Sırasıyla işin ön ve arka rengi, yaprak ya da sayfa olup olmadığı, yaprak ya da sayfa sayısı, işte kullanılacak kağıdın firesi (% olarak) belirlenmeli ve hangi makinede basılacaksa o makine 'Makine' bölümünden seçilmelidir. İş farklı sayfalardan oluşan ve çok sayfalı bir iş ise Forma (F) seçeneği, Revolta basılacaksa (R), bunların dışında ise doğrudan 'Bul' butonuna tıklanmalıdır. Açılan ekranda ana kağıt ebatları içinde ebadı belirlenen işten tek yüz 1/? (Tek yüz bire kaç) alınacağı ve bunlarla ilgili diğer bilgiler, en optimum değerden başlayarak alternatifleri ile birlikte ekrana gelmektedir. Uygun kağıdın üzerine gelip farenin sol tuşu ile çift tıklanmalı ve işlem seçilmelidir. Böylece Ebat, 1/? ve o işte kullanılacak kağıdın maliyeti toplam tutarda görülecektir. Burada seçim yapılırken dikkatli olunmalıdır. İşin nasıl basılacağı dikkate alınarak kağıt seçimi yapılmalıdır. İşin ana ebat üzerindeki yerleşim şekli ve firesi görsel butonundan görülebilir. (Burası bir montaj tablosu değildir!) işin kağıt ile ilgili detaylarını görmek için 1/? ile toplam tutar arasında yer alan 'Detay' butonuna tıklanmalıdır. (Şekil III.48, Şekil III.49, Şekil III.50)

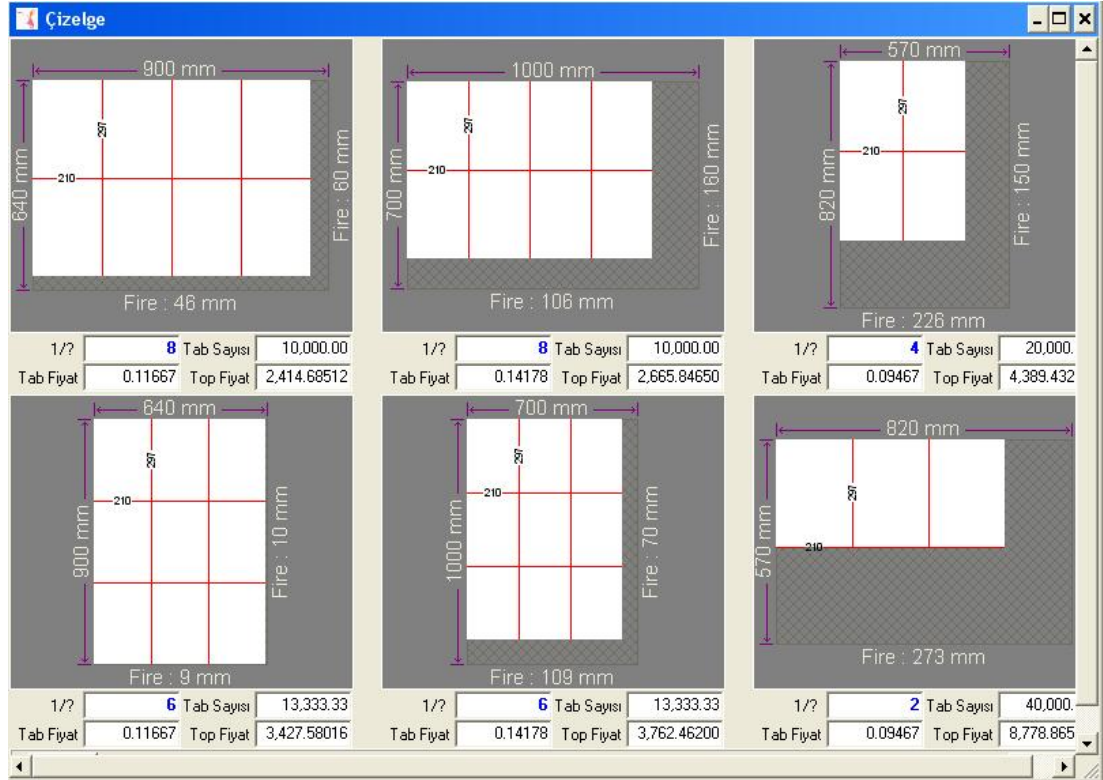
Kağıt Ebat	1/?	Fire	1 Tab. Fiyatı	1 Adet Fiyatı	Tab.Sayısı	Kağıt Fiyatı	Tab.Baskı	Baskı Aralığı	Baskı Fiyatı	Toplam Fiyat	Forma Sayısı	Kalip Sayısı
45 X 64	4	3.00 X 4.60	0.12935	0.03234	3,100.00	400.98550	20,000	4,000.00000	240.00000	640.98550		
50 X 70	4	8.00 X 10.60	0.15720	0.03990	3,100.00	487.30876	20,000	4,000.00000	240.00000	727.30876		
57 X 41	2	15.00 X 11.30	0.10496	0.05248	5,600.00	587.78869	40,000	9,000.00000	340.00000	927.78869		
41 X 57	2	20.00 X 27.30	0.10496	0.05248	5,600.00	587.78869	40,000	9,000.00000	340.00000	927.78869		

Alternatif 1 2 3

Yazdır Kapat

Şekil III.49 Ebat Maliyetler ekranı.

Program kağıt hesaplaması yaparken, optimize ederek bulduğu tabaka/ebat yerleşimini, montajlanmış olarak bir ekranda kullanıcılara sunmaktadır. Böylelikle, tabakalara yerleşimi yapılan ebatların nasıl montajlandıkları görülür, forma ya da katlama düzenine uyup uymadıkları görülür. Bu özellikler fiyatlandırma çalışması yaparken kullanıcıya zaman tasarrufu sağlayarak, daha hızlı bir şekilde fiyat vermeye zemin hazırlar. (Şekil III.49)

Şekil III.50 Çizelge ekranı

Kağıt hesaplama bölümünde, hesaplanacak olan ebadın etek-makas paylarını girip hesaplama yapmak mümkündür. Ama kesim payı gibi ara paylar ekleme özelliği bu programda otomatik olarak bulunmamaktadır, kesim payları kullanıcı tarafından hesaplanıp girilmelidir. (Şekil III.50) [12, 17, 22, 23]

III.4.3.2. Baskı Aşaması

Kağıt bölümünde yapılan çalışmalarla oluşan bilgiler otomatik olarak baskı fiyatını oluşturacaktır. Baskı bölümüne gelen tutarlar, sabitler kısmında girilen birim fiyatlarla oluşmaktadır. Kağıt girişleri bölümünde hesaplanan kağıt miktarlarıyla baskı sabitlerine yazılan birim maliyetler çarpılarak baskı maliyeti oluşturulur.

Programda kağıt maliyetleri gibi baskı maliyetleri de otomatik olarak hesaplanabilmektedir. Bu durum program kullanıcıları için büyük kolaylık sağlamaktadır. Buradaki hesaplama yükünün program tarafından yapılması, hem kullanıcılara zaman kazandırır hem de kişilerden kaynaklanan hata oranlarını azaltır. (Şekil III.48) [17, 22, 23]

III.4.3.3. Baskı Sonrası

Bu bölümde baskı sonrası işlemler için yapılacak cilt hesaplamaları mevcuttur. Yapılacak uygulama seçildiğinde karşımıza uygulamanın (harman, kırım, tel dikiş, kapak takma, sıvama vs.) adı ve birim maliyeti gelmektedir. Adet kısmı doldurulduğunda o miktar iş için hesaplama yapılmış olur. Bu kısma doğrudan müdahale mümkün olup, istenildiği gibi uygulamayı daha önceden girmeden de burada tanımlama imkanı vardır (bu özellik Excel tablosu gibi düşünülebilir). Bu sayede bazı maliyetleri sabitlerden kurtarmak ve işe göre tanımlamak mümkün olacaktır. Bu bölüm ile genel giderler bölümü aynı mantıkla çalışmakta olup bu kısımda eksik kalan işler için genel giderler bölümüne doğrudan giriş yapılabilir.

Sabit tanımlar kısmında Kırım+Harman, Tel Dikiş, İplik Dikiş, Omega Dikiş, Amerikan Cilt sabitleri programın kurulumunda tanımlı olarak vardır ve forma mantığına göre hesaplama yapar. Bu yöntem matbaa sektöründe sık kullanılan bir yöntemdir. Ama bu sabitler üzerinde oynama imkanı bulunmamakta ve bu tipte, forma mantığına göre hesaplama yapan yeni maliyet kalemleri yazılamamaktadır. Sabitlere girilen yeni maliyet kalemlerinin tümü, birim maliyetleri tiraj ile çarparak hesaplama yapar. Baskı sonrası maliyet hesaplama yöntemleri matbaa işletmelerine göre farklılıklar göstermektedir (bazı matbaalar iç formaları toplayıp hesaplama yapar, bazı matbaalar kapak sayfasını da forma adedine katarak hesaplama yapar). (Şekil III.48)

Basılı tabakalara uygulanan laminasyon işlemleri burada “Baskı Sonrası” bölümü altında toplanmıştır. Bu alt bölümün adı “kaplama” olarak geçmektedir. Sabitler kısmında tanımlı olan lake (lak), sıvama, mat selef, parlak selef, kısmi lake (kısmi lak) grupları “kaplama” bölümünde hesaplanır. Bu sayılan gruplar dışında herhangi bir sabit buraya gelmez ve hesaplaması yapılamaz. (Şekil III.48)

Kaplama alt grubuna tanımlanan sabitler, aralıklı metrekare mantığına göre çalışmaktadır. Lamine işlemlerinde büyük ebatlı tabakaların cm^2 maliyeti düşük ama küçük ebatlı tabakaların cm^2 maliyeti yüksek olmaktadır. Bu sebepten, değişken

ebatlı tabakalara aralıklı santimetrekare maliyeti girilmesi matbaacıların kullanımına uygun pratik bir yöntemdir.

Kaplama alt grubunda kayıtlı olan bölümlerde sadece aralıklı metrekare maliyeti girilebilmektedir. Ama matbaaların önemli bir çoğunluğu çalıştıkları selefondan aldıkları liste fiyatlarını kendi maliyet işlemlerinde kullanırlar. Bu fiyat listeleri de tabaka mantığına göre yazılmıştır.

Mytr Maliyet hesaplama programında, kaplama alt grubuna tabaka mantığına göre veri girişi yapılamamaktadır.

Yukarıda sayılan lamine işlemleri dışında da lamine işlemleri vardır ve matbaa sektöründe kullanılmaktadır (örneğin uv lak, dispersiyon lak, kabartma lak, metalize sefona vb.). Ama bunlar Mytr Matbaa programının kaplama grubunda girilememektedir.

Baskı sonrası sabitlerde, programda standart olarak var olan cilt uygulamalarının birimleri forma olarak hesaplama yapar. Daha sonra kullanıcı tarafından doldurulan cilt uygulamalarında ise birimleri, yalnızca işin tirajı üzerinden alır. Program forma hesabı yaparken, iç formalarla kapağı otomatik olarak toplamaktadır.

Spiral kısmında, hangi spiral kullanılacak ise seçimi yapılmalıdır. Spiral cildi yapılacak iş, enden ya da boydan ise dikey ya da yatay seçeneği kullanılarak belirlenmelidir. Böylece kullanıcıya, o en ya da boy için loop sayısı otomatik olarak verilir ve maliyeti hesaplanmış olur. (Şekil III.48)

Genel giderler başlığı altında daha önceden sabit tanımlarda belirlenen başlıkları seçebilir ya da doğrudan bu kısma istenen giriş yapılabilir.

Yapılan her girişin sonucu maliyet bölümünde YTL, USD ve EURO olarak maliyet, kârlı fiyat ve birim fiyat şeklinde görülür. (Şekil III.48) [12, 16, 22, 23]

III.4.3.4. Alternatifli Hesaplama

Matbaalarda maliyet çıkarmada en çok karşılaşılan sorunların başında aynı iş için farklı miktarlarda teklif istenmesidir. Bu durumda yapılması gereken herhangi bir miktar için maliyet çıkarıp kaydettikten sonra 'Değiştir' butonunun yanında bulunan kısma istenilen miktarlar girilip 'Değiştir' tıklanmalıdır. İstenilen miktarlar için program, verilen özellikleri dikkate alarak yeniden hesaplama yapacaktır. Bu kısımda dikkat edilmesi gereken, birim bazlı giriş yapılan kısımlardaki işlemlerin doğru tanımlanmasıdır. Çünkü artan miktarla birlikte mücellit kısmındaki değerler de

miktara bağılı olarak artacaktır. Örneğin; 1.000 adet iş için 1.000 adet harman var ise 2.000 adet iş için 2.000 adet harman hesaplanacaktır. (Şekil III.48)

Her firmanın işleri kendi içinde takip edilmektedir. Her iş için bir referans numarası verilmektedir. Bu referans numarası aynı işin versiyonları için aynı olmaktadır. Yani aynı işin farklı alternatifleri için referans numaraları aynı olmaktadır. [12]

III.4.4. Teklif Bölümü

Maliyet çalışması yapılan işin müşteriye sunulması için teklif mektubu haline getirilmesi gereklidir. MYTR Matbaa programında iki türlü teklif verme imkanı vardır. Bunlar;

- Ayrıntılı teklif,
- Kısa teklif.

III.4.4.1. Ayrıntılı Teklif Bölümü

Ayrıntılı teklif, müşteriye işin teknik detaylarını veren bir teklif şeklidir. Ayrıntılı teklif formatında aynı özellikte dört farklı alternatif için YTL, USD ve EURO para birimlerinden teklif verme imkanı vardır. Fiyat teklifinde matbaanın iletişim bilgileri, logosu ve dijital imzası da yer almaktadır. Tekliflerin kağıt çıktısı alınıp fakslanabilir, mail ortamına aktarılabilir veya Microsoft Word formatına dönüştürülebilir. (Şekil III.51)

Ayrıntılı teklif hazırlamak için iki yol vardır. İlk olarak ana menüdeki ‘Ayrıntılı Teklif’ butonunu tıklayıp açılan ekrandan ‘Yeni’ butonuna tıklanarak teklifi hazırlanacak firmayı ve o firma için firma adının yanında bulunan ‘İş Seç’ten teklifi verilecek iş seçilir. 2. olarak doğrudan maliyet çıkardıktan sonra maliyet sayfasından ‘Ayrıntılı Teklif’ butonuna tıklayarak ‘İş Seç’ten teklifi verilecek iş seçilmelidir. Bu kısımda aynı özellikteki iş için dört alternatifli fiyatı teklif mektubunda göstermek mümkündür. [8, 12, 23] (Şekil III.51)

Ayrıntılı Teklif Bölümü

Ayrıntılı Teklif Girişi

Tarih: 01.02.2007 Referans No: []

Renk: KAPAK : 4 + 4 İÇ : 4 + 4 Laminasyon: Parlak ,Sivama,Sivama ,Sivama

İlgili Kişi: Sayın, SONER ERDOĞAN Film: MÜŞTERİ TARAFINDAN.

Açıklama: İstemiş olduğunuz özelliklerdeki iş için fiyat teklifimiz. Mücellit: TEL DİKİŞ , AMERİKAN CILT , ÖZEL KESİM , KIRIM+HARMAN

Aşağıda bilgilerinize sunulmuştur. Ambalaj Şekli: []

İşin Adı: KAMER İTHALAT KATALOG İş Seç: []

Ebat: 21 X 29.7 cm. Ödeme Şekli: NAKİT

Sayfa: KAPAK + 32 Teslim Tarihi: İş onayından sonra 7 gün içinde

Kağıt: KAPAK : 250 GR İthal kuşe İÇ : 115 GR Sappi Leykam kuşe Teklif Süresi: Teklifimiz 15 gün için geçerlidir.

115 GR Sappi Leykam kuşe Teklif Veren: RECEP GÜN

Not: []

İş Miktarları:

Miktar	Onay	Miktar	Onay	Miktar	Onay	Miktar	Onay
1.İŞ	☐	2.İŞ	☐	3.İŞ	☐	4.İŞ	☐
Birim Fiyat	2.2537.-YTL	Birim Fiyat	1.1111.-YTL	Birim Fiyat	1.0159.-YTL	Birim Fiyat	
Toplam Tutar	2.253.68.-YTL	Toplam Tutar	3.333.17.-YTL	Toplam Tutar	5.079.29.-YTL	Toplam Tutar	

Firma Kodu /	Firma Adı	M. Türü	Ref No	Tarih	İşin Adı	Miktar	ONAY
A00001	ASYA AJANS	Ajanslar	2	07.04.2007	KAMER İTHALAT KATALOG	5,000	☐
M00001	MY MEDYA A.Ş.	Müşteriler					
M00002	DENEME	Müşteriler					

Standart [] [] Yeni [] Kaydet [] Düzelt [] Sil [] Vazgeç [] Yazdır [] Ürünleme [] E-mail [] MS Word [] Üretim Emri [] Kapat [] 0

Şekil III.51 Mytr Matbaa Programı, Ayrıntılı Teklif Bölümü.

III.4.4.2. Kısa Teklif Bölümü

Kısa teklif, işin özelliklerini içermeyen sadece adet, birim fiyat ve toplam fiyatın yer aldığı tekliftir. Teklifte iletişim bilgileri, varsa firma logosu ve dijital imza yer almaktadır. Teklifler kağıt çıkış alımıp faks geçilebilir veya mail ile müşteriye gönderilebilir. (Şekil III.52)

Kısa teklif hazırlamak için ilk yöntem, ana menüdeki ‘Kısa Teklif’ butonunu tıklayıp açılan ekrandan ‘Yeni’ye tıklanarak teklifi hazırlanacak firmayı ve o firma için, firma adının yanında bulunan ‘İş Seç’ten teklifi verilecek işi seçmeli, ikinci yöntem, doğrudan maliyet çıkardıktan sonra maliyet sayfasından ‘Kısa Teklif’ butonuna tıklayarak ‘İş Seç’ten teklifi verilecek işi seçmelidir. Bu kısımda aynı iş ya da farklı işler (10 adet iş) için fiyat teklifleri iş seç butonu tıklanarak verilmektedir. Fiyat teklifi YTL, USD ve EURO para birimleri cinsinden verilebilir.

Kısa Teklif Bölümü

Kısa Teklif Bilgi Girişi -1

Tarih: 01.02.2007 Teklif No: 2-2 Teklifi Veren: RECEP GÜN Ödeme Şekli: NAKIT

İlgili Kişi: İlgili Kişi Hitap SONER ERDOĞAN Teslim Tarihi: Teslim Tarihi

Açıklama: Açıklama 1 Teklif Süresi: Teklif Süresi

Açıklama 2 Not: Not

İş Seç	İşin Adı	Adedi	Birim Fiyatı	Toplam Fiyat	Onay	Ref No
☐	KAMER İTHALAT KATALOG	5,000	1.0159.-YTL.	5,079.29.-YTL.	☐	2
☒	DERGİ	1,000	1.500.-YTL.	1500.00.-YTL.	☐	1
☐					☐	
☐					☐	
☐					☐	
☐					☐	
☐					☒	
☐					☐	
☐					☐	

Firma Kodu /	Firma Adı	M. Türü	Ref No	Tarih	İşin Adı	Miktar	ONY
A00001	ASYA AJANS	Ajanslar	2-1	07.04.2007	KAMER İTHALAT KATALOG	1.0159.-YTL.	☐
M00001	MY MEDYA A.Ş.	Müşteriler					
M00002	DENEME	Müşteriler					

Standart Yeni Kaydet Düzelt Sil Vazgeç Yazdır Ünlizleme E-mail MS Word Üretim Emri Kapat 0

Şekil III.52 Mytr Matbaa Programı, Kısa Teklif bölümü.

Listeden fiyat teklifi vermek ya da mevcut teklife listeden ekleme yapmak istendiğinde 'Liste' butonuna tıklanmalı, açılan ekrandan işin üzerine gelip farenin sol tuşuna çift tıklanarak seçilmelidir. (Şekil III.52) [12, 17]

III.4.5. Üretim Emri

Programdaki maliyet hesaplamasına ait bilgiler üretim emrine gelir, buradaki bilgiler, planlama ve üretim departmanlarına iş hakkında bilgi verir ve yol gösterir. Programın bu özelliği, matbaa içindeki iletişimi kolaylaştırıp bilgi akışı sağladığı için, üretim süreçlerini hızlandırmakta, hataları önlemekte ve kurumsal bir şirket yapısı kurmak için katkı sağlamaktadır. [12, 16, 22, 23]

III.5. MATBAA MALİYET

Matbaa Maliyet Programı, Cabitaş Yazılım & İnternet Hizmetleri tarafından Konya ve Manisa’da iki matbaanın ihtiyacı için yazılmış, daha sonra Cabitaş firması tarafından geliştirilerek diğer matbaalarda kullanılıp yaygınlaşmaya ve deneyimlerle geliştirilmeye devam etmiştir.

Aşağıdaki bölümlerde, Matbaa Maliyet programının bölümleri ve işlevleri açıklanmıştır.

III.5.1. Fiyatlar

Programın maliyet ekranı için kullanılan veriler (maliyet kalemleri) “Fiyatlar” bölümünden girilebilmektedir. Buraya girilen veriler ile kağıt, baskı, cilt maliyetleri hesaplanmaktadır.

III.5.1.1. Kağıt (kg)

Kilogram ve ton ile alınan kağıtların kg fiyatları bu bölüme girilebilmektedir. Kağıt fiyatlarının değişikliği, yeni kağıt ekleme veya silme işlemleri bu bölümde yapılmaktadır. Girişler YTL, EURO ve USD para birimlerine göre girilebilmektedir. (Şekil III.53)

Bu bölümde yalnızca kilogram cinsinden girişler yapılabilmektedir. Girilen kağıtların ebatları ise maliyet ekranındaki kağıt hesaplama bölümünde yapılmaktadır. Bu bölümde herhangi bir kağıt ebadı tanımlanmamaktadır. Maliyet ekranında kullanılacak kağıt ebadı kullanıcı tarafından girilmekte ve bu ebatlar program tarafından kilograma çevrilip kayıtlı olan kağıt birimi ile çarpılarak toplam kağıt maliyetini oluşturmaktadır. [13, 25]

Yeni	Kağıt KG	Kağıt Adet	Baskı	Kalıp Kesim	Kalıp	Lak&Selefon	Diğerleri
Kodu	Ürün Adı	Fiyatı (Kg)	PB	YTL Fiyatı (Kg)		EU: 1,78	USD: 1,46
1H	1. Hamur	1,5000	YTL	1,5000	×		
3H	3. Hamur	1,2000	YTL	1,2000	×		
Kuşe	Kuşe	1,1300	EU	2,0114	×		
DS	DOSYALIK	1,0000	USD	1,4600	×		
AB	AMERİKAN BRISTOL	2,0000	YTL	2,0000	×		
YB	YERLİ BRISTOL	1,7000	YTL	1,7000	×		
KR	KROME KARTON	1,0500	YTL	1,0500	×		
KP	KAPLIK	1,3500	YTL	1,3500	×		
YK	YAPIŞKANLI KUŞE	0,3500	YTL	0,3500	×		
OT	OTOKOPİLİ KAĞIT	2,2000	YTL	2,2000	×		
S.YP	SÜPER Y.KUŞE	0,4500	YTL	0,4500	×		
KRF	KARFT KAĞIT	1,3000	USD	1,8980	×		
KRM	230 G KROME	1,2000	YTL	1,2000	×		
MK	Mat Kuşe	1,8500	YTL	1,8500	×		
TK	Tuale Karton	1,2000	EU	2,1360	×		

Şekil III.53 Matbaa Maliyet programı Kağıt (kg) ekranı.

III.5.1.2. Kağıt (Adet)

Bu bölüme, tane ile alınan kağıt, zarf ve çıkartma kağıt fiyatlarının girişi yapılmaktadır. Kağıt fiyatlarının değişikliği, yeni kağıt ekleme veya silme işlemleri bu bölümden yapılmaktadır. (Şekil III.54) [13]

Yeni	Kağıt KG	Kağıt Adet	Baskı	Kalıp Kesim	Kalıp	Lak&Selefon	Diğerleri
Kodu	Ürün Adı	Fiyatı (Adet)	PB	Fiyatı (YTL Sonuç)		EU: 1,7800 YTL	USD: 1,4600 YTL
DZ	Diplomat Zarf	0,0300	EU	0,0534	×		
BZ	Buket Zarf	0,0475	YTL	0,0475	×		
NZ	Normal Zarf	0,0375	YTL	0,0375	×		
O1	Otocopy 1. nüsha	0,2500	TL	0,2500	×		
O2	Otocopy 2. nüsha	0,3500	TL	0,3500	×		
O3	Otocopy 3. nüsha	0,3000	TL	0,3000	×		

Şekil III.54 Matbaa Maliyet programı Kağıt Adet ekranı.

III.5.1.3. Baskı

Baskı makinelerinin maliyet tutarları bu bölüme girilebilmektedir. Bu bölümde bulunan alt bölümler ve işlevleri açıklanacak olursa:

* **Makinenin Adı:** Baskı işlemini yapacak olan makinenin adı bu bölümde tanımlanmaktadır. Kullanıcıların isteğine göre makine adı, makine ebadı veya her ikisi birlikte yazılarak tanımlama yapılabilmektedir.

* **Minimum Baskı Adedi:** Matbaa sektöründe “çember adedi” olarak kullanılan terim, burada “minimum baskı adedi” olarak kullanılmaktadır. “Minimum Baskı Fiyatı” için öngörülen sınır adedi bu bölüme girilmektedir.

* **İlave Adet Fiyatı:** Baskı geçiş maliyeti “ilave adet fiyatı” olarak tanımlanmıştır ve makineden geçen her tabakaya yapılan baskı uygulamasının maliyeti, birim olarak bu bölümde girilmektedir.

Buradaki girişler YTL para birimine göre girilmektedir. Kullanılacak baskı kalıbının tutarı “Kalıp” bölümünde tanımlanmaktadır. (Şekil III.55) [13, 26]

Yeni	Kağıt KG	Kağıt Adet	Baskı	Kalıp Kesim	Kalıp	Lak&Selefon	Diğerleri
Kodu	Makinenin Adı	Min. Baskı A.	Min. Baskı F.	İlave Adet F			
46x64	46 x 64 HEIDELBERG OFSET MAKİNA	1000	25,00 YTL	0,0060 YTL	×		
57x82	57 x 82 HEIDELBERG OFSET MAKİNA	1000	35,00 YTL	0,0080 YTL	×		
70x100	70x100 HEIDELBERG OFSET MAKİNA	1250	50,00 YTL	0,0120 YTL	×		
54x72	54 X72 HEIDELBERG OFSET MAKİNA	1000	30,00 YTL	0,0060 YTL	×		
25x35	25X35 HEIDELBERG MAŞALI	1000	30,00 YTL	0,0050 YTL	×		

Şekil III.55 Matbaa Maliyet programı Baskı ekranı.

III.5.1.4. Kalıp Kesim

Özel kesim işlemi uygulamaları için oluşturulmuş bir bölümdür. Hesaplama yapılacak makinenin adı, minimum kesim adedi, minimum geçiş fiyatı ve ilave adet fiyatları, baskı bölümünde açıklanan veri girişleri gibi bilgiler girilebilmektedir. Kalıp kesim bölümünde olan giriş butonları aşağıda açıklanmıştır.

* **Minimum Kalıp Kesim Adedi:** Bu bölüm çember adedini (sınır adedini) ifade etmektedir.

* **Minimum Kalıp Kesim Fiyatı:** Çember fiyatı olarak kullanılan makine sınır maliyetini ifade etmektedir. Makinenin işe hazırlığı için harcanan emek ve zamanın bedeli olarak tanımlanabilir.

* **İlave Adet Fiyatı:** Makinede kesilen her tabakanın birim maliyetini ifade etmektedir. Minimum kesim adedine kadar buradaki geçiş tutarları maliyete eklenmez, ancak minimum adetten sonra bu bölümdeki “adet fiyatı” maliyete eklenerek hesaplanmaktadır. (Şekil III.56) [13, 26]

Yeni	Kağıt KG	Kağıt Adet	Baskı	Kalıp Kesim	Kalıp	Lak&Selefon	Diğerleri
Kodu	Makinenin Adı	Min. Kalıp Kesim A.	Min. Kalıp Kesim F.	İlave Adet F			
Kesim-Tipo	Tipo Kesim	1000	25,00 YTL	0,0070 YTL	X		

Şekil III.56 Matbaa Maliyet programı Kalıp Kesim ekranı.

III.5.1.5. Kalıp

Bu bölüme, baskı makinesinde kullanılan kalıpların adet maliyetleri girilebilmektedir. Şekil III.57’de görüldü gibi hem ozosol kalıpların hem de CTP kalıpların girişi yapılabilmektedir. Bu bölümün özelliği, eğer istenirse baskı maliyetleri ile kalıp maliyetlerinin ayrı şekillerde hesaplanabilmesidir. Burada “Fiyatı” bölümüne girilen tutar, o satırda tanımlı olan her bir kalıbın maliyetini ifade eder. (Şekil III.57) [13]

Yeni	Kağıt KG	Kağıt Adet	Baskı	Kalıp Kesim	Kalıp	Lak&Selefon	Diğerleri
Kodu	Ürün Adı	Fiyatı					
57x82 O	57x82 Ozosol	12,00 YTL	X				
70x100 O	70x100 Ozosol	15,00 YTL	X				
64x90 O	64x90 Ozosol	13,50 YTL	X				
57x82 T	57x82 Tif Kalıp	75,00 YTL	X				
64x90 T	64x90 Tif Kalıp	9,50 YTL	X				
46x64 T	46x64 Tif Kalıp	8,00 YTL	X				
54x72 O	54x72 Ozosol Kalıp	12,00 YTL	X				

Şekil III.57 Matbaa Maliyet programı Kalıp ekranı.

III.5.1.6. Lak & Selefon

Lak ve selefon maliyetleri bu bölümden girilebilmektedir. Bu bölümde sadece tabakaların birim maliyetleri girilebilmektedir. cm² şeklinde girişler bu programda yapılamamaktadır. Matbaanın, fasoncusundan aldığı selefon fiyat listesini

uygulaması için uygun bir ekrandır. Veri girişlerinin yapıldığı alt bölümler aşağıda kısaca açıklanmıştır;

* **Kodu:** Girilecek olan işlemin kısa adı bu bölümde tanımlanır. Örneğin 50x70 cm ebadında mat selefona tanımlanacaksa, kodu bölümüne “50x70 MS” şeklinde giriş yapılabilir.

* **Açıklama:** Girilecek olan işlemlerin tam adları buraya yazılır (parlak selefona, mat selefona, metalize selefona, UV lak, dispersiyon lak vb.).

* **Fiyatı:** Girilecek olan lamine işleminin birim maliyeti bu ekrana kaydedilmektedir. Yazılan tutar tabaka tutarı şeklindedir ve sadece YTL para birimine göre girilebilmektedir. (Şekil III.58) [13, 20, 35]

Yeni	Kağıt KG	Kağıt Adet	Baskı	Kalıp Kesim	Kalıp	Lak&Selefona	Diğerleri
▼ Kodu	▼ Açıklama	Fiyatı					
22x32 NS	Normal Selefona (12 Mikron)	0,0150 YTL	×				
25x35 NS	Normal Selefona (12 Mikron)	0,0180 YTL	×				
25x70 KS	Kalın Selefona (20 Mikron)	0,0540 YTL	×				
30x50 NS	Normal Selefona (12 Mikron)	0,0320 YTL	×				
25x50 NS	Normal Selefona (12 Mikron)	0,0700 YTL	×				
25x70 NS	Normal Selefona (12 Mikron)	0,0360 YTL	×				
28x41 NS	Normal Selefona (12 Mikron)	0,0260 YTL	×				
30x35 NS	Normal Selefona (12 Mikron)	0,0260 YTL	×				
40x50 KS	Kalın Selefona (20 Mikron)	0,0560 YTL	×				
40x70 KS	Kalın Selefona (20 Mikron)	0,0720 YTL	×				
45x64 KS	Kalın Selefona (20 Mikron)	0,0825 YTL	×				
50x50 KS	Kalın Selefona (20 Mikron)	0,0750 YTL	×				
57x82 KS	Kalın Selefona (20 Mikron)	0,1250 YTL	×				
64x90 KS	Kalın Selefona (20 Mikron)	0,1400 YTL	×				
60x100 NS	Normal Selefona (12 Mikron)	0,1100 YTL	×				
70x70 NS	Normal Selefona (12 Mikron)	0,0850 YTL	×				
32x45 KS	Kalın Selefona (12 Mikron)	0,0480 YTL	×				
70x80 KS	Kalın Selefona (20 Mikron)	0,1450 YTL	×				

Şekil III.58 Matbaa Maliyet programı Lak & Selefona ekranı.

III.5.1.7. Diğerleri

Bu bölümde, baskı öncesinde ve baskı sonrasında yapılacak işlemlerin birim maliyetleri tanımlanmaktadır.

Baskı öncesinde kullanılan maliyet kalemleri olan tarama,

- dizgi,
 - film,
 - prova maliyetleri,
- ve baskı sonrası işlemler olan,
- varak yaldız,
 - gofre,

- sıvama,
- forma ve broşür kırım,
- harman,
- kapak takma (Amerikan cilt),
- iplik Dikiş,
- tel dikiş,
- el işçilikleri,
- spiral cilt gibi uygulamalar bu bölümde tanımlanmaktadır.

Cilt işçilikleri için oluşturulan alt bölümlerde;

İplik dikiş, forma kırım ve harmanlama için girilen tutarlar forma cinsinden girilebilmekte (*forma x tiraj x birim maliyet*),

Tel dikiş, kapak takma, fantazi tel dikiş ve diğer işlemlerin tutarları ise birim maliyete göre girilebilmektedir (*tiraj x birim maliyet*). Ama birimler programda nasıl ise öyle kalmakta ve forma olan birim adede çevrilememekte ya da adet olan birim formaya çevrilememektedir. Bu durum cilt bölümünün matbaaların maliyet altyapısına uygulanmasında problemlere neden olmaktadır. Kullanıcılar eksik kalan işlemleri manuel olarak hesaplayıp, programın diğer işlemler bölümüne girmektedirler. Yapılan manuel hesaplamalar kullanıcıların hesaplama yükünü arttırmaktadır. (Şekil III.59) [13, 20, 26, 27]

Kağıt KG	Kağıt Adet	Baskı	Kalıp Kesim	Kalıp	Lak&Selefon	Diğerleri	
Tarama Fiyatı	0,0040 YTL					Sıvama Cilt Fiyatı	0,4000 YTL
Dizgi Fiyatı	0,5000 YTL					Lüks Cilt Fiyatı	0,1500 YTL
Film	0,0035 YTL					Kesim Fiyatı	0,0150 YTL
Prova Fiyatı	0,0030 YTL					Kırım Fiyatı	0,0050 YTL
Yıldız Baskı Fiyatı	0,0045 YTL					Harman Fiyatı	0,0100 YTL
Gofre Fiyatı	0,0045 YTL					Kapak Takma Fiyatı	0,1500 YTL
						İplik Dikiş Fiyatı	0,1000 YTL
						Tel Dikiş Fiyatı	0,0300 YTL
4*6 Dia	5,0000 YTL					Fantazi Tel Dikiş Fiyatı	0,0040 YTL
6*7 Dia	25,0000 YTL					Yapıştırma Fiyatı	0,0200 YTL
Layka	2,5000 YTL					Katlama Fiyatı	0,0200 YTL
Dijital Fotoğraf	2,0000 YTL					Spiral Fiyatı	0,0150 YTL

Şekil III.59 Matbaa Maliyet programı Diğerleri ekranı.

III.5.2. Müşteriler

Maliyet işlemleri, programda “Müşteriler” bölümündeki müşteri kayıtları altında yapılmaktadır. Müşteriye ait iletişim bilgileri ve diğer açıklamalar bu bölüme kaydedilmektedir.

SipID	Teklif Tarihi	Sip Nevi	Sip Adet	Maliyet	Teklif Tutarı	Sözleşme Tutarı	Kar	K.O.
211	11.03.2007	BROŞÜR						?
182	21.06.2005	KİTAP	4.000	3.335,45	4.200,00	4.000,00	664,55	20
172	20.06.2005	AFİŞ	3.000	1.837,49	2.350,00			
172	20.06.2005	AFİŞ	1.000	794,09	1.000,00	1.000,00	205,91	26
158	20.05.2005	DERGİ	3.000	3.521,77	4.500,00	4.300,00	778,23	22
158	20.05.2005	DERGİ	2.000	2.909,89	3.800,00			

Şekil III.60 Matbaa Maliyet programı Müşteriler ekranı.

* **Müşteri Bilgileri:** Şekil III. 60'ta görülen müşteriye bilgilerin girildiği bölümdür (adı, ilgili, adres, şehir, tel, fax, v.d., v.n., web, mail). Web ve mail adresinin yanındaki butonlarla da bilgisayardaki mail ayarları kullanılarak mail atılabilir veya direkt olarak web adresine bağlanılır. Müşteriyle ilgili herhangi bir açıklama yazmak için müşteri açıklama kısmı doldurulabilir.

* **Müşteriler Menü:**

Yeni: Yeni müşteri ekler.

Bul: Karşınıza bul ekranı gelir ve buradan istenilen kriterler girilerek müşteriler arasından arama işlemi yapılabilir.

Liste: Müşterileri listeler. Müşteri ID, adı, ilgili ve sözleşme tutarına göre sıralama yapılabilir.

Tümü: Müşterilerin hepsini göstermek için kullanılır.

Sil: Müşteri kaydını silmek için kullanılır. Fakat önceden verilen teklifler varsa ise program uyarı verir, müşteri kaydının silinmesi için öncelikle o tekliflerin silinmesi gerekir.

* **Önceki Siparişleri:** Müşteriye daha önce verilen teklifler görünmektedir (sip ID, teklif tarihi, sipariş nevi, sipariş adeti, maliyet, teklif tutarı, sözleşme tutarı, kâr ve kâr oranı, alt kısımda ise toplam maliyet, toplam teklif tutarı, toplam sözleşme tutarı ve toplam kâr görülmektedir). Bu tekliflerden herhangi birinin ayrıntısı görülmek isteniyorsa o satırdaki teklifin sağında bulunan ok işaretli buton kullanılabilir. (Şekil III.60) [13]

III.5.3. Maliyet

Matbaa Maliyet programında maliyet hesaplamasının yapıldığı ana bölüm “Maliyet” bölümüdür. Müşteriler tarafından talep edilen fiyatlar maliyet bölümünde hesaplanmaktadır. Şekil III.61’de görüldüğü gibi maliyet ekranı, kendi içinde bölümlere ayrılmıştır. Baskı öncesi, baskı işlemleri ve baskı sonrası işlemler bu alt bölümde yapılmaktadır.

Maliyet ekranının sol üst köşesinde bulunan “MENÜ” bölümünün butonları ve bu butonların işlevleri kısaca aşağıda açıklanmıştır. (Şekil III.61)

SipID	Tek.Tar.	Sip Nevi	Sip Adet	Teklif Tutarı	Sözleşme Tutarı	Söz.Ad.Fiyat	İş Alındı

Açıklama	Adet	Birim	Tutar	Fiyat

Şekil III.61 Matbaa Maliyet programı Maliyet ekranı.

Yeni: Yeni maliyet hesabı yapmak için kullanılır. Butonlara tıklandığında yeni bir kayıt açılır.

Çoğalt: Daha önceden verilmiş bir işi, aynı veya farklı bir müşteri istiyorsa bu düğmeyle kayıt çoğaltır. Kayıt çoğaltılırken kağıt, film gibi maliyetler güncellenir (örneğin bir yıl önce bir iş yapılmış ise ve aynı işten isteniyorsa çoğalt düğmesine tılandınca maliyetler güncellenir, yeni kağıt, kırım, kesim, film ücretlerine göre program yeniden hesaplama yapar, eğer müşteri farklı ise müşteri ismini değiştirmek yeterlidir, sadece grafik, bıçak bedeli ve diğer işlemleri kontrol etmek yeterlidir).

Alternatif: Aynı teklif için farklı adetlerde maliyet hesaplaması yapar.

Bul: Düğmesine tıklanırsa bul ile ilgili ekrana gidilir. Bu ekranda müşteri adına, iş türüne, teklif tarihine, sözleşme tarihine, teslim tarihine göre istenilen bilgiler girilerek alınan işler veya alınmayan işler bulunabilir.

Liste: Burada bulunan kayıtlar veya istenirse tüm kayıtlar listelenir. Sip ID, teklif ID, müşteri, sipariş tarihi, sipariş nevi, işin adı, adeti, maliyet, teklif tutarı, sözleşme tutarı, brüt kâr, kâr oranı, teslim tarihi bilgileri mevcuttur. Sip ID, müşteri, sipariş tarihi, sipariş nevi, brüt kâr ve teslim tarihine göre sıralamada yapılabilmektedir.

Tümü: Tümü düğmesine tıklanarak programda bulunan bütün kayıtlar gösterilebilir.

Sil: Sil düğmesine tıklandığında o anda bulunan kayıt silinebilir. (Şekil III.61)

The screenshot shows a software interface for 'Matbaa Maliyet'. The top section contains a form with the following fields:

5954	19	Mede Otel	Teklif Tar./No	08.05.2007	208	
Adres: Sahil Yolu			Sip. Nevi	KITAP		
Tel: 1234567			Miktar	4.000	Adet	
V.D: Kemer			Sayfa	110		
V.N: 111555999			Forma SS	16	8	12

A 'Message' dialog box is overlaid on the screen, containing the following text:

Message

Girilen forma sayfa sayısına göre program forma sayısı çıkarır, bu formaların tam olması (tam çıkması) için kaç sayfaya daha ihtiyaç olduğunu gösterir. Örneğin; formalarımız 16 sayfa ise ve gelen iş 62 sayfa ise işin 4 forma olabilmesi için 2 sayfaya ihtiyaç olduğunu

Tamam

Şekil III.62 Matbaa Maliyet programı Maliyet ekranı forma uyarısı.

Programda ilk maliyet tanımlaması yapıldığında önce müşteri seçilir, daha sonra iş bilgileri girilir. İşin sayfa sayısı girildiğinde, Şekil III. 62’de görülen forma sayfa sayısı (Forma SS) bölümüne 1 formaya kaç sayfa sayısı alınacağı girilir. Örneğin;

112 sayfalık bir iş yazıldığında, Forma SS’nin karşısındaki sarı kutucuğa 16 girilirse: $112 / 16 = 7$ forma olarak hesaplama yapar,

116 sayfalık iş yazıldığında, Forma SS’nin karşısındaki sarı kutucuğa 16 girilirse: $116 / 16 = 7,25$ forma olacak ve Şekil III.62’de görüldüğü gibi bir sonuç çıkacaktır. Bunun anlamı ise;

116 sayfayı 8 formaya tamamlamak için 12 sayfa gerekmektedir. Burada çeyrek forma hesaplamak için herhangi bir çözüm bulunmamaktadır. Ama maliyet hesaplamalarında, kağıt hesaplama bölümündeki çoklu satırlarda tam formalar ayrı ve çeyrek formalar ayrı hesaplanabilmektedir. Burada ilk maliyet girişini tanımlarken, tam forma ve çeyrek forma ayırımını kullanıcının düşünmesi gerekmektedir. (Şekil III. 62)

Aşağıdaki bölümlerde maliyet ekranında bulunan alt ekranlar ve işlevleri açıklanacaktır. [13, 20, 26, 32]

III.5.3.1. Tanımlama

Tanımlama bölümünde girilecek bilgilerin maliyete bir etkisi yoktur. Sipariş teyit formunda, iş emrinde gözükecek bilgilerin yanı sıra teslim tarihini etkileyen teslim süresi mevcuttur.

Tanımlama bölümünde işin adı bölümüne işin adı yazılır. Ödeme şekline ödeme biçimi yazılır. Dia çekimi, dizgi, grafik ve renk ayırımının kim tarafından karşılanacağı belirlenir.

Teslim süresi gün olarak girilecektir. Daha sonra “İş Alındı” kutusu işaretlendiğinde buradaki teslim süresine girilen değere göre teslim tarihi belirlenir. (Örneğin; 23 girildiyse ve 05.05.2006 tarihinde iş alındı işaretlenirse 28.05.2006 tarihinde işin teslim edileceği belli olur).

İşin Adı TEZ İÇİN KİTAP		Ebat 12x16	TANIMLAMA	
Ödeme Planı	3 Aylık çek	Baskı İç Tek Renk Kapak 4 Renk	275,45	BASKI ÖNCESİ
Fotoğraf Çekimi	☐ Cem Ofset ☒ Mede Otel ☐ Yok	Teklif Alan Songül Hanım	1.394,40	KAĞIT
Dizgi	☐ Cem Ofset ☒ Mede Otel ☐ Yok	Teklif Veren Osman Bey	1.052,00	BASKI - KESİM
Grafik	☒ Cem Ofset ☐ Mede Otel ☐ Yok	Açıklama&Notlar	876,00	CİLT
Renk Ayrımı	☒ Cem Ofset ☐ Mede Otel ☐ Yok	İş Emri Not	DİĞER İŞLEMLER	
		Teslim Süresi 12 Gün	4.497,31	SONUÇLAR
		Teslim Sekli Matbadan Alınacak	Teklif Tutar	
		Ambalaj 50 li paket	Sözleşme Tutarı	
			Teklif Adet Fiyat	
			Sözleşme Ad. Fiyat	
			☒ İŞ ALINDI Söz. T. ar. 21/6/2005	
			☐ Teslim Edildi Teslim T. ar. 3/7/2005	

Şekil III.63 Matbaa Maliyet programı Tanımlama ekranı.

Ambalaj kısmına şiling veya 30'lu paket gibi ifadeler girilebilir. Ebat kısmına işin bitmiş ebadı yazılabilir (örneğin A4 veya 21x29,7 cm gibi). Baskı bölümünde işin nasıl basılacağı hakkında bilgi verilir (4 renk, CMYK, reflex blue gibi).

Teklif Alan kısmı müşteri bölümünde daha önceden yazılan ilgiliye göre otomatik olarak doldurulacaktır (istenirse değiştirilebilir), teklif veren kısmı daha önceki kayda göre içi otomatik olarak doldurulacaktır (istenirse değiştirilebilir).

Açıklama&Notlar bölümü hem sipariş teyit formunda hem de iş emrinde çıkacaktır. İş emri not ise sadece iş emrinde çıkacaktır. Bu kısımlara istenilen ilave notlar yazılabilir. (Şekil III.63) [13, 35]

III.5.3.2. Baskı Öncesi

Bu kısımda ve programın diğer kısımlarında yer alan mavi kutular içindeki değerler, daha önceden fiyatlar bölümüne girilen verilere göre değer alır fakat bunlar değiştirilebilir.

Dia bölümünde, kaç adet dia kullanılacak ise o miktar yazılır ve programda kayıtlı olan birim maliyet ile çarpılarak dia çekim tutarını verir.

Dizgi kısmına, kaç sayfa dizgi yapılacak ise o sayfa sayısı yazılır ve programda kayıtlı olan birim maliyet ile çarpılarak dizgi maliyetini verir. Grafik bölümüne yapılan girişler de dizgi bölümü gibi girilebilir. Maliyetlerin girildiği bu satırlar manuel girişler içinde uygundur, Excel satırları gibi hesaplama yapabilirler. Örneğin;

Dizgi uygulaması için, her sayfa dizgi bedeli 5 YTL alınsın ve 40 sayfa dizgi yapılsın,

- “Miktar” kısmına 20 yazılır,
- “Fiyat” kısmına 5 yazılırsa,
- “Tutar” kısmında 100 YTL hesaplanmış olacaktır.

Kalıp: Baskı aşamasında kullanılacak kalıp tipi seçilir. Buradaki kalıp tipleri ve maliyetleri daha önceden fiyatlar bölümüne girilen kalıp tipleri ve maliyetleridir. CTP maliyetleri burada yazılabilmektedir. Baskı maliyeti ile baskı kalıplarının maliyeti birbirinden bu şekilde ayrılabilir.

Bıçak Yapım: Bu bölümde, özel bıçak yapımı var ise bedeli girilir. Bu girişlerle ilgili fiyatlar kısmında herhangi bir veri kayıtlı değildir ve manuel olarak giriş yapılmalıdır.

Tarama: Bu bölümde, taraması yapılacak materyallerin tarama maliyetleri girilmektedir. Tarama maliyeti şu şekilde hesaplanır;

- Taranacak materyalin (dia ya da opak orjinal) adedi, eni ve boyu kullanıcı tarafından girilir,
- Bu girişleri program, $\text{adet} \times \text{en} \times \text{boy} = \text{toplam tarama alanı cm}^2$ olarak algılar,
- Oluşan toplam tarama alanını, fiyatlar bölümünde kayıtlı olan birim maliyet ile çarparak toplam tarama maliyetini oluşturur.

Film: Bu kısımdaki girişler tarama kısmındaki girişler gibi; miktar x en x boy şeklinde yapılabilmektedir.

Prova: Bu bölümde de tarama ve film gibi cm^2 alanına göre hesaplama yapılmaktadır. Provalar sayfa olarak hesaplıyorsa en ve boy kısmına 1 yazılarak hesaplama yapılabilir. (Şekil III.64) [13, 35]

Miktar	Fiyat	Tutar
4x6 Dia		5,0000
6x7 Dia		25,0000
Layka		2,5000
Dijital Foto	1	2,0000
		2,00
		Tutar 2,00
Dizgi	112	0,5000
		56,00
Grafik	1	40,0000
		40,00
		Tutar 40,00
Kalıp	57x82	12,0000
		Tutar
Bıçak Yapım		

Miktar	En	Boy	Alan (cm ²)
Tarama			
			0,0040
			Tarama Tutar
Film	14	50	70
	4	17	25
			49,000
			1,700
			0,0035
			50,700
			Film Tutar 177,45
Prova			0,0030
			Prova Tutar

TANIMLAMA	
275,45	BASKI ÖNCESİ
1.394,40	KAĞIT
1052	BASKI - KESİM
876,00	CİLT
DİĞER İŞLEMLER	
4.497,31	SONUÇLAR
Teklif Tutar	Sözleşme Tutarı
Teklif Adet Fiyat	Sözleşme Ad. Fiyat
☒ İŞ ALINDI	Sözl. Tar. 21/6/2005
☐ Teslim Edildi	Teslim Tar. 3/7/2005

Şekil III.64 Matbaa Maliyet programı Baskı Öncesi ekranı.

III.5.3.3. Kağıt

Kağıt maliyet hesaplarının yapıldığı bölümdür. Burada baskı yapılacak kağıt ebadı kullanıcı tarafından seçilir, programın herhangi bir önerisi bulunmaz.

Kağıt ekranda bulunan bölümler ve işlevleri aşağıda açıklanmıştır.

Kağıt fire oranı: Maliyet hesaplaması yapılacak olan kağıda koyulacak fire oranı bu bölüme % olarak girilmektedir. Hesaplanan toplam kağıt tabakaları üzerine, yazılan fire oranı kadar ekleme yapılır ve maliyete eklenir.

KAĞIT (KG)										
Açıklama	Tür	Boyut	Gr/m2	1/?	Sayfa	Fiyat/Kg	Kg	Tabaka	Tutar	Kağ. Kes.
İç Sayfalar	3H	70x100	80	32	116	1,2000	812	14,500	974,40	50x70
Kapak	AB	70x100	300	4	1	2,0000	210	1,000	420,00	25x35
									0,00	
									0,00	
Toplam									1.394,40	

KAĞIT (ADET)						
Kağıt Türü	1/?	Sayfa	Fiyat	Miktar	Tutar	Kağ. Kes.

TANIMLAMA

275,45	BASKI ÖNCESİ
1.394,40	KAĞIT
1.098,00	BASKI - KEŞİM
876,00	CİLT

DİĞER İŞLEMLER

4.554,81	SONUÇLAR
----------	----------

Teklif Tutar: Sözleşme Tutarı:

Teklif Adet Fiyat: Sözleşme Ad. Fiyat:

İş ALINDI Söz. Tar. 21/6/2005

Teslim Edildi Teslim Tar. 3/7/2005

Şekil III.65 Matbaa Maliyet programı Kağıt ekranı.

Kağıt (KG): Kg olarak alınan kağıtları hesaplamak için kullanılır. Açıklama kısmına istenilen bir açıklama yazılabilir, program buraya yazılacak açıklamaları kendi içinde listeleyecektir (örneğin; bir kitap işi ise iç sayfalar olarak yazılabilir).

Tür: Tür kısmına, basılacak kağıt türü işaretlenir, bu kısma gelecek olan bilgiler, daha önce girilen fiyatlar bölümündeki kağıt bölümüne girilen bilgilerdir.

Boyut: Boyut kısmına, hangi kağıt ebadı kullanacak ise o ebat yazılacaktır (örneğin 70x100 ebadında kağıt kullanılacak ise 70x100 işaretlenecektir, buradaki boyut baskıya girecek boyut değildir, tedarik edilecek kağıdın tabaka boyutudur). Buradaki kağıt ebadı seçimleri kullanıcı tarafından yapılır, program herhangi bir öneride bulunmaz.

Gramaj: Kaç gram/m² kağıt kullanılacağı gramaj kısmına yazılır.

1/? : Bu bölüme, bir tabakada kaç sayfa çıkıyor ise o yazılır. Örneğin;

116 sayfalık bir kitap işi için 70x100 tabakadan 16 sayfası çıkıyor ise, 1/? kısmına 16 yazılır.

Sayfa: Sayfa kısmına, toplam kaç sayfalık iş basılacaksa o sayı yazılır. Örneğin 116 sayfalık bir kitap işi için 116 yazılır, kartvizit gibi bir iş ise 1 yazılır.

Fiyat/Kg: Bu bölümdeki bilgi kağıdın kilo tutarıdır ve fiyatlar bölümünde kaydedilen verilere göre gelir. Ama istenirse buradaki bilgiye elle müdahale ederek istenilen kilo tutarı yazılabilir.

Kg: Bu kısımda, maliyeti hesaplanan kağıdın kaç kilo olduğu bulunmaktadır. Buradaki bilgiye müdahalede bulunulamaz, hesaplama sonucu oluşan bilgidir.

Tabaka: Tabaka kısmında kaç tabaka kağıt gideceğini program hesaplar, fire oranı da buradaki tabaka bölümüne eklenir.

Tutar: Maliyet hesaplaması sonucu oluşan kağıt tutarı bu bölümde görülmektedir.

Kağ. Kes.(Kağıt Kesim): Bu kısım sadece iş emrinde çıkacak olan bilgidir, baskıda kullanılacak kağıdın kesim ebadının yazılması için kullanılır. Örneğin;

Maliyet hesaplamasında 70x100 ebatlı kağıt kullanılmıştır, ama baskı makinesinde 50x70 olarak basılacaktır,

Kağıt kesim bölümüne 50x70 yazılır ve iş emrinde bu bilgi görünür.

Kağıt (Adet): Bu bölüm tabaka olarak alınan kağıt ve zarflar için kullanılır. Örneğin, zarf, otokopi kağıdı, sticker gibi kağıtlar bu bölümde işlem görmektedirler. (Şekil III.65) [13, 20, 26, 27]

III.5.3.4. Baskı - Kesim

Matbaa Maliyet programında baskı ve kağıt hesaplamaları ayrı bölümlerde ayrı işlemlerle yapılmaktadır. Aşağıda baskı ve özel kesim işlemleri için oluşturulan alt ekran ve işlevleri açıklanacaktır.

Açıklama: Açıklama kısmına istenilen bir açıklama yazılabilir. Örneğin, basılacak iş bir kitap işi ise iç sayfalar veya kapak diye yazabiliriz. Program buraya yazılacak açıklamaları kendi içinde listeleyecektir

Makine: Makine kısmına, baskı hangi makinede yapılacak ise o makine seçilir ve baskı hesaplamaları bu makine için kayıtlı olan bilgilere göre hesaplanır. Makine seçimi kullanıcı tarafından yapılır, program burada herhangi bir öneride bulunmaz.

Kalıp: Kalıp kısmında kaç kalıp gidecek ise o yazılır (örneğin 4 renkli 64 sayfalık ve formları 16 sayfa olan bir dergi için 32 kalıp yazılır). Burada kalıp

hesaplaması kullanıcı tarafından yapılır ve makine tarafından herhangi bir hesaplama yapmaz ya da öneride bulunmaz.

Baskı								
Açıklama	Makina	Kalip	1/?	Min.B.A.	Min.Bas. F.	İlave Ad. Fiyatı	Tiraj/Kalip	Baskı Tutar
İç Sayfalar	54x72	14	1	1.000	30,00 YTL	0,0060 YTL	4.000	872,00
Kapak	54x72	4	2	1.000	30,00 YTL	0,0060 YTL	2.000	144,00
Çeyrek Forma	70x100	4	2	1.250	50,00 YTL	0,0120 YTL	2.000	236,00
								1.052,00

Kalıp Kesim								
Açıklama	Makina	1/?	Kes. B.A.	Kes. Bas. F.	İlave Ad. Fiyatı	Tiraj/Kalip	KesimTutar	
Kütü	Kesim-Tipo	1	1.000	25,00 YTL	0,0070 YTL	4.000	46,00	
							46,00	

TANIMLAMA	
275,45	BASKI ÖNCESİ
1.394,40	KAĞIT
1.098,00	BASKI - KESİM
876,00	CILT
DİĞER İŞLEMLER	
4.554,81	SÖNÜÇLAR
Teklif Tutar	Sözleşme Tutarı
Teklif Adet Fiyat	Sözleşme Ad. Fiyat
☒ İş ALINDI	Sözl. Tar. 21/6/2005
☐ Teslim Edildi	Teslim Tar. 3/7/2005

Şekil III.66 Matbaa Maliyet programı Baskı – Kesim ekranı.

1/? : Bu bölüme, makinenin bir devrinde kaç baskı yapılacak ise o yazılır, yani bir tabaka kağıt bir kalıptan bir defa geçiyorsa 1 yazılır. Revoltalı işlerde 2 yazılır, yani bir tabaka kağıt aynı kalıptan iki defa geçiyorsa 2 yazılır. Şekil III. 66'da kapak ve çeyrek forma revoltalı basılacağı için 1/? kısmına 2 yazıldığı görülmektedir.

Minimum Baskı Adedi, Minimum Baskı Fiyatı, İlave Adet Fiyatı bölümlerine gelen bilgiler, programın fiyatlar bölümüne daha önceden girilen bilgilerdir ve işin tirajına göre otomatik hesaplama yaparlar.

Tiraj/Kalıp: Hesaplaması yapılan satırdaki işin kaç defa makineden geçeceği bu bölümde görülmektedir.

Baskı Tutar: Maliyet hesaplaması yapılan satırda oluşan baskı tutarı bu bölümde sonuç olarak görülmektedir. (Şekil III.66) [13, 20, 25, 35]

III.5.3.5. Cilt

Bu bölümde, cilt işlemleri ve laminasyon işlemleri hesaplanabilmektedir.

Cilt işlemleri bölümünde, forma kırım, harmanlama ve iplik dikiş işlemlerine gelen miktarlar;

forma sayısı x iş miktarı sonucu oluşmakta,

bunların dışında kalan işlemlerin birimleri ise direk olarak iş miktarlarından gelmektedir.

Burada, forma birimine göre iş hesaplaması yapan işçiliklerde, forma sayfa sayısında hangi rakam varsa o rakama göre miktar oluşmaktadır.

5954	19	Mede Dtel	Teklif Tar./No	08.05.2007	208
Adres: Sahil Yolu			Sip. Nevi	KİTAP	
Tel: 1234567			Miktar	4.000	Adet
V.D. Kemer			Sayfa	116	
Fax: 7654321			Forma SS	16	8 12
V.N. 111555999					

Lak&Selefon&Metalize					Diğer Cilt İşlemleri				
Lak&Sel	Yüz	1/?	Adet	Fiyat	Tutar	İş Türü	Fiyatı	Miktar	Tutar
25x35		1	2	2.000	0.0180	☒ Forma Kırım	0,0050	32.000	160,00
						☒ Harmanlama	0,0100	32.000	320,00
						☐ İpli-Dikiş		32.000	
						☐ Tel Dikiş		4.000	
						☐ Fantazi Tel Dik.		4.000	
						☐ Spiral		4.000	
						☒ Kapak Takma	0,1500	4.000	600,00
						☐ Kesim		4.000	
						☐ Lüks Cilt		4.000	
						☒ Yapıştırma	0,0200	4.000	80,00
						☐ Kallama		4.000	
						☐ Yıldız Baskı		4.000	
						☐ Gofre		4.000	
						☐ Sivama Cilt		4.000	

Lak-Selefon parça iş sayısı		1.000
-----------------------------	--	-------

TANIMLAMA	
275,45	BASKI ÖNCESİ
1.394,40	KAĞIT
1.098,00	BASKI - KESİM
1.196,00	CİLT
DİĞER İŞLEMLER	
4.954,81	SONUÇLAR
Teklif Tutar	Sözleşme Tutarı
Teklif Adet Fiyat	Sözleşme Ad. Fiyat
☒ İŞ ALINDI	Sözl. Tar. 21/6/2005
☐ Teslim Edildi	Teslim Tar. 3/7/2005

Şekil III.67 Matbaa Maliyet programı Cilt ekranı.

Şekil III. 67'de görülen örnekte, 116 sayfa iş hesaplanmış ve forma sayısı olarak 8 forma program tarafından hesaplanmıştır. Örnek açıklanacak olursa;

116 sayfa iş, $116 / 16 = 7,25$ forma, tam formayı geçtiği için 8 forma olarak yazılmıştır. Buradan;

8 forma x 4.000 adet iş = 32.000 forma, cilt işçiliklerinde (harman ve forma kırımında) hesaplanmıştır. (Şekil III.67)

Başka bir örnekte programın yapamadığı bir hesaplama açıklanacak olursa;

Bir önceki örnekteki iş 124 sayfa olsaydı,

$124 / 16 = 7,75$ forma, yani, 7 tam, 1 yarım ve 1 çeyrek forma olacak,

Burada $7 + 1 + 1 = 9$ parçada iş tamamlanacak,

Harmanlama işleminde 9 forma x 4.000 adet iş = 36.000 adet toplam forma sayısı oluşacaktır. Bunun gibi forma kırımında 36.000 adet olacaktır.

Bu 124 sayfa örneği, programda hesaplanırsa yine 8 forma hesaplaması yapılacak ve 32.000 adede göre formalı işçilikleri hesaplayacaktır ve 36.000 adet formayı hesaplanamayacaktır. Şekil III.68'de bu örnek görülebilmektedir.

5954	19	Mede Otet	Teklif Tar./No	08.05.2007	208
Adres			Sip.Nevi	KITAP	
Sahil Yolu			Miktar	4.000	Adet
Tel			Sayfa	124	
V.D. Kemer			Forma SS	18	3
Fax			7654321		
V.N.			111555999		

Lak&Selefon&Metalize					
Lak&Sel	Yüz	1/?	Adet	Fiyat	Tutar
25x35	1	2	2.000	0,0180	36,00
					36,00

Lak-Selefon parça iş sayısı 1.000

Diğer Cilt İşlemleri			
İş Türü	Fiyatı	Miktar	Tutar
☒ Forma Kırım	0,0050	32.000	160,00
☒ Harmanlama	0,0100	32.000	320,00
☐ İplik Dikiş		32.000	
☐ Tel Dikiş		4.000	
☐ Fantazi Tel Dik.		4.000	
☐ Spiral		4.000	
☒ Kapak Takma	0,1500	4.000	600,00
☐ Kesim		4.000	
☐ Lüks Cilt		4.000	
☒ Yapıştırma	0,0200	4.000	80,00
☐ Kallama		4.000	
☐ Yıldız Baskı		4.000	
☐ Gofre		4.000	
☐ Sivama Cilt		4.000	

TANIMLAMA	
275,45	BASKI ÖNCESİ
1.394,40	KAĞIT
1.098,00	BASKI - KESİM
1.196,00	CILT

DİĞER İŞLEMLER	
4.954,81	SONUÇLAR

SONUÇLAR	
Teklif Tutar	Sözleşme Tutar
Teklif Adet Fiyat	Sözleşme Ad. Fiyat
☒ İş ALINDI	Sözl. Tar. 21/6/2005
☐ Teslim Edildi	Teslim Tar. 3/7/2005

Şekil III.68 Matbaa Maliyet programı Cilt ekranı, yanlış forma hesaplama örneği.

Programda laminasyon işlemleri cilt ekranındaki “Lak&Selefon&Metalize” bölümünde hesaplanmaktadır. (Şekil III.67)

Laminasyon bölümüne, tüm girişler tabaka şeklinde tanıtarak girilebilir. Lak, vernik, selefon gibi işlemlerin tabaka tutarları bu bölümden girilebilmektedir. Programda cm² birimli hesaplama yapılamamaktadır, cm² maliyeti tabaka ebatlarına çevrilip programa girilebilmektedir. Laminasyon işçiliklerinin altında bulunan “Lak-Selefon parça iş sayısı” satırına tüm lamine işlemleri için çember adedi girilebilmektedir. (Şekil III.68) [13, 20, 26, 27]

III.5.3.6. Diğer İşlemler

Diğer işlemler bölümüne, öteki maliyet ekranlarında yeri bulunmayan çeşitli maliyet kalemleri girilebilmektedir. Fason işlemler, sevkiyat tutarları ya da el işçiliği gerektiren cilt işlemleri burada hesaplanmaktadır. Burada adet ve fiyat bölümüne elle veri girip hesaplama yapılmaktadır, çalışma mantığı Excel tablosuna benzemektedir. (Şekil III.69) [13, 25, 26]

TANIMLAMA			
275,45	BASKI ÖNCESİ		
1.388,00	KAĞIT		
816,00	BASKI - KESİM		
856,00	CİLT		
190,00	DIĞER İŞLEMLER		
3.878,00 SONUÇLAR			
Teklif Tutar	Sözleşme Tutarı		
Teklif Adet Fiyat	Sözleşme Ad. Fiyat		
☐ İŐ ALINDI	Sözl. Tar.		
☐ Teslim Edildi	Teslim Tar.		

Diğer İşlemler	Adet	Fiyat	
Sevkiyat bedeli	1	50,0000	50,00
Kitaba ayraç atma	1	40,0000	40,00
Bloknot işçiliği	1.000	0,0500	50,00
Takvim teli takma	500	0,1000	50,00
			190,00

Şekil III.69 Matbaa Maliyet programı Diğer İşlemler ekranı.

III.5.3.7. Sonuçlar

Bu bölüm, maliyeti hesaplanan işe kâr koyup müşteriye fiyat vermek için oluşturulmuş bir bölümdür. Bu bölümün içeriği kısaca şöyledir;

- Şekil III.70'te, ilk çember içine alınan kısımda maliyete kâr koyulup sipariş tutarı oluşturulur.

- Orta kısımdaki çember içine alınan kısımda, teklif tablosuna yazılacak fiyat, teklif mektubuna yansıyacak fiyattır. Bu miktara göre KDV ve birim fiyatlar program tarafından hesaplanacaktır. Sözleşme tablosuna yazılacak bedel, kesin siparişe dönüşmüş iş bedelidir.

- En son çember içine alınmış olan kısımda işin alınma tarihi yazılır, buna göre teslim tarihi tanımlama bölümünden otomatik olarak gelir. İş üretilip teslim edilince, teslim edildi kutucuğu işaretlenir. (Şekil III.70) [13, 26, 35]

TANIMLAMA			
275,45	BASKI ÖNCESİ		
1.388,00	KAĞIT		
816,00	BASKI - KESİM		
856,00	CİLT		
190,00	DIĞER İŞLEMLER		
3.878,00 SONUÇLAR			
Teklif Tutar	Sözleşme Tutarı		
Teklif Adet Fiyat	Sözleşme Ad. Fiyat		
☐ İŐ ALINDI	Sözl. Tar.		
☐ Teslim Edildi	Teslim Tar.		

Maliyet	Kar Oranı	Sipariş Tutarı
3.525,45 YTL	10	3.878,00 YTL

	Tutar	Adet Fiyat	Kdv	KDV dahil Tutar	Kar Oranı
Teklif	3.800,00 YTL	0,9500 YTL	684,00 YTL	4.484,00 YTL	8
Sözleşme					

☐ İŐ ALINDI	Sözleşme Tarihi	
☐ Teslim Edildi	Teslim Tarihi	

Şekil III.70 Matbaa Maliyet programı Sonuçlar ekranı.

III.5.3.8. Alternatif

Alternatif bölümü, aynı işe farklı adetlerde iş hesaplaması yapmak için kullanılan bir bölümdür.

Burada bir işe ait ilk adet hesaplaması yapılır ve verilecek teklif tutarı alternatif bölümündeki satıra yazılır. Daha sonra maliyet ekranında işin istenen diğer adedi yazılır ve alternatif fiyat hesaplaması yapılmış olur.

Alternatif hesaplamada, iş miktarına bağlı olan bölümler otomatik olarak yeni adede göre değişecektir. Bunlar, baskı-kesim, cilt ve kağıt bölümleridir. İş miktarından bağımsız olan hesaplama bölümlerini hesaplamak gerekir çünkü bu bölümlerde, daha önceki iş miktarına göre yapılan hesaplama kalacaktır. [Şekil III.71] [13]

The screenshot displays the Matbaa Maliyet program interface. At the top, there is a header section with fields for order number (5967), date (19/08/2007), and other details. Below this, a table shows the cost breakdown: Maliyet (4.183,45 YTL), Kar Oranı (10), and Sipariş Tutarı (4.601,80 YTL). A central table lists the offer details: Teklif (4.600,00 YTL), Adet Fiyat (0,9200 YTL), Kdv (828,00 YTL), KDV dahil Tutar (5.428,00 YTL), and Kar Oranı (10). To the right, a 'TANIMLAMA' section lists various cost items like BASKI ÖNCESİ, KAĞIT, BASKI - KESİM, CILT, and DİĞER İŞLEMLER. Below this, a 'SONUÇLAR' section shows the total offer amount (4.601,80 YTL) and the offer price (0,9200 YTL). At the bottom, there is a table for 'ÖNCEKİ SİPARİŞLERİ' and an 'ALTERNATİF' table. The 'ALTERNATİF' table has columns for Açıklama, Adet, Birim, Tutar, and Fiyat. The first row shows '4.000 Ad kitap' with a unit price of 3.800,00 and a total price of 0,9500.

Şekil III.71 Matbaa Maliyet programı alternatifli iş hesaplaması.

III.5.4. Raporlar

Raporlar bölümünde sekiz menü bulunmaktadır, bu menülerin işlevleri aşağıda kısaca açıklanmıştır.

Teklif: Sipariş teyit formu (teklif mektubu) çıktısı almak için kullanılır. Program hangi maliyet kaydında ise onun çıktısını almak için kullanılır. Maliyet işlemleri sırasında oluşan baskı ve kağıt bilgileri doğrudan bu forma çıkmaktadır. Ama cilt işlemlerindeki her maliyet kalemi burada görünmemektedir.

İş Emri: İş emri çıktısı almak için kullanılır. Biri genel diğeri ise kağıt ve baskının olduğu iş emridir. İş emri, matbaanın kendi bünyesinde kullanması için tasarlanmıştır.

Teslim Edilecekler Raporu: Herhangi bir tarih aralığında, ya da tarihe göre arama yapıldığında teslim edilecekler raporu alınırsa yapılan işleme göre teslim edilecek işler raporu alınabilir. Örneğin bugün teslim edilecek işlerin raporu alınmak isteniyorsa, bulma işleminde teslim tarihi kısmına bugünün tarihi yazılarak arama işlemi yapılır ve bulunan kayıtlarda teslim edilmeyen işler varsa bu işlerin raporu alınabilir, aynı işlemi bu hafta ya da bu ay için veya istenilen bir zaman aralığı için uygulamak mümkündür.

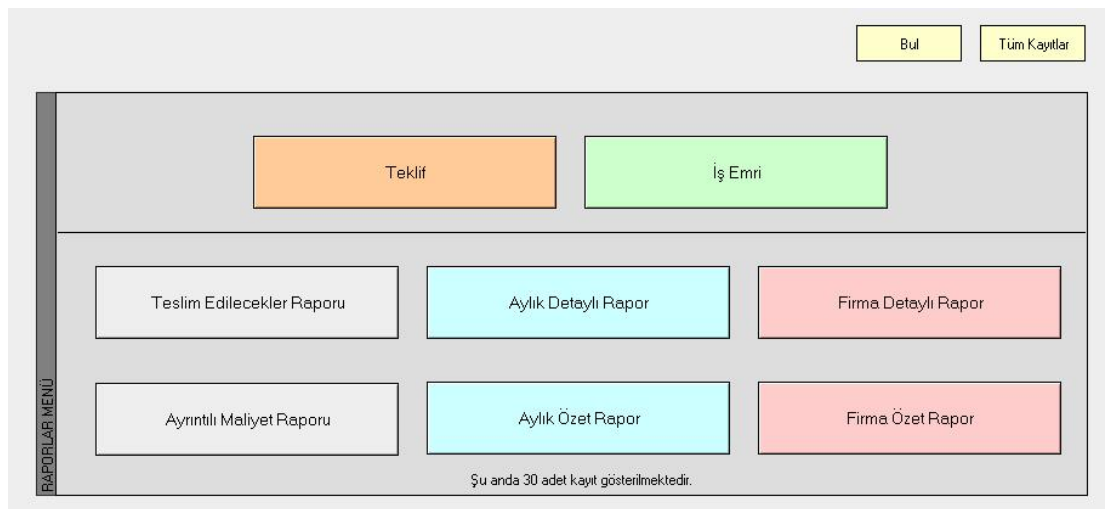
Ayrıntılı Maliyet Raporu: Hesaplanmış olan maliyetin çıktısı alınabilir. Bunu rapor ile maliyet kağıt üzerinde kontrol edilip teklif ile birlikte saklanabilir

Aylık Detaylı Rapor: İstenilen ayda veya aylarda kimlere ne iş yapıldığı, hangi tutarda iş yapıldığı, toplam ne kadar kâr edildiği raporu alınabilir (örneğin, yıl sonunda yıllık olarak bu rapor alındığında aylara göre müşterilere ne tutarda iş yapıldığı bulunabilir).

Aylık Özet Rapor: İstenilen ayların özet raporu bu bölümden alınabilir.

Firma Detaylı Rapor: Bir müşteriye ne tutarda iş yapıldığı ve hangi işlerin yapıldığı raporu alınabilir.

Firma Özet Rapor: Müşterilere ne tutarda iş yapıldığının özet raporu alınmaktadır (örneğin, yıl sonunda hangi müşteriye ne tutarda iş yapıldığının raporu alınabilir). (Şekil III.72) [13, 35]

Şekil III.72 Matbaa Maliyet programı Raporlar ekranı.

BÖLÜM IV.

SONUÇ VE İRDELEME

Üçüncü bölümde incelenen yazılımlar, ön maliyet hesaplamak için oluşturulmuş yazılımlardır.

Matbaaların kendi içlerinde yaptıkları üretim maliyeti çalışmaları sonucu elde edilen bilgiler, maliyet yazılımlarına doğru aktarıldığı sürece, doğru öngörü sağlayan ön maliyet hesaplamaları yapılabilmektedir.

Ön maliyet çalışması yaparken maliyet çalışması yapılacak işin üretim süreçleri, program kullanıcısı tarafından tasarlanmalı, daha sonra bu tasarı programa aktarılmalıdır.

İncelenen maliyet yazılımları, genel olarak birim maliyetler üzerinden hesaplama yapmaktadırlar. İş adetleri arttıkça maliyetler de buna doğru orantılı olarak artmaktadır.

Maliyet programı yazılımcıları, matbaacılığı kavradıkça ve matbaacıların hesaplama sırasında yaşadıkları sorunları öğrendikçe, yazılacak olan programlar daha iyi hizmet verecektir. Bu duruma örnek verecek olursak;

- Matbaa Maliyet programında, bir işin ebadının hangi tabakaya yerleştirileceği program tarafından hesaplanamamakta, işin yerleşimi kullanıcı tarafından hesaplanıp programa aktarılmaktadır.

- MYTR Matbaa programında, bir işin ebadı yazıldığı zaman hangi tabakaya en uygun yerleşimin yapılacağı program tarafından bulunup önerilir, bu önerilerden uygun olanı program kullanıcısı seçebilir. Ama bu programda ara kesim paylarının hesaplaması kullanıcının kendisi tarafından hesaplanmaktadır.

- Matbaa Millenium programında, bir işin ebadı yazıldığı zaman hangi tabakaya en uygun şekilde yerleşeceği program tarafından otomatik olarak

hesaplanmaktadır. Tabakalarda ebat yerleşimlerinin aralarına tıraş paylarını program otomatik olarak hesaplamaktadır.

Yukarıdaki ebat/yerleşim örneğinde, üç programın incelemesinde görüldüğü gibi manuel hesaplama azaldıkça, programların verimi ve kullanılabilirliği artmaktadır.

Aşağıdaki kısımlarda, incelenen üç yazılımın, matbaa sektörüne getirdiği kolaylıklar, eksik kaldığı noktalar irdelenmiş ve olması gereken yönler maddeler halinde sıralanmıştır.

- **Matbaa Millenium**

- Matbaa Millenium programı maliyet hesaplamalarını çok kısa sürelerle indirmiş böylelikle kullanıcılara zaman tasarrufu sağlamıştır.

- Programın parametre bölümü birçok birimi girmeye uygundur (kağıdın kilo-ton vs girilmesi, cilt işçiliklerinin forma, adet, yaprak vb. birimlere göre girilebilmesi)

- Laminasyon parametresi hem cm^2 hem de tabaka birimine göre giriş yapabilmektedir. Bu özellik programın matbaalara adapte olmasında kolaylık sağlamaktadır.

- Fiyatlandırma ekranında bulunan bölümler, maliyet hesaplamasında gerekli olan ve kolaylık sağlayan hesaplama fonksiyonlarını ayrıntılı bir şekilde bulundurmaktadır. (Tiraj, sayfa sayısı, ebat bilgileri, kağıt cinsi, renk sayısı, renk ayırım bilgisi, baskıyı yapacak olan makine bilgileri; makas payı, kesim payı, sırt kalınlığı vb.).

- Fiyatlandırma ekranında otomatik hesaplama işlemleri ile birçok iş hesaplanabilmektedir. Ancak program yazımında öngörülemeyen istisnai işler olabilir. Buna çözüm olarak, manuel müdahaleyi sağlayacak “Kendi Değerlerine Göre Hesap” seçeneği bulunmaktadır.

- Fire miktarlarına, getirilen geçiş adedine göre fire hesaplama işlemi, % olarak hesaplamaya oranla daha kullanışlıdır. Ama bu geçişleri hesaplariken, hesaplanan her formaya göre ayrı fire geçişi hesaplayabilmesi matbaa sektörü için daha kullanışlı olacaktır.

- Optimizasyon mantığı: Kağıt ebatları ve baskı makineleri içinden en uygun olanını programın kendisinin seçmesi ve buna göre hesaplama yapması, özel olarak hızlı maliyet hazırlamaya ve kullanıcıların verimliliğinin artmasına, genel olarak matbaa ekonomisine katkıda bulunan önemli bir özelliktir.

- Maliyet işlemi sırasında kağıt yerleşimlerini yaparken forma mantığına göre düşünme ve yazılan sayfayı (istenirse) forma mantığına göre hesaplama özelliğine sahiptir. Bu durum dergi kitap gibi hesaplamaları sık kullanan matbaalar için ideal bir özelliktir.

- Maliyet ekranına yazılan sayfa sayısını, program otomatik olarak tam ve varsa yarım formalara bölebilmektedir. Programın burada bir matbaacı gibi hesaplama yapması kullanıcılar için verimliliği artırıcı bir unsur olarak düşünülmelidir. Program tam ve yarım formları ayırabilmekte ama bunların içinde çeyrek forma var ise bunu ayıramamaktadır. Çeyrek forma, kullanıcı tarafından ek bir hesaplama sayfasına alınıp hesaplanır.

- Program otomatik revoltalı hesap yapabilme özelliğine sahiptir. Bu özellik manuel hesaplamalarda gözden kaçmakta ya da zaman almaktaydı, ama program tarafından hesaplanabilmesi kullanıcı hatalarının önüne geçmektedir, kullanıcıların verimini arttırmaktadır.

- Alternatifli maliyet hesaplama özelliği, aynı işin farklı adet hesaplamalarında kullanıcılara zaman tasarrufu sağlamaktadır. Alternatifte iş adetlerinin değişmesiyle parametrelerdeki birimler de değişeceği için maliyet kısa zamanda hazırlanmaktadır.

- Sayfa ebatları program tarafından tabakalara yerleştirilemiyorsa ya da kullanıcı tarafından tabakaya ebat yerleşimi yapılmış ise, fiyatlandırma ekranındaki adet kutucuğuna tabakaya yapılan yerleşim adedi yazılarak hesaplama yapılır.

- Fiyatlandırma ekranında, baskı sonrası, laminasyon ve diğer işlemler doğrudan basılı tabakalar ile çarpılarak işlem gördüğü için, kullanıcı tarafından hesaplama yapılmadan, sadece bölüm seçimleri yapılarak otomatik hesaplama yapılmaktadır. Belirtilen bu özellikler programın kullanılabilirliğini ve işlem hızını arttırmaktadır.

- Fiyatlandırma ekranında baskı öncesi ve baskı sonrası işlemler istenildiği kadar girilebilmektedir (örn: aynı tabakaya mat selefona, lokal lak ve kabartma lak uygulanacaksa, bu birden çok işlem için veri girişi laminasyon bölümünde hesaplanabilmektedir. Ayrıca program parametrelerinde kayıtlı olmayan işlemlerde hesaplanacaksa, bunlar, ait oldukları bölümlere manuel olarak hesaplanıp aktarılabilmektedir. Bu özellik programın pratikliğini arttırmaktadır.

- Teklif ekranındaki özellikler, isteğe bağlı olarak tek tek maliyet kalemlerine, ya da istenirse oluşan toplam maliyete kâr konulmasına olanak vermektedir.

- Yapılan maliyet çalışmalarında oluşan bilgiler teklif mektubunda açıkça görünmektedir. Böylece ön maliyet çalışmasında ne hazırlanmışsa teklif mektubunda son olarak kontrol edilebilmekte ve hatalı hesaplamalar varsa düzeltilebilmektedir. Teklif mektubu ekranında, isteğe göre, maliyet hesaplamasından gelen bilgiler silinebilir ve istenen bilgiler müşteriye gönderilebilir.

- Programdaki İş Talep Formu, maliyet çalışmalarında oluşan bilgileri, matbaanın planlama ve üretim departmanlarına, iş hakkında ön bilgileri vermekte, özel olarak bu departmanlara fayda sağlamakta, genel olarak matbaaya fayda sağlamaktadır. Programın bu gibi özellikleri matbaaların kurumsallaşmasını sağlamaktadır. İş talep formlarına, bu formu çıkaran kişinin ya da müşteri temsilcisinin notları aktarılabilen ve kurum içi etkin iletişimi artırmaktadır.

- **Mytr Matbaa**

- Programdaki Müşteri Görüşmeleri ekranı, müşteri ile yapılan her görüşmeyi kaydedip saklamaya uygun bir bölümdür, burada bilgiler kayıt altına alınabilir.

- Programın kağıt kayıtlarındaki “paketten pakete” özelliği sürekli form ile üretim yapan matbaalar için ideal bir özelliktir, 44 farklı kağıt ebadının girilebilmesi bobinden kağıt keserek üretim yapan matbaalara (örn. ambalaj matbaacılığı) uygun bir özelliktir.

- Programda selefona tanımlaması yaparken sadece m² olarak tanımlama yapılabilmektedir. Bunun dışında tabaka olarak selefona tanımlaması yapılamamaktadır. Ama kademeli m² girişleri ile tabaka mantığına uygun giriş yapılabilmektedir.

- Sabit tanımlar altındaki gruplar dışında yeni bir grup oluşturulamamaktadır. Bu durum programın matbaalara adaptasyonunu engellemektedir (örneğin uv. lak ya da dispersiyon lak gibi yeni tanım satırları açılmamaktadır).

- Programın Sabit Tanımlar bölümünde, baskı sonrası girişlere yeni bir tanımlama yapıldığında sadece birim bazlı giriş yapılabilmekte, forma bazlı giriş yapılamamaktadır. Kırım+Harman, Tel Dikiş, İplik Dikiş, Omega Dikiş, Amerikan Cilt sabitleri dışında yeni bir sabit tanımlama yapmak istenildiğinde, bu yeni tanım için girilen birim iş tirajı ile çarpılarak sonucu vermektedir. Sayılan bu baskı sonrası uygulamalar forma mantığına göre işlem yapmaktadırlar. Bu özellikler, programın matbaa sektörüne uyum sağlamasında eksik kalacak olan yönlerdir. Açılacak her alt grup, istenen çok çeşitli birimlere göre uyumlu olmalıdır.

- Programın sabit tanımlarında yer alan Aralıklı Fire Tablosu bölümünde, geçişlere göre fire hesaplaması yapılabilmektedir. Bu bölüm, Matbaa Millenium programının fire tablosu ile benzer özellikler göstermektedir.

- Programın sabit tanımlarında yer alan ‘Makine Tanımları’ bölümü matbaa sektörünün kullandığı birim maliyet sistemine göre oluşturulmuştur. Makine Tanımları bölümü, birçok matbaaya sorunsuz olarak adapte olma özelliğini taşımaktadır. CTP kalıp maliyetlerini eklemek için sabit tanımlarda bölüm bulunması, yazılımın matbaalara adapte olmasında avantaj olarak görülmelidir.

- Programda maliyet hesaplama ana ekranında, hesaplaması yapılacak işin sayfa sayıları girilirken bunların tam ve yarım formlara göre ayrımı kullanıcı tarafından yapılmaktadır, program tarafından herhangi bir öneri verilmemektedir. Burada kişisel olarak müdahalede bulunmak, zaman kaybına neden olmaktadır.

- Çok parçalı işlerde (tam forma, yarım forma ve çeyrek formalı iş), maliyet hesaplama ekranında 6 ayrı hesaplama ekranı bulunmaktadır. Bu durum kullanıcılar için pratik bir özelliktir.

- Maliyet ekranında hesaplaması yapılacak işin hangi makinede basılacağını, programı kullanan kişinin belirlemesi gerekmektedir. Burada programın herhangi bir makine önerisi bulunmamaktadır. Buradaki kişisel müdahaleler, zaman kayıplarına neden olmakta ve hataları beraberinde getirmektedir.

- Programda revolta ile baskı hesaplaması yapılabilmektedir. Ama revoltalı baskı seçeneği kullanıcı tarafından müdahaleyle mümkün olmaktadır. Program otomatik olarak revolta hesaplaması yapamamakta ya da böyle bir öneride bulunmamaktadır. Bu durumda kişisel olarak müdahalelerde bulunmak, hesaplama sırasında yavaşlamalara, hatalara neden olmakta ve programı kullanan kişinin verimini düşürmektedir.

- Program maliyet hesaplarken, kullanıcılara sağladığı en büyük kolaylıklardan birisi, yazılan iş ebadını, olabilecek en düşük fireli (en uygun) tabakaya yerleştirebilmesi ve bu öneriyi kullanıcıya sunabilmesidir. “Ebat Maliyetler” adlı ekranda ebat/tabaka yerleşimlerini liste şeklinde kullanıcıya sunabilmektedir. Bu özellik, programı kullanan kişilere büyük kolaylıklar sağlamakta alternatifli yerleşimleri kısa sürelerde görebilmeyi sağlamakta ve verimliliği arttırmaktadır. Bu özellik programın uygulanabilirliğini arttırmaktadır.

- Program, yazılan sayfa ebadını tabakaya yerleştirirken makas ve etek paylarını otomatik olarak hesaplama katıp uygun ebadı bulmak için

kullanmaktadır. Ama ebatlar arasına tıraş paylarını otomatik olarak koyamamaktadır. Burada kullanıcının montaj önerisini kontrol etmesi ve tıraş (ara kesim) paylarını manuel olarak programa girmesi gerekmektedir. Bu özelliğin olmaması hatalara açık bir durumdur.

- Maliyet hesaplama ekranında, işin ebat/tabaka yerleşimi seçildikten sonra, bu tabakaya göre kağıt hesaplaması program tarafından otomatik olarak yapılabilmektedir. Bu durum hesaplama yükünü kullanıcının üzerinden almakta ve verimliliği arttırmaktadır.

- Programda baskı maliyeti, kağıt bölümünde hesaplanan tabaka sayıları ile otomatik olarak çarpılarak bulunmaktadır. Baskı hesaplamasının makine tarafından yapılması kullanıcıların hesaplama yükünü azaltmakta, kişisel hataların önüne geçmekte pratik bir özellik olarak fayda sağlamaktadır.

- Baskı sonrası maliyet hesaplamalarında, programda kayıtlı olan mücellit bölümleri forma mantığına göre hesaplama yapmaktadır. Ama yeni girilecek bölümler adet mantığına göre artışlar göstermektedir. Bu durum programın her matbaaya uyum sağlamasında olumsuz bir etkidir. Burada program, matbaaların hesaplama şekillerine uyumlu birim sistemi geliştirilmelidir (tiraj, forma, yaprak vb. birimler opsiyonel olarak seçilebilmelidir).

- Programın maliyet ekranındaki mücellit bölümünde;

Forma birimini bulurken, iç forma sayısı ve kapak sayısını toplayarak hesaplama yapar. Ama ayrı bir satırda revoltalı bir hesaplama yaptığımızda bunu ayrıca forma sayısına eklemeyiz. Bu uygulanabilirlik açısından eksik bir durumdur. Kullanıcılar bu eksikliği düzeltmek için manuel maliyet hesaplaması yapıp programa aktarmaktadırlar.

- Programın maliyet bölümü alternatifli maliyet hesaplama uygundur. Alternatifli hesaplama yapmak kullanıcıların hesaplama yükünü azaltarak verimliliği arttırmaktadır.

- Sabit tanımlar bölümünde kaplama (laminasyon) grubuna yeni bir sabit satırı tanımlanamadığı için, maliyet hesaplaması sırasında bazı lamine işlemlerinin birim fiyatı elle girilmektedir. Bu durum programın matbaalara adaptasyonunda eksiklik yaratmaktadır. Her türlü lamine işlemi sabit bölümüne girilebilmelidir (uv lak, dispersiyon lak, mat vernik, parlak vernik vb.).

- Hesaplanan her maliyet YTL, EURO ve USD'ye çevrilip teklif mektubunda sunulabilmektedir. Bu durum kullanım kolaylığı sağlayan bir özelliktir.

- Hazırlanan maliyetler, ayrıntılı teklif ve kısa teklif mektubu olarak müşteriye sunulabilmektedir. Maliyet çalışmasında yapılan işlemler teklif mektubunda görülebilmektedir. Kullanıcı teklif mektubunu kontrol ederken, maliyet çalışmalarında yaptıklarını göreceği için, eğer hata varsa görebilecek ve dönüp düzeltebilecektir. Bu özellik son kontrol mekanizması sağlamakta ve hata miktarını azaltmaktadır.

- Programdaki üretim emri bölümü, matbaa içindeki iletişimi kolaylaştırıp bilgi akışı sağladığı için, üretim süreçlerini hızlandırmakta, hataları önlemekte ve kurumsal bir şirket yapısı kurmak için katkı sağlamaktadır.

- **Matbaa Maliyet**

- Programın fiyatlar bölümünde bulunan Lak&Selefon girişlerinde tabaka mantığına göre veri girişleri yapılabilmektedir. Matbaanın, fasoncusundan aldığı selefon fiyat listesini uygulamak için uygun bir ekrandır. Ama selefonu cm^2 cinsinden hesaplama özelliği bu programda bulunmamaktadır. Burada hem tabaka hem de cm^2 girişlerine uygun bir altyapı olmalıdır. Böylece programın matbaalara uygulanabilirliği artmış olacaktır. Tabaka mantığına uyan her laminasyon işlemi bu bölümde girilebilmektedir.

- Programın baskı sonrası bölümlerini oluşturan, tel dikiş, kapak takma, fantazi tel dikiş ve diğer işlemlerin tutarları birim adede göre girilebilmektedir. Bu birimler forma, yaprak gibi başka birimlere göre girilememektedir. Bu durum cilt bölümünün matbaaların maliyet uygulamalarında problemlere neden olmaktadır. Kullanıcılar eksik kalan işlemleri manuel olarak hesaplayıp, programın diğer işlemler bölümüne aktarmakta ve yapılan manuel hesaplamalar kullanıcıların hesaplama yükünü arttırmakta ve manuel yapılan hesaplamalarda hata riski yüksek olmaktadır. Programın fiyatlar menüsü yeni alt bölümler oluşturmaya, istenilen birime göre giriş yapmaya elverişli olması gerekmektedir.

- Programın maliyet ekranında ilk maliyet tanımlaması yapılırken, yazılan sayfa sayısı tam forma sayısına uymak durumundadır. Tam formaya uygun sayfa sayısı yazmak için program yol göstermektedir, yarım ve çeyrek formalar bu tanımlama ekranına yazılamamaktadır. Bu durum cilt bölümünde, forma mantığına göre işlem yapan maliyet bölümlerinde hatalı hesaplamalara neden olmaktadır.

- Kağıt maliyeti hesaplanırken, hangi tabakaya baskı yapılacağı, kağıt yerleşim planı gibi bölümler programda bulunmamaktadır. Bu durum hesaplama yükünü kullanıcıya yüklemekte, kullanıcı verimliliğinin düşmesine ve hesaplama

sırasında kullanıcı hatalarına neden olmaktadır. Program burada, kullanıcıya uygun tabaka seçimi konusunda öneriler sunmalı ve diğer programlardaki gibi bir optimize şekli geliştirmelidir.

- Programın maliyet ekranında, baskı makinesi seçimi kullanıcı tarafından yapılır, program burada herhangi bir öneride bulunmamaktadır. Burada kullanıcı tarafından yapılan operasyonların artması, verimliliği düşürmekte ve manuel olarak yapılan hataların programda da devam etmesine neden olmaktadır. Burada, en uygun ebadın en uygun maliyete hangi makinede basılacağı önerisi program tarafından sunulabilmelidir.

- Baskıda kullanılacak kalıp adetleri de program tarafından hesaplanmamakta ve program tarafından herhangi bir öneride bulunulmamaktadır. Programın, makine seçimi ve tabaka hesaplaması yaparken, kalıp sayısını da bulması gerekmektedir.

- Programın cilt işlemlerinde, var olan maliyet kalemlerinin dışında yeni bir maliyet kalemi açılmamaktadır. Programda var olan bu maliyet kalemlerinin birimleri değiştirilememektedir. Bu durum, programın matbaa sektöründe uygulanabilirliğini kısıtlamakta, matbaaların kullandıkları maliyet kalemlerini programa uyarlamalarında sorunlara yol açmaktadır. Kullanıcılar bu durumu çözmek için manuel hesaplamalar yapıp programa aktarmaktadırlar, bu da manuel kullanımların artmasına neden olmaktadır.

Sonuç olarak;

Ön maliyet hesaplaması sırasında manuel olarak hesap makinesi yardımıyla yapılan yöntemlerden, bilgisayar yardımıyla hesaplama geçiş matbaa işletmelerinde hesaplama yapan fiyat analisti ve müşteri temsilcilerine zaman kazandırmıştır. Bu şekilde, gelen birçok teklif talebi kısa sürelerde hesaplanabilir. (manuel olarak 10 -15 dakikada hazırlanan bir ön maliyet çalışması, maliyet yazılımları ile 4-6 dakika gibi sürelerle inebilmektedir). Bu durum matbaa işletmelerine zaman tasarrufu sağlamakta ekonomik olarak katkıda bulunmaktadır. Bu hızlı ön maliyet hazırlama süreleri, matbaaların müşterisine hızlı fiyat teklifi hazırlamasında avantaj sağlamaktadır.

Diğer önemli bir nokta, hesaplama sırasında hata paylarının azalmasıdır. Manuel yöntemlerde hesaplama hataları ortaya çıkmakta ve bu durum çoğu zaman fark edilmemekte ya da sipariş kabulü esnasında fark edildiği için geri dönüşü olmayan zararlara neden olmaktadır.

Genel olarak, incelenen maliyet yazılımlarının matbaalara faydası bulunmaktadır. Burada özel olarak programların eksiklikleri bulunabilir ama sağladığı faydalar, eksikliklerini ve kullanım sorunlarını geride bırakmaktadır. Zaman geçtikçe maliyet yazılımı yapan firmalar, matbaacıların sorunlarına çözümler getirerek daha iyi maliyet yazılımı yapma yolunda ilerleyeceklerdir. Bu durum, yazılımcıların matbaacılığı bilmesine-anlamasına ve kullanım sorunlarına getirecekleri çözüm yöntemlerine bağlıdır.

Kullanıcıların sorunlarına getirilen çözüm yöntemlerinde, yazılım firmalarının, zamana yayılan bir süreçte sorunları toplayıp değerlendirmeleri, çoğunluğa hitap eden bir çözüm getirmeleri gereklidir. Bu şekilde getirilen çözüm yöntemleri, birçok program kullanıcısının sorunlarını çözmesine yardımcı olup, programların daha doğru ve daha faydalı bir şekilde ilerlemesine yardımcı olacaktır.

Ülkemizde çok sayıda matbaa olması ve var olan bu matbaalarında çok farklı sektörlere hizmet vermesi, farklı şekillerde çalışmalarını beraberinde getirmektedir (ambalaj sektörüne hizmet veren bir matbaa ile basın-yayın sektörüne hizmet veren bir matbaanın çalışma şeklinin farkı olması, altyapısının farklı olmasını doğurmaktadır). Bu durum siparişi alırken yapılan hesaplamalara yansımaktadır. Yazılan maliyet yazılımları da farklı hesaplama şekillerini göz önünde bulundurup, kendi altyapılarını buna göre hazırlamaları ve matbaalara adapte olmaları gerekmektedir.

Programlar, ön maliyet hazırlamak için yapılan hesaplamaları hızlandırmakta, bir düzene koymaktadır, son maliyet karşılaştırmalarında geriye dönük bilgilerin bulunmasında, arşivlenmesinde fayda sağlamaktadır.

Gelişmiş parametre kısımları olan maliyet yazılımları, matbaa içinde tüm departmanların aynı bilgileri kullanmasına yardımcı olur. Bu yazılımlar, matbaanın kurumsal bir dil kullanması ve kurumsal bir yapı oluşturmasında matbaalara yardımcı olur. Programa girilen parametre değerleri aynı olduğu için aynı müşteriye farklı fiyatlar verilmesinin önüne geçilmiş olacaktır.

Program içinde hesaplanan maliyetler sürekli olarak kaydedildiği için bunlar, geriye dönük bilgi olarak saklanabilmekte ve yetkili kişilerce istenildiği takdirde kontrol edilebilmekte ve müşteriler hakkında fikir yürütmede kolaylık sağlamaktadır (örneğin en çok fiyatın hangi müşteriye çıkarıldı, en çok siparişin hangi müşteriden geldiği vb. bilgilere kolaylıkla ulaşılmaktadır).

Yazılım firmalarının, programlarını sattıktan sonra eğitimde ve sorun çözümede destek sunmaları, matbaacıları programa alıştırmaları gerekmektedir. Aksi takdirde satılan programlar matbaacılar tarafından ya seyrek kullanılmakta ya da hiç kullanılmamaktadır.

Matbaa işletmelerinde, pazarlama-satış sorumlusu ve müşteri temsilcileri gibi nitelikli elemanların yetiştirilmesi ve yeni gelen elemanların matbaaya adapte olması maliyet yazılımları sayesinde daha kolay olmaktadır. Çünkü, firmaya ait maliyet parametreleri (sabitleri, fiyatları) ve maliyet hesaplamaları, programlarda kayıtlı olduğu için kolay öğrenilmektedir. Böylece yetişecek elemanın verimliliği kısa sürede artmaktadır. Bu durum özel olarak matbaa işletmesine (ekonomisine), genel olarak matbaa sektörüne katkı sağlamaktadır.

Maliyet yazılımı üreten firmalar, matbaacılığı bilen-öğrenen mühendisler ve yazılımcılar çalıştırmaktadır. Bu da nitelikli eleman ve nitelikli işgücü anlamına gelmektedir. Matbaa sektörünün maliyet yazılımı üreten firmalardan daha iyi verim alabilmesi için, maddi ve manevi olarak bu firmaları desteklemesi ve teşvik etmesi gerekmektedir.

İncelenen programlar içinde, Matbaa Millenium programının, maliyet hesaplamada sahip olduğu özellikleri ile, birim maliyet girişlerinde minimum sorunla çalışmasıyla, birçok matbaaya adaptasyonda uyumlu çalışması ve ihtiyaçları karşılamasıyla matbaa sektörüne uygun bir program olduğunu söyleyebiliriz.

KAYNAKLAR

- [1] ALTUĞ, O.: “Maliyet Muhasebesi”, M.Ü. Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı Yayınları No: 434 – 667, İstanbul, **(1989)**.
- [2] BÜYÜKMİRZA, K.: “Maliyet ve Yönetim Muhasebesi”, Gazi Kitabevi, Ankara, **(2006)**.
- [3] ÜNAL, H.; YÜKSEL A.: “Meslek Maliyeti”. M.E.B. Yayınları, İstanbul, **(1990)**.
- [4] KARTAL A.; SEVİM A.; Gündüz H. E.; “Maliyet Muhasebesi” T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1524, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 808, Eskişehir, **(2005)**.
- [5] DİNÇER Ö.; FİDAN Y.: “İşletme Yönetimine Giriş”, Beta Basım Yayım, İstanbul, **(1995)**.
- [6] ÖZKAN I. A.: “Basım İşletmelerinde Maliyetlendirme”, *Doktora Tezi*, Dokuz Eylül Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, **(1986)**.
- [7] YAMAN Ö.: “Saatlik Maliyet Sisteminin Tam Donanımlı Matbaaya Uygulanması”, *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, **(2006)**.
- [8] CEYLAN İ. G.: “Matbaa Maliyeti Konusundaki Türkçe Yazılımların Tanıtılması ve Karşılaştırılması”, *Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, **(2006)**.
- [9] OKTAV M.: “End. Org. ve Maliyet Muhasebesi Ders Notları” M.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi, İstanbul, **(2004)**.
- [10] PÜSKÜLLÜOĞLU A.: “Çağdaş Türkçe Sözlük”, Arkadaş Yayınevi, Ankara, **(1999)**.
- [11] Matbaa Millenium Programı Kullanım Kılavuzu, Birinci Bilgi Sistemleri, İstanbul, **(2007)**.

- [12] Mytr Matbaa Maliyet Hesaplama Programı Eğitim Kılavuzu, MY Yazılım Ltd. Şti., İstanbul (2007).
- [13] Matbaa Maliyet Programı İnteraktif Yardım Cd'si, Cabitaş Yazılım & İnternet Hizmetleri, Konya, (2006)
- [14] HOCAOĞULLARI, Z.: Kişisel Görüşme (Birinci Bilgi Sistemleri) (2006, 2007)
- [15] ERDOĞAN, S.: Kişisel Görüşme (Birinci Bilgi Sistemleri) (2006, 2007)
- [16] GÜN, R.: Kişisel Görüşme (MY Yazılım Ltd. Şti.) (2006)
- [17] GÜLÜMSER, E. E.: Kişisel Görüşme (MY Yazılım Ltd. Şti.) (2007)
- [18] ŞEKERCİOĞLU, M.: Kişisel Görüşme (Stil Matbaacılık) (2006, 2007)
- [19] YARDIRAN, A. A.: Kişisel Görüşme (A4 Ofset) (2006)
- [20] KOSAVA, B.: Kişisel Görüşme (Matbaa Çözümleri Ltd. Şti.) (2007)
- [21] ALGÜL, H.: Kişisel Görüşme (Mikado Matbaacılık ve Tic. Ltd. Şti.) (2007)
- [22] KAZMAZ, Ş.: Kişisel Görüşme (Kazmaz Matbaacılık Ltd. Şti.) (2007)
- [23] KANDIRA, G.: Kişisel Görüşme (4+4 Ofset) (2007)
- [24] ÖZDEMİR, V.: Kişisel Görüşme (Altınoluk Yayın San. A.Ş.) (2006)
- [25] AKKAŞ, M.: Kişisel Görüşme (Rotaş Matbaacılık Ltd. Şti.) (2007)
- [26] ATEŞ, S.: Kişisel Görüşme (Arsel Matbaa ve Reklam Hizm.) (2007)
- [27] SAĞLAM, N.: Kişisel Görüşme (Cabitaş Yazılım & İnternet Hizmetleri) (2007)
- [28] ÖZCAN, E.: Kişisel Görüşme (Gözde Matbaacılık Mücellit ve Reklam Hizmetleri) (2007)
- [29] KALAYCI, G.: Kişisel Görüşme (Gökhan Matbaacılık Ve Mücellithanesi) (2007)
- [30] www.birsoft.net (Erişim tarihi: Nisan 2006)
- [31] www.myyazilim.com (Erişim tarihi: Mayıs 2006)
- [32] www.cabitas.com (Erişim tarihi: Mayıs 2006)
- [33] Matbaa Millenium programı Sürüm: 1.2.2 ve Sürüm 2.0
- [34] MYTR Matbaa programı Sürüm: 3.2.1
- [35] Matbaa Maliyet programı Sürüm: 2.0
- [36] www.tdk.gov.tr (Erişim tarihi: Nisan 2007)

ÖZGEÇMİŞ

Cem Akpolat, 28.06.1978'de Erzincan'da doğdu. İlköğrenimini Erzincan'da ortaöğrenimini Gaziosmanpaşa Vefa Poyraz Lisesi'nde tamamladı. Dört yıl farklı sektörlerde çalıştıktan sonra 1998 yılında Marmara Üniversitesi TBMYO Matbaacılık bölümüne girdi. 2000 yılında öğrenimini tamamladı. 2001 yılında Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Öğretmenliği programını kazandı. 2004 yılında öğrenimini tamamladı ve aynı yıl Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Matbaa Eğitimi Programını kazandı.

Yüksekokulla başlayan öğrenimi süresince, orta ve büyük ölçekli matbaalarda çalışarak, matbaaların çalışma şekilleri, sistemleri hakkında bilgi edindi ve bilgilerini çalışma ortamında kullanma fırsatı buldu.

Şu an Mikado Matbaa'da fiyat analisti olarak görev yapmaktadır.

Yüksek lisans programını tamamladıktan sonra üniversitede akademisyen olarak araştırmalar yapmak, bu araştırmalarla matbaa sektörüne ve matbaa eğitimine katkıda bulunmak istemektedir.